

**ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

**WOJEWÓDZKI PROGRAM WYRÓWNYWANIA
SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA
ICH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
NA LATA 2006 – 2013**

Kielce, marzec 2006

WSTĘP I PRZEDMIOT PROGRAMU		4
ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA SYTUACJI		11
1.	Charakter zjawiska niepełnosprawności i jego rozmiary w Województwie Świętokrzyskim na tle sytuacji ogólnokrajowej	11
1.1.	Osoby niepełnosprawne w świetle stosowanych definicji i klasyfikacji	11
1.2.	Analiza socjologiczna zbiorowości osób niepełnosprawnych	16
1.3.	Gospodarstwa domowe z osobą niepełnosprawną	27
2.	Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych	31
3.	Główne źródła utrzymania gospodarstw z osobami niepełnosprawnymi	35
4.	Osoby niepełnosprawne bezrobotne	38
5.	Instytucje wsparcia społecznego	46
5.1.	Pomoc społeczna	46
5.2.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	57
5.2.1.	Zadania obligatoryjne województwa i powiatów	67
5.2.2.	Działania ponadstandardowe w ramach programów celowych samorządu województwa	76
5.2.3.	Programy celowe realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Województwie Świętokrzyskim przez Oddział Świętokrzyski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	80
6.	Ochrona zdrowia	83
6.1.	Przyczyny niepełnosprawności	84
6.2.	Dostępność do świadczeń rehabilitacji medycznej	92
7.	Edukacja i wykształcenie osób niepełnosprawnych	106
7.1.	Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	106
7.2.	Wykształcenie osób niepełnosprawnych	129
8.	Możliwość uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych	133
9.	Sport, turystyka i rekreacja	135
9.1.	Sport osób niepełnosprawnych	135
9.1.1.	Dostępność obiektów sportowych	136
9.1.2.	Zaopatrzenie w sprzęt dla niepełnosprawnych sportowców	137
9.2.	Turystyka osób niepełnosprawnych	137
9.2.1.	Organizatorzy turystyki osób niepełnosprawnych	137
9.2.2.	Dostępność bazy noclegowej	138
10.	Transport publiczny i komunikacja osób niepełnosprawnych	140
10.1.	Pasażerowie specjalnej troski	140
10.2.	Osoby niepełnosprawne w ruchu drogowym	142
10.3.	Przystosowanie transportu samochodowego	143
10.4.	Przystosowanie transportu kolejowego	146
10.5.	Podstawowe uprawnienia	148
10.5.1.	Karty parkingowe	148
10.5.2.	Ulgi komunikacyjne	150

10.6.	Dotacje celowe ze środków PFRON dla organizatorów edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych	152
11.	Rozwój dialogu obywatelskiego na rzecz osób niepełnosprawnych	163
11.1.	Grupowa aktywność obywatelska	163
11.2.	Współpraca samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi	164
11.2.1.	Wspieranie osób i rodzin dysfunkcyjnych	165
11.2.3.	Animowanie działań kulturalnych na rzecz osób niepełnosprawnych	165
11.2.4.	Organizatorzy sportu, turystyki i rekreacji	166
ROZDZIAŁ 2. ANALIZA SWOT		168
ROZDZIAŁ 3. PROGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2006 – 2013		173
ROZDZIAŁ 4. INSTRUMENTY FINANSOWE		205
ROZDZIAŁ 5. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM		208
ROZDZIAŁ 6. PROMOCJA PROGRAMU		209
ROZDZIAŁ 7. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU		210
1.	Pozyskiwanie i konsolidacja danych	210
2.	Raporty z realizacji programu	210
3.	Ocena realizacji programu	211

WSTĘP

Zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku odsetek osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Województwie Świętokrzyskim stanowił ponad 14% ogółu ludności. Oznacza to, że, blisko co siódmy mieszkaniec naszego województwa jest osobą niepełnosprawną. Liczebność grupy osób niepełnosprawnych wraz z całą gamą jej specyficznych problemów jest niewątpliwie główną i niepodważalną przesłanką do organizowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej w kontekście integracji. Sposób prowadzenia polityki i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością określiła Organizacja Narodów Zjednoczonych w uchwalonych w 1993 roku **”Standardowych zasadach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych”**. Dokument ten stanowi obowiązujące normy zwyczajowe, podstawy tworzenia prawodawstwa we wszystkich krajach UE, a także dostarcza inspiracji dla różnych instytucji polityki społecznej do programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych:

Zasada 1. Kształtowanie świadomości

Państwa powinny podjąć działania w celu podniesienia poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych, ich praw, potrzeb, możliwości i udziału w życiu społecznym.

Zasada 2. Opieka medyczna

Państwa powinny zapewnić skuteczną pomoc medyczną osobom niepełnosprawnym.

Zasada 3. Rehabilitacja

Państwa powinny zapewnić usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym, tak, aby mogły one osiągać i utrzymywać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania.

Zasada 4. Służby wspierające

Państwa powinny zagwarantować osobom niepełnosprawnym opiekę w pełnym zakresie służb wspierających, włącznie ze wszelkimi urządzeniami pomocniczymi, po to, by pomóc im w podnoszeniu poziomu niezależności w życiu codziennym oraz w egzekwowaniu przysługujących im praw.

Zasada 5. Dostępność

Państwa powinny zdawać sobie sprawę z ogromnego znaczenia problemu dostępności w procesie wyrównywania szans we wszystkich sferach życia społecznego.

Wobec osób dotkniętych jakąkolwiek formą niepełnosprawności państwa powinny inicjować programy działania zmierzające do udostępnienia im środowiska fizycznego i wprowadzić rozwiązania ułatwiające dostęp do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej.

Zasada 6. Edukacja

Państwa powinny brać pod uwagę zasadę równych szans w zakresie edukacji podstawowej, średniej i wyższej, o charakterze integracyjnym, dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i dorosłych. Państwa powinny zagwarantować, by kształcenie osób niepełnosprawnych stanowiło integralną część systemu oświaty.

Zasada 7. Zatrudnienie

Państwa powinny uznać zasadę, że należy wzmocnić pozycję osób niepełnosprawnych, tak, aby zaczęły one egzekwować swoje prawa, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia. Zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich powinny one mieć równe szanse wykonywania pożytecznego i satysfakcjonującego finansowo zajęcia na otwartym rynku pracy.

Zasada 8. Środki utrzymania i zabezpieczenie socjalne

Państwa są odpowiedzialne za bezpieczeństwo socjalne i zapewnienie środków utrzymania osobom niepełnosprawnym.

Zasada 9. Życie rodzinne i integralność osobista

Państwa powinny promować pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu rodzinnym. Powinny promować prawo do integralności osobistej i zagwarantować, by prawo nie dyskryminowało osób niepełnosprawnych ze względu na związki seksualne, małżeństwo i rodzicielstwo.

Zasada 10. Kultura

Państwa powinny zagwarantować osobom niepełnosprawnym integrację i możliwość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych na równych prawach.

Zasada 11. Sport i rekreacja

Państwa podejmą działania, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym równe możliwości uprawiania sportu i rekreacji.

Zasada 12. Religia

Państwa będą podejmować działania ułatwiające równoprawne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu religijnym ich społeczności.

Zasada 13. Informacja i badania naukowe

Państwa przyjmują główną odpowiedzialność za gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat warunków życiowych osób niepełnosprawnych oraz promowanie badań naukowych dotyczących wszystkich aspektów ich życia, łącznie z analizowaniem przeszkód utrudniających im codzienne funkcjonowanie.

Zasada 14. Kreowanie polityki i planowanie

Państwa powinny zagwarantować, by problemy niepełnosprawności były uwzględniane w skali całego kraju w procesie kreowania polityki i planowania dotyczącego tych problemów.

Zasada 15. Tworzenie prawa

Państwa odpowiadają za tworzenie podstaw prawnych dla działań prowadzących do pełnego uczestnictwa i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

Zasada 16. Polityka ekonomiczna

Państwa ponoszą odpowiedzialność finansową za krajowe programy i działania nakierowane na tworzenie równych szans osobom niepełnosprawnym.

Zasada 17. Koordynacja działań

Państwa są odpowiedzialne za ustanowienie i umacnianie pozycji krajowych komitetów koordynacyjnych lub innych podobnych organów, które służyłyby jako instancje ogniskujące na poziomie krajowym działania dotyczące problemów niepełnosprawności.

Zasada 18. Organizacje osób niepełnosprawnych

Państwa powinny określić prawo organizacji osób niepełnosprawnych do reprezentowania osób niepełnosprawnych na poziomach krajowym, regionalnym i lokalnym. Państwa powinny także uznać doradczą rolę organizacji osób niepełnosprawnych w kształtowaniu polityki społecznej w odniesieniu do tych osób.

Zasada 19. Szkolenie personelu

Państwa są odpowiedzialne za zapewnienie na wszystkich poziomach właściwego szkolenia personelu, zaangażowanego w planowanie i prowadzenie programów i usług dla osób niepełnosprawnych.

Zasada 20. Monitoring krajowy i ocena programów dotyczących niepełnosprawności w zakresie wdrażania niniejszych zasad

Państwa są odpowiedzialne za stałą kontrolę i ocenę wdrażania programów krajowych oraz służb i usług dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

Zasada 21. Współpraca techniczna i gospodarcza

Obowiązkiem państw uprzemysłowionych i rozwijających się jest współpraca i Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych w krajach rozwijających się.

Zasada 22.

Współpraca międzynarodowa

Państwa będą aktywnie uczestniczyć we współpracy międzynarodowej dotyczącej polityki wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

Liczne inicjatywy ustawodawcze mówią o konieczności wdrażania wyżej cytowanych zasad. Są one przedmiotem Karty Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z dnia 1 sierpnia 1997 r. W kwestii praktycznych rozstrzygnięć, zgodnie art. 35. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z dnia 9 października 1997 r. z późn. zm.) ważna rola przypada samorządom terytorialnym.

Samorządy wojewódzkie zobowiązane są między innymi do opracowywania i wdrażania wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu. W związku z tym Zarządzeniem Nr 96/04 z dnia 30 marca 2004 r. Marszałka Województwa Świętokrzyskiego został powołany zespół zadaniowy do opracowania przedmiotowego programu, który jest prezentowany w przedkładanym opracowaniu.

PRZEDMIOT PROGRAMU

Przedmiotem programu są możliwości kreowania rozwiązań środowiskowych, które mają spowodować włączenie osób niepełnosprawnych w społeczne i ekonomiczne życie mieszkańców województwa. Biorąc pod uwagę, że przeciwdziałanie niepełnosprawności wymaga właściwej wiedzy i doświadczenia na temat sytuacji i szczególnych potrzeb osób niepełnosprawnych w pierwszej fazie postępowania dokonano diagnozy skali tego problemu. W ramach niniejszego opracowania populacja osób niepełnosprawnych została opisana według typowych cech socjologicznych takich jak, wiek, miejsce zamieszkania, płeć, wykształcenie oraz według tych specyficznych dla tej grupy osób tj. kategorii niepełnosprawności.

Analizę problemu niepełnosprawności w Województwie Świętokrzyskim przeprowadzono na podstawie niżej wymienionych opracowań:

- Osoby Niepełnosprawne w Polsce, Opracowanie analityczno – tabelaryczne Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Pełnomocnik Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2000 r.;
- Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe 2002,
- Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Publikacja Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa 2003 r.

Ponadto źródłem poznania były dokumenty sprawozdawcze z instytucji orzekających o niepełnosprawności takich jak: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Oddziały Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W świetle tych dokumentów rozpoznano dynamikę narastania problemu niepełnosprawności. W części diagnostycznej dokonano również oceny stanu przystosowania środowiska fizycznego z punktu widzenia deficytów zdrowotnych osób niepełnosprawnych oraz diagnozy stanu organizacyjnego środowiskowych instytucji wsparcia społecznego.

Zinwentaryzowano dotychczasowe działania naprawcze realizowane w efekcie obowiązujących regulacji prawnych w latach 1999 – 2003. Dokonano przeglądu programów celowych inspirowanych i współfinansowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W strategii rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych uwzględniono uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów środowiskowych w tym z obowiązujących i dostępnych rozwiązań prawno – instytucjonalnych, możliwości współpracy z samorządami gminnymi, powiatowymi, z organizacjami pozarządowymi oraz zewnętrzne związane z możliwościami zasilania zasobów społecznych, ekonomicznych i gospodarczych w ramach integracji Polski z krajami Unii Europejskiej. Zostały one wyodrębnione szczegółowo w formie analizy SWOT. W planowaniu zadań na lata następne uwzględniono kierunki działań wyznaczone w aktualnych krajowych dokumentach strategicznych oraz przewidywanych do realizacji od 2007 roku, między innymi w Narodowej Strategii Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013.

Określono następujące cele strategiczne **Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2006 - 2013:**

Cel główny:

Zapobieganie powstawaniu ryzyka wykluczenia społecznego

Cel strategiczny 1

Kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 2

Wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej

Cel strategiczny 3

Zwiększenie aktywności i mobilności społecznej osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 4

Stworzenie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Cel strategiczny 5

Ograniczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dostępie do usług świadczonych na rzecz ogółu obywateli

Cel strategiczny 6

Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 7

Tworzenie regionalnej wiedzy i potencjału dla wdrażania nowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przy zachowaniu bezpieczeństwa systemu finansów publicznych program realizowany będzie z publicznych środków krajowych, publicznych środków wspólnotowych oraz środków prywatnych. Biorąc pod uwagę, iż jest dokumentem kompatybilnym do „**Programu wyrównywania różnic między regionami**” wdrażanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, istnieje możliwość skorzystania ze środków PFRON. Wyznaczone priorytety mogą stanowić komponenty projektów operacyjnych proponowanych w ramach absorpcji funduszy strukturalnych, co niewątpliwie wpłynie na zwiększenie zasobów finansowych dla celów integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Zadania określone w programie wymagają współpracy różnych struktur władzy i różnych instytucji społecznych. Wśród instytucji realizujących program wiodącą rolę będzie pełnił Samorząd Województwa wraz z jego jednostkami organizacyjnymi. Natomiast jako wspierające tj. partycypujące w wyniku indywidualnej inicjatywy i dysponujące środkami finansowymi subsydiowanymi na cele polityki społecznej, zaproszono do współpracy przede wszystkim Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne wymienione w treści. Ocena realizacji przedmiotowego programu dokonywana będzie w oparciu o materiały sprawozdawcze i ewaluacyjne przedstawiane w każdym roku budżetowym przez poszczególnych wykonawców i partnerów.

ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA SYTUACJI

1. Charakter zjawiska niepełnosprawności i jego rozmiary w Województwie Świętokrzyskim na tle sytuacji ogólnokrajowej

1.1. Osoby niepełnosprawne w świetle stosowanych definicji i klasyfikacji

Powszechnie za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której stan fizyczny lub psychiczny lub też psychofizyczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia realizowanie aktywności w sferze osobistej, zawodowej i społecznej według przyjętych norm prawnych i obyczajowych.¹ Może ona posiadać odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub nie posiadać, ale w każdej z tych sytuacji odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku tj. zabawa, nauka, praca, samoobsługa.

Wykres 1.

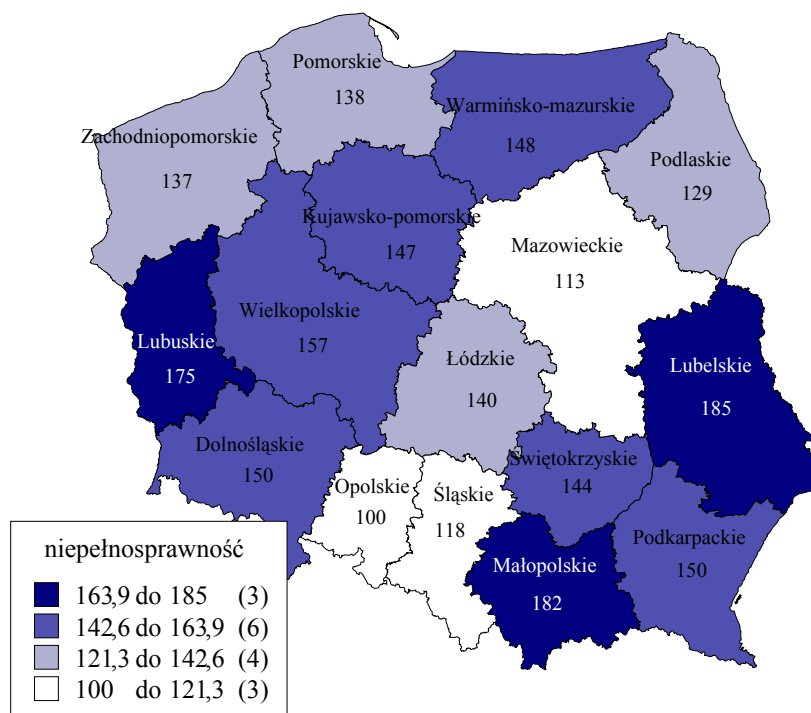
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Narodowy Spis Powszechny Ludności przeprowadzony w 2002 roku ustalił liczbę osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Województwie Świętokrzyskim na poziomie 1 871 35 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 14,4% ogółu zamieszkałej populacji. Dla porównania w Polsce liczba niepełnosprawnych wynosiła 5.456.711 tj. 14,3 % ludności w kraju.

¹ Niepełnosprawność specyfika pomocy społecznej, Z. Kawczyńska - Butryn, Katowice 1998, s. 16

Poszczególne województwa zostały sklasyfikowane pod względem natężenia problemu niepełnosprawności na cztery grupy. Województwo Świętokrzyskie wprawdzie nie jest w czołówce obszarów o największej liczbie osób niepełnosprawnych, ale jest w drugiej grupie województw przodujących.

Mapa 1. Natężenie problemu niepełnosprawności w Województwie Świętokrzyskim na tle innych województw w kraju

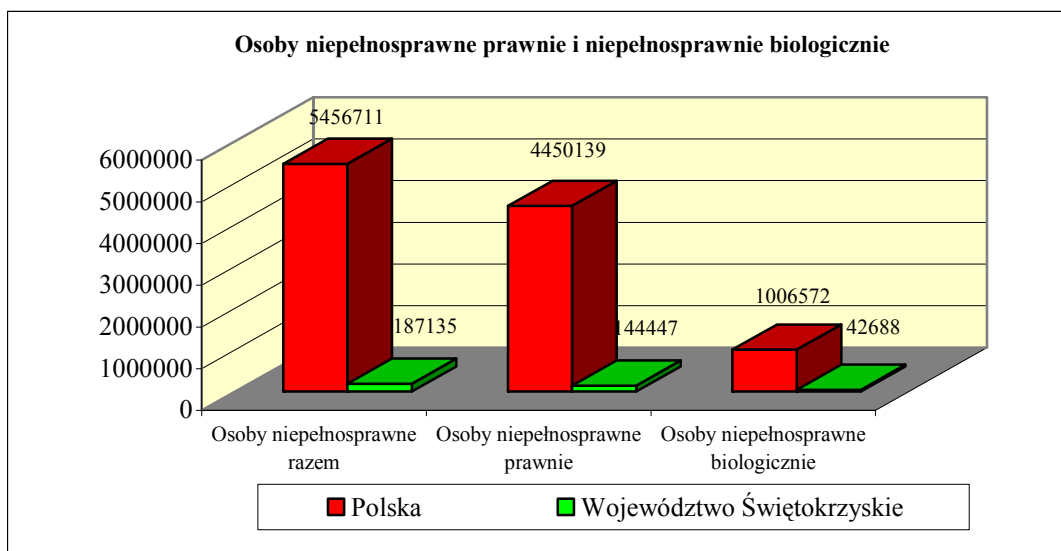
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w Województwie Świętokrzyskim stanowiły 3,4% osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie całego kraju. W 2002 roku na 1000 mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego przypadały 144 osoby niepełnosprawne.

Zasadniczo osoby niepełnosprawne możemy podzielić na dwie grupy:

1. Osoby niepełnosprawne **prawnie**
2. Osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**

Wykres 2.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W grupie 187.135 osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Województwa Świętokrzyskiego osoby niepełnosprawne prawnie stanowią 77,18% /w Polsce 81,5%/, a osoby tylko odczuwające ograniczenia zdrowotne 22,81% tej grupy /w Polsce 18,4 % /.

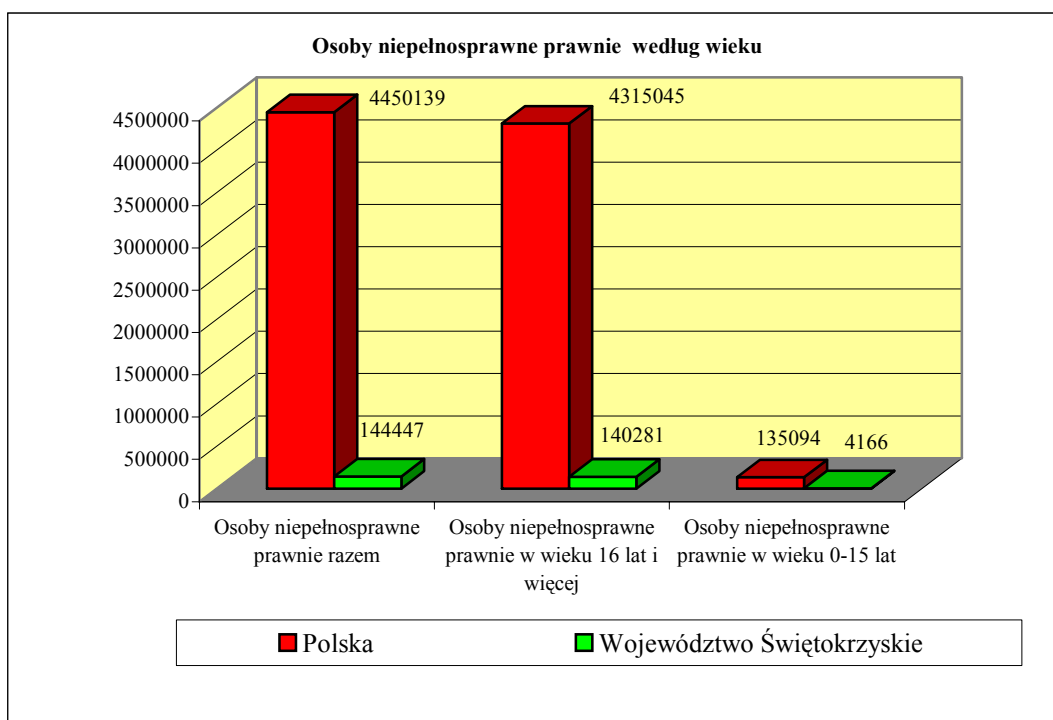
Kryteria zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie stanowią:

- 1) dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalający niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- 2) dla dzieci poniżej 16 roku życia tj. urodzonych po 20 maja 1986 r. uprawnienie do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego.

Osoby niepełnosprawne **prawnie** posiadają odpowiednie aktualne orzeczenie wydane przez organy do tego uprawnione, zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj.:

- Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Zakład Ubezpieczenia Społecznego
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Orzecznictwo mundurowe (MON i MSW)

Wykres 3.

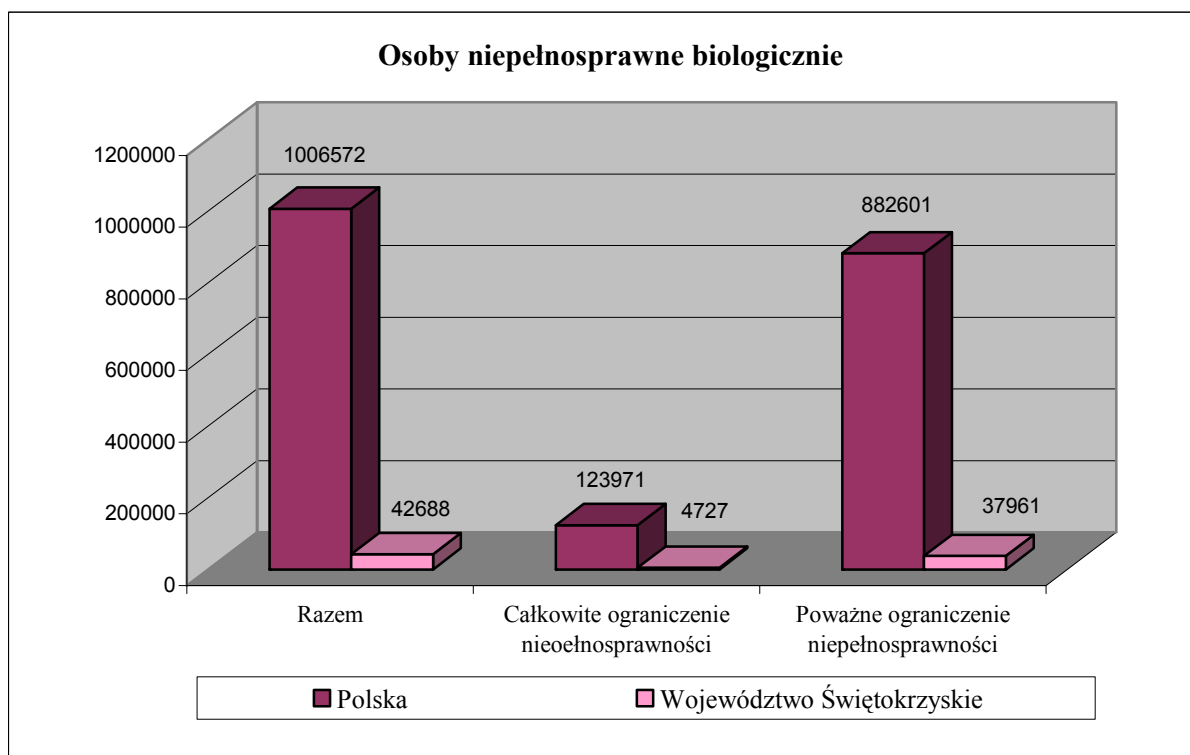
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W Województwie Świętokrzyskim wśród osób niepełnosprawnych prawnie 97,1% stanowią osoby w wieku 16 lat i powyżej a 2,8% w wieku 0-15 lat z uprawnieniami do zasiłku pielęgnacyjnego.

Uwzględniając subiektywną ocenę zdolności do wykonywania podstawowych czynności dla danego wieku, zbiorowość osób niepełnosprawnych **prawnie** możemy podzielić jeszcze na dwie grupy:

1. Osoby niepełnosprawne **prawnie i biologicznie**, tj. osoby, które posiadają orzeczenie i równocześnie odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.
2. Osoby niepełnosprawne **tylko prawnie** tj. osoby, które posiadają orzeczenie ale nie odczuwają ograniczonej zdolności do wykonywania czynności podstawowych.
3. Osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie** to takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają odczuwaną całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do wieku biologicznego.

Wykres 4.

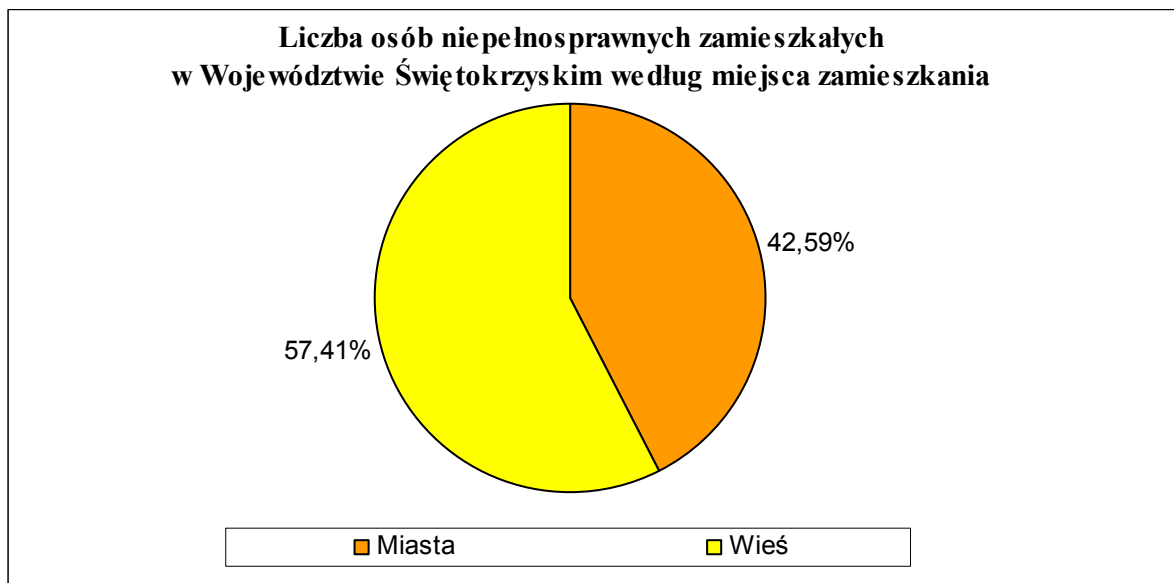

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Wśród osób niepełnosprawnych biologicznie zarówno w kraju jak i w województwie dominują osoby z poważnym ograniczeniem niepełnosprawności - w Województwie Świętokrzyskim stanowią 88,9%.

1.2. Analiza socjologiczna zbiorowości osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Województwie Świętokrzyskim na tle sytuacji ogólnokrajowej

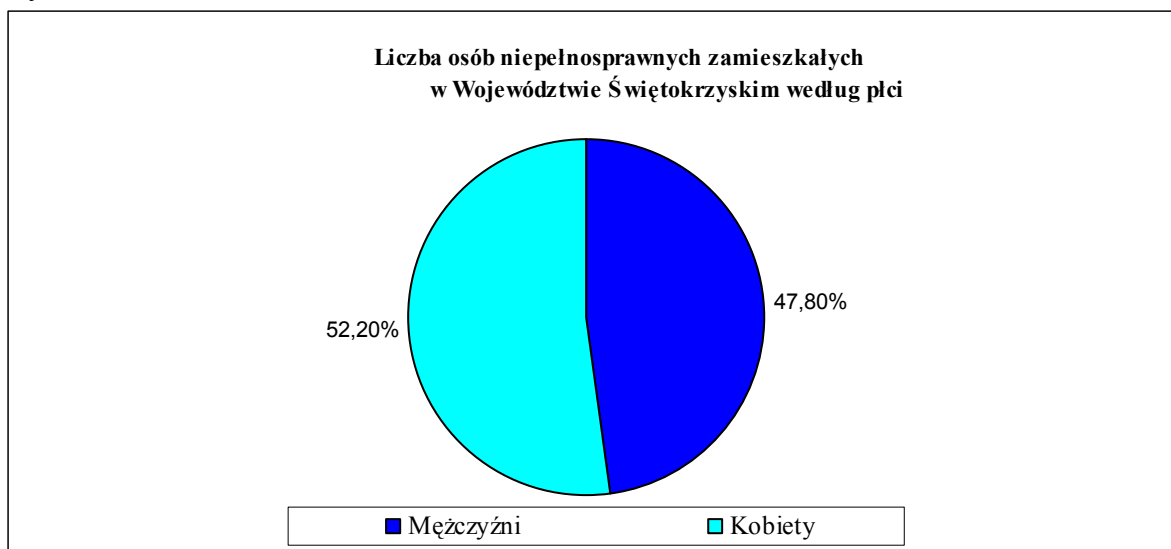
Wykres 5.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Większa liczba osób niepełnosprawnych zamieszkuje na obszarach wiejskich – 57,4%.

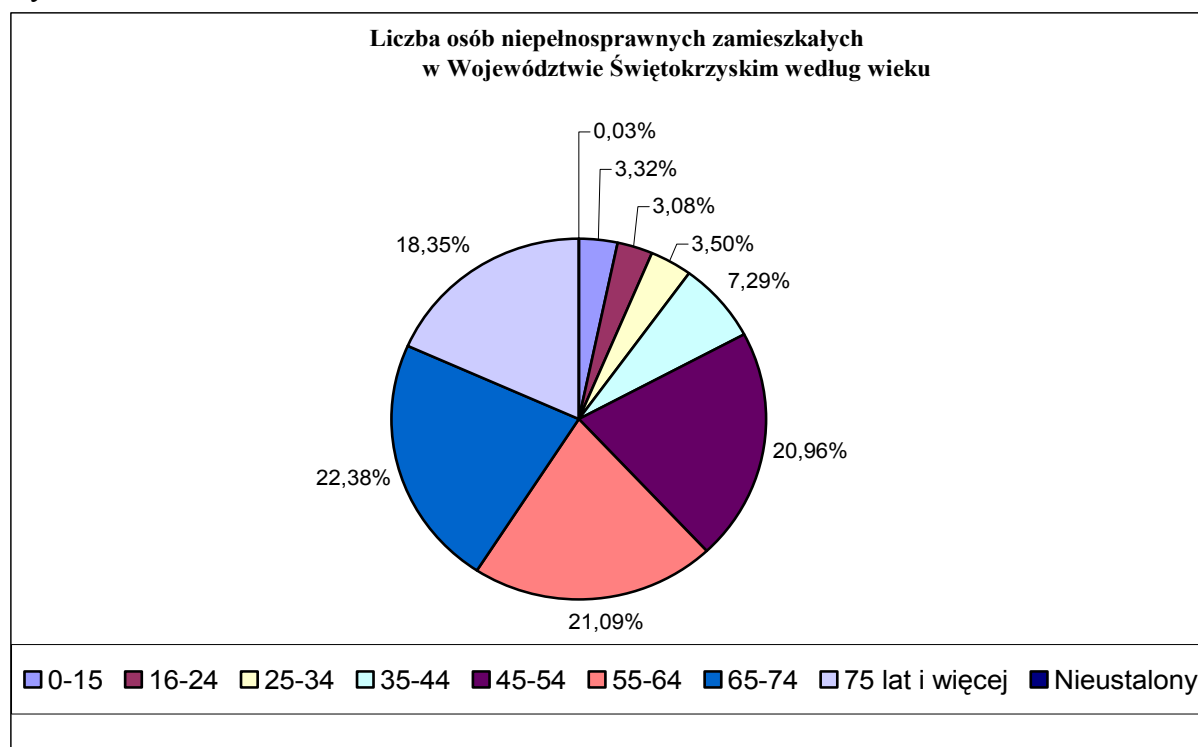
Wykres 6.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W populacji osób niepełnosprawnych większość stanowią kobiety 52,2%.

Wykres 7.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Aby porównać częstość występowania niepełnosprawności w danej grupie wiekowej poniżej dokonano analizy danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1000 osób w określonym przedziale wieku.

**Tabela 1. Liczba osób niepełnosprawnych przypadających na 1000 ludności
w określonym przedziale wieku**

Lp.	Wiek	Polska			Województwo Świętokrzyskie		
		Ogółem	Miasta	Wieś	Ogółem	Miasta	Wieś
1.	0-15	27	28	25	24	28	22
2.	16-24	32	31	33	30	31	29
3.	25-34	38	35	42	38	36	40
4.	35-44	80	76	86	77	73	82
5.	45-54	207	190	241	198	178	220
6.	55-64	345	308	416	337	297	376
7.	65-74	385	364	417	374	360	383
8.	75 lat i więcej	484	482	486	462	485	450
9.	Nieustalonym	50	36	142	136	117	144
10.	Ogółem	143	136	153	144	134	153

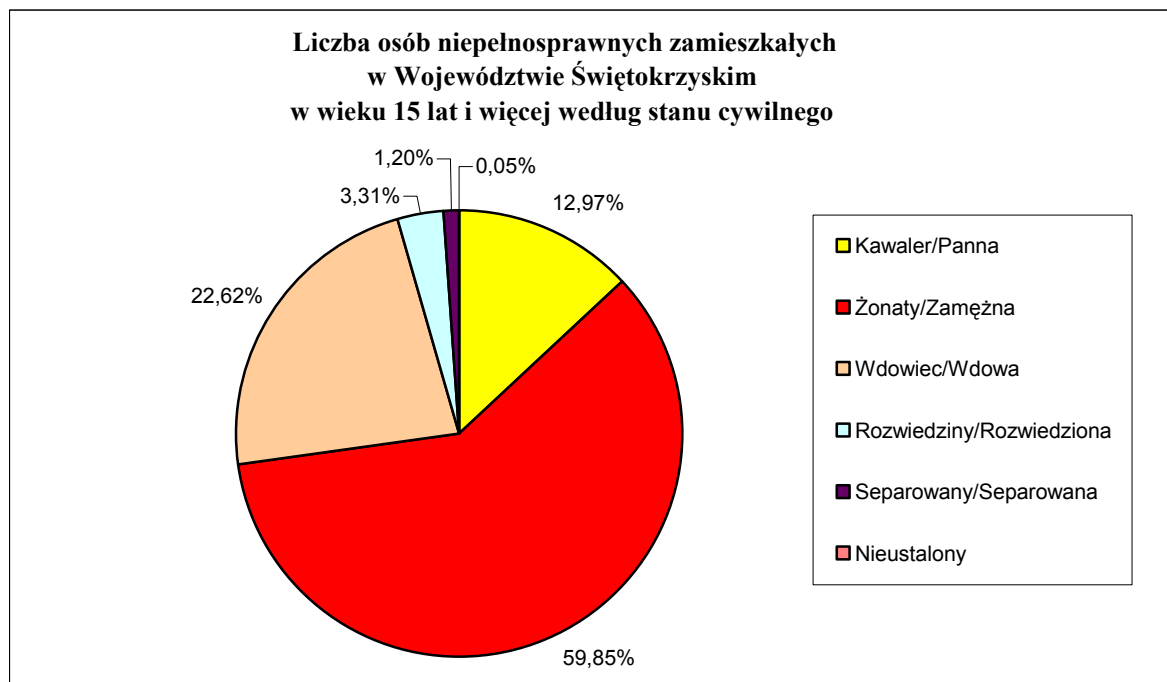
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Największą grupą są osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 64 roku życia.

Największe wartości obserwujemy powyżej 75 lat życia, co zwraca uwagę na zabezpieczenie potrzeb w dziedzinie pomocy społecznej, jako że niepełnosprawność w wieku starszym ma

najczęściej charakter przewlekły i nie daje rokowań do pełnego powrotu do zdrowia. Powszechnym zjawiskiem są ograniczenia zdrowotne w wieku aktywności zawodowej -po 44 roku życia, co stanowi przesłanki do rozwijania wszelkich form rehabilitacji zawodowej. Te same tendencje obserwuje się w środowiskach miejskich i wiejskich.

Wykres 8.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Większość osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej zamieszkałych na terenie województwa funkcjonuje w związkach małżeńskich i partnerskich. Stanowią one 59,8% ogółu tej grupy społecznej. Osoby samotne stanowią mniejszość tj. 40,1%. Różnice w tych proporcjach są niewielkie. Zatem jakkolwiek potencjał rodziny wynikający z jej podstawowych funkcji społecznych tj. jej zasoby materialne i możliwość wspierania we wspólnym gospodarstwie domowym jest znaczącym filarem pomocy to zwraca uwagę fakt, iż znaczna liczba tych osób może oczekiwać pomocy od instytucji publicznych. Nie należy zapominać o problemach samej rodziny, w której zamieszkuje osoba niepełnosprawna, które w tych okolicznościach mogą się pojawić: wzrost wydatków na leki, artykuły żywnościowe, sanitarne, brak pracy lub trudności w jej wykonywaniu oraz ograniczenie aktywności społecznej z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną i w konsekwencji ograniczenie dochodów, pogorszenie sytuacji materialnej. Specyfika pomocy rodzinie z osobą niepełnosprawną i osobie niepełnosprawnej zamieszkującej samodzielnie winna znaleźć swój odzew w planowaniu rozwoju środowiskowych systemów wsparcia społecznego, a więc: budowie i rozbudowie instytucji społecznych, organizowaniu i szkoleniu kadr do pracy w tych instytucjach, organizowaniu poradnictwa specjalistycznego, rozwijaniu środowiskowych usług opiekuńczych, promowaniu rozwoju wolontariatu, rozwoju ruchu samopomocy.

Tabela 2. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności

Lp.	Kategorie niepełnosprawności	Polska						Województwo Świętokrzyskie					
		Miasta			Wieś			Miasta			Wieś		
		M+K	Mężczyźni	Kobiety	M+K	Mężczyźni	Kobiety	M+K	Mężczyźni	Kobiety	M+K	Mężczyźni	Kobiety
1.	Niepełnosprawne prawnie razem	2650571	1279158	1371413	1799568	907325	892243	64143	32095	32048	80304	41829	38475
2.	W wieku 16 lat i więcej w tym o stopniu niepełnosprawności	2571731	1234154	1337577	1743314	875271	868043	62195	30933	31262	78086	40571	37515
2.1.	Znacznym	638305	274599	363706	426539	185698	240841	15135	6975	8160	19516	8781	10735
2.2.	Umiarkowanym	911319	442052	469267	515346	271876	243470	21580	11100	10480	21687	12107	9580
2.3.	Lekkim	917592	467556	450036	654069	346817	307252	22705	11575	11130	28854	15684	13170
3.	Nieustalonym	104515	49947	54568	147360	70880	76480	2775	1283	1492	8029	3999	4030
4.	W wieku 0-15 lat z uprawnieniami do zasiłku pielęgnacyjnego	78840	45004	33836	56254	32054	24200	1948	1162	786	2218	1258	960
5.	Niepełnosprawne tylko biologicznie, odczuwające ograniczenie niepełnosprawności	562533	209317	353216	444039	172420	271619	15565	5616	9949	27123	9917	17206
5.1.	Całkowite	71610	25421	46189	52361	18729	33632	1803	622	1181	2924	1017	1907
5.2.	Poważne	490923	183896	307027	391678	153691	237987	13762	4994	8768	24199	8900	15299
6.	Ogółem	3213104	1488475	1724629	2243607	1079745	1163862	79708	37711	41997	107427	51746	55681

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Procentowy rozkład osób w poszczególnych kategoriach niepełnosprawności przyjmuje w Województwie Świętokrzyskim te same trendy w środowisku wiejskim i miejskim. Grupą dominującą są osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Miasta:

- 1. Znaczny – 23,6%
- 2. Umiarkowany – 33,6%
- 3. Lekki – 35,4%

Obszary wiejskie:

- Znaczny- 24,3%
- Umiarkowany – 27,0%
- Lekki – 36%

Różnicując osoby niepełnosprawne według stopni niepełnosprawności i według płci dostrzegamy, że znaczny stopień niepełnosprawności jest orzekany częściej u kobiet, natomiast umiarkowany i lekki u mężczyzn.

Tabela 3. Osoby niepełnosprawne w Polsce i w Województwie Świętokrzyskim według miejsca zamieszkania, płci i wieku

L p.	Wiek	Polska									Województwo Świętokrzyskie								
		Ogółem			Miasta			Wieś			Ogółem			Miasta			Wieś		
		M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K
1.	0-15	202399	11615 4	86245	118823	68133	50690	83576	48021	35555	6206	3571	2635	2885	1690	1195	3321	1881	1440
2.	16-24	187602	10969 8	77904	115383	66366	49017	72219	43332	28887	5761	3447	2314	2859	1683	1176	2902	1764	1138
3.	25-34	202544	11903 2	83512	117535	67688	49847	85009	51344	33665	6556	4070	2486	2869	1724	1145	3687	2346	1341
4.	35-44	426534	23601 0	190524	251339	133391	117948	175195	102619	72576	13646	7791	5855	6128	3221	2907	7518	4570	2948
5.	45-54	1214730	60965 1	605079	751659	367130	384529	463071	242521	220550	39227	20232	18995	18571	9215	9356	20656	11017	9639
6.	55-64	1172596	61233 0	560266	685752	357011	328741	486844	255319	231525	39460	21047	18413	17113	9130	7983	22347	11917	10430
4.	65-74	1159336	48575 8	673578	664838	275286	389552	494498	210472	284026	41882	17931	23951	16746	7182	9564	25136	10749	14387
7.	75 lat i więcej	890746	27948 8	611258	507635	153408	354227	383111	126080	257031	34345	11344	23001	12523	3859	8664	21822	7485	14337
8.	Nieustalony	224	99	125	140	62	78	84	37	47	52	24	28	14	7	7	38	17	21
9.	Ogółem	5456711	25682 20	2888491	3213104	1488475	1724629	2243607	1079745	1163862	187135	89457	97678	79708	37711	41997	107427	51746	55681

Zródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Tabela 4. Osoby niepełnosprawne w Województwie Świętokrzyskim według wieku i kategorii niepełnosprawności

Kategorie niepełnosprawności			Ogółem	0-15 lat	16-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-69 lat	70-79 lat	80 lat i >	nieustalony		
Osoby niepełnosprawne	Ogółem		M+K	187135	6206	2572	6335	8018	24898	43586	39176	39718	16574	52	
			M	89457	3571	1485	3956	4816	13442	22687	19036	15481	4959	24	
			K	97678	2635	1087	2379	3202	11456	20899	20140	24237	11615	28	
	Osoby odczuwające ograniczenie sprawności		Całkowite	M+K	27617	1034	490	1198	1153	2477	3968	5366	7690	4230	11
				M	12801	592	286	734	700	1407	2126	2672	3122	1159	3
				K	14816	442	204	464	453	1070	1842	2694	4568	3071	8
			Poważne	M+K	112952	3602	1506	3464	4582	14091	24211	24241	26242	10986	27
				M	52398	2080	879	2183	2762	7701	12431	11206	9807	3334	15
				K	60554	1522	627	1281	1820	6390	11780	13035	16435	7652	12
	Osoby nieodczuwające ograniczenia sprawności		M+K	46566	1570	576	1673	2283	8330	15407	9569	5786	1358	14	
			M	24258	899	320	1039	1354	4334	8130	5158	2552	466	6	
			K	22308	671	256	634	929	3996	7277	4411	3234	892	8	

Źródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Osoby odczuwające ograniczenie sprawności stanowią 75,1% populacji osób niepełnosprawnych. W tym 14,8% są to osoby odczuwające całkowite ograniczenie sprawności, natomiast 60,4% stanowią osoby odczuwające poważne ograniczenie sprawności. Wzrost liczby osób odczuwających całkowite ograniczenie sprawności obserwuje się po 50 roku życia.

Tabela 5. Osoby niepełnosprawne w Województwie Świętokrzyskim według wieku i kategorii niepełnosprawności

			Ogółem	0-15 lat	16-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-69 lat	70-79 lat	80 lat i >	nieustalony	
Osoby niepełnosprawne prawnie	Ogółem	M+K	144447	4166	1932	5629	6990	21919	39178	30680	26263	7648	42	
		M	73924	2420	1126	3516	4207	11899	20925	16078	11187	2546	20	
		K	70523	1746	806	2113	2783	10020	18253	14602	15076	5102	22	
	W wieku 16 lat i więcej	Ogółem	M+K	140281	x	1932	5629	6990	21919	39178	30680	26263	7648	42
			M	71504	x	1126	3516	4207	11899	20925	16078	11187	2546	20
			K	68777	x	806	2113	2783	10020	18253	14602	15076	5102	22
		Znaczny Stopień	M+K	34651	x	510	1556	1335	2656	3798	7105	13361	4318	12
			M	15756	x	295	953	814	1470	2012	3369	5432	1406	5
			K	18895	x	215	603	521	1186	1786	3736	7929	2912	7
		Umiarkowany Stopień	M+K	43267	x	714	2292	2334	6271	11504	11160	7087	1892	13
			M	23207	x	419	1400	1337	3414	6291	6380	3268	692	6
			K	20060	x	295	892	997	2857	5213	4780	3819	1200	7
		Lekki stopień	M+K	51559	x	372	1461	2789	11022	19758	10414	4771	961	11
			M	27259	x	241	983	1734	6002	1573	5279	2112	327	8
			K	24300	x	131	478	1055	5020	9185	5135	2659	634	3
		Nieustalony Stopień	M+K	10804	x	336	320	532	1970	4118	2001	1044	477	6
			M	5282	x	171	180	322	1013	2049	1050	375	121	1
			K	5522	x	165	140	210	957	2069	951	669	356	5
	W wieku 0-15 lat z uprawnieniami do zasiłku pielęgnacyjnego	M+K	4166	4166	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		M	2420	2420	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		K	1746	1746	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

Liczba osób z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności narasta do 50 roku życia, w latach następnych maleje, liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności nasila się po 50 roku życia. Niewątpliwie przyczyną tego zjawiska nie jest tylko i wyłącznie sama kondycja zdrowotna osób uzyskujących orzeczenie. Osoby do 50 roku życia, niejednokrotnie, aby mogły wycofać się z rynku pracy w sytuacji narastającego bezrobocia korzystają z orzecznictwa.

Tabela 6. Osoby niepełnosprawne w Województwie Świętokrzyskim według wieku i kategorii niepełnosprawności

		Ogółem	0-15 lat	16-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-69 lat	70-79 lat	80 lat i >	nieustalony	Ogółem	
Niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie niepełnosprawności	Ogółem	M+K	42688	2040	640	706	1028	2979	4408	8496	13455	8926	10	
		M	15533	1151	359	440	609	1543	1762	2958	4294	2413	4	
		K	27155	889	281	266	419	1436	2646	5538	9161	6513	6	
	Całkowite	M+K	4727	343	113	72	68	144	208	564	1352	1862	1	
		M	1639	169	61	39	41	87	86	241	476	439	-	
		K	3088	174	52	33	27	57	122	323	876	1423	1	
		Poważne	M+K	37961	1697	527	634	960	2835	4200	7932	12103	7064	9
			M	13894	982	298	401	568	1456	1676	2717	3818	1974	4
			K	24067	715	229	233	392	1379	2524	5215	8285	5090	5
	W wieku 16 lat i więcej	Ogółem	M+K	40648	x	640	706	1028	2979	4408	8496	13455	8926	10
			M	14382	x	359	440	609	1543	1762	2958	4294	2413	4
			K	26266	x	281	266	419	1436	2646	5538	9161	6513	6
		Całkowite	M+K	4384	x	113	72	68	144	208	564	1352	1862	1
			M	1470	x	61	39	41	87	86	241	476	439	-
			K	2914	x	52	33	27	57	122	323	876	1423	1
		Poważne	M+K	36264	x	527	634	960	2835	4200	7932	12103	7064	9
			M	12912	x	298	401	568	1456	1676	2717	3818	1974	4
			K	23352	x	229	233	392	1379	2524	5215	8285	5090	5
	W wieku 0-15 lat	Ogółem	M+K	2040	2040	x	x	x	x	x	x	x	x	x
			M	1151	1151	x	x	x	x	x	x	x	x	x
			K	889	889	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Całkowite		M+K	343	343	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		M	169	169	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		K	174	174	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Poważne		M+K	1697	1697	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		M	982	982	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		K	715	715	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

Tabela 7. Osoby niepełnosprawne ogółem (prawnie i biologicznie) na 1000 mieszkańców, według płci i miejsca zamieszkania, w poszczególnych powiatach Województwa Świętokrzyskiego

Powiaty	Ogółem			Miasta			Wieś		
	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K
Świętokrzyskie	144,2	68,9	75,3	61,4	29,1	32,4	82,8	39,9	42,9
Powiat buski	11,0	5,1	5,9	2,0	0,9	1,0	9,0	4,1	4,8
Powiat jędrzejowski	10,3	4,9	5,4	2,8	1,4	1,5	7,5	3,5	4,0
Powiat kazimierski	4,4	2,0	2,3	0,7	0,3	0,4	3,7	1,7	2,0
Powiat kielecki	20,3	10,1	10,2	1,1	0,6	0,6	19,2	9,5	9,7
Powiat konecki	8,0	4,0	4,0	2,4	1,1	1,2	5,6	2,9	2,7
Powiat opatowski	8,0	3,8	4,2	1,4	0,7	0,8	6,6	3,1	3,4
Powiat ostrowiecki	14,1	6,7	7,4	9,5	4,5	5,0	4,6	2,2	2,4
Powiat pińczowski	5,0	2,4	2,6	1,3	0,7	0,6	3,7	1,7	2,0
Powiat sandomierski	9,6	4,6	5,0	3,3	1,6	1,7	6,2	3,0	3,2
Powiat skarżyski	7,5	3,6	3,9	5,4	2,6	2,8	2,1	1,0	1,1
Powiat starachowicki	9,5	4,6	5,0	5,8	2,7	3,1	3,7	1,8	1,9
Powiat staszowski	9,6	4,6	5,0	2,5	1,3	1,3	7,0	3,3	3,7
Powiat włoszczowski	4,9	2,3	2,5	1,0	0,4	0,5	3,9	1,9	2,0
Miasto na prawach powiatu	22,2	10,3	11,9	22,2	10,3	11,9	X	X	X

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Najwięcej osób niepełnosprawnych notuje się w Kielcach – 22 osoby na 1000 mieszkańców; w powiecie Kieleckim – 20 osób na 1000 mieszkańców, Ostrowieckim - 14 osób na 1000 mieszkańców, buskim -11 osób na 1000 mieszkańców, jędrzejowskim -10 osób na 1000 mieszkańców.

Tabela 8. Osoby niepełnosprawne ogółem (prawnie i biologicznie) w wieku 16 lat i więcej na 1000 mieszkańców w poszczególnych powiatach Województwa Świętokrzyskiego według płci i miejsca zamieszkania

Powiaty	Ogółem			Miasta			Wieś		
	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K
W. Świętokrzyskie	173,7	82,4	91,2	73,7	34,6	39,2	99,9	47,9	52,1
Powiat buski	13,4	6,2	7,2	2,4	1,2	1,3	11,0	5,0	5,9
Powiat jędrzejowski	12,4	5,8	6,6	3,4	1,6	1,8	9,1	4,2	4,8
Powiat kazimierski	5,3	2,4	2,9	0,8	0,4	0,4	4,5	2,0	2,4
Powiat kielecki	24,4	12,1	12,3	1,4	0,7	0,7	23,0	11,4	11,6
Powiat konecki	9,6	4,8	4,8	2,8	1,4	1,5	6,7	3,4	3,3
Powiat opatowski	9,7	4,6	5,1	1,7	0,8	0,9	7,9	3,7	4,2
Powiat ostrowiecki	17,0	8,0	9,0	11,4	5,3	6,0	5,6	2,7	2,9
Powiat pińczowski	6,0	2,9	3,1	1,6	0,8	0,7	4,5	2,1	2,4
Powiat sandomierski	11,5	5,5	6,0	4,0	1,9	2,1	7,5	3,6	3,9
Powiat skarżyski	8,9	4,2	4,7	6,4	3,0	3,4	2,5	1,2	1,3
Powiat starachowicki	11,4	5,4	6,0	6,9	3,2	3,7	4,5	2,2	2,3
Powiat staszowski	11,6	5,5	6,1	3,0	1,5	1,6	8,5	4,0	4,5
Powiat włoszczowski	5,9	2,8	3,1	1,2	0,5	0,6	4,7	2,3	2,4
Miasto Kielce	26,7	12,3	14,4	26,7	12,3	14,4	X	X	X

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

W grupie osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej w Województwie Świętokrzyskim notuje się 174 osoby na 1000 mieszkańców w regionie. Najwięcej osób w tym przedziale wiekowym zamieszkuje w Kielcach – 27 osób, w powiecie Kieleckim – 24 osoby, ostrowieckim - 17 osób, buskim -13 osób, jędrzejowskim -12 osób na 1000 mieszkańców.

**Tabela 9. Osoby niepełnosprawne ogółem (prawnie i biologicznie) w wieku 0 –15 lat
na 1000 mieszkańców w poszczególnych powiatach Województwa
Świętokrzyskiego według płci i miejsca zamieszkania**

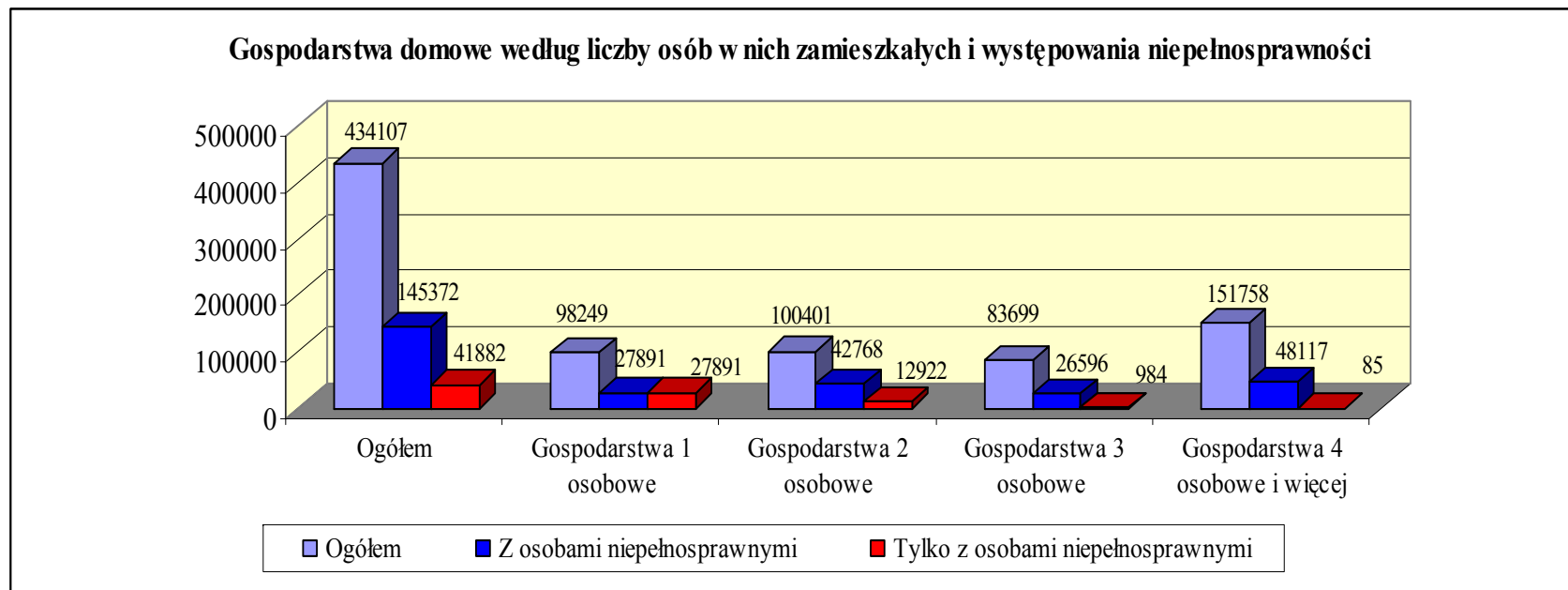
Powiaty	Ogółem			Miasta			Wieś		
	M+K	M	K	M+K	M	K	M+K	M	K
W. Świętokrzyskie	24,3	14,0	10,3	11,3	6,6	4,7	13,0	7,4	5,6
Powiat buski	1,2	0,6	0,5	0,2	0,1	0,1	0,9	0,6	0,4
Powiat jędrzejowski	1,7	1,0	0,8	0,7	0,4	0,2	1,0	0,5	0,5
Powiat kazimierski	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	0,1
Powiat kielecki	3,8	2,2	1,6	0,2	0,1	0,1	3,7	2,1	1,6
Powiat konecki	1,5	0,9	0,6	0,5	0,3	0,2	1,0	0,6	0,4
Powiat opatowski	1,2	0,6	0,5	0,2	0,1	0,1	0,9	0,5	0,4
Powiat ostrowiecki	2,4	1,5	0,9	1,7	1,1	0,7	0,7	0,4	0,3
Powiat pińczowski	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,4	0,3	0,2
Powiat sandomierski	1,8	1,0	0,8	0,7	0,4	0,3	1,1	0,6	0,5
Powiat skarżyski	1,5	1,0	0,5	1,1	0,8	0,4	0,4	0,2	0,2
Powiat starachowicki	1,9	1,1	0,9	1,1	0,6	0,5	0,8	0,5	0,4
Powiat staszowski	1,4	0,8	0,6	0,5	0,3	0,2	0,9	0,5	0,4
Powiat włoszczowski	0,9	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1	0,7	0,4	0,3
Miasto Kielce	3,7	2,1	1,6	3,7	2,1	1,6	X	X	X

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

W grupie osób niepełnosprawnych w przedziale wieku 0-15 lat w Województwie Świętokrzyskim zamieszkują 24 osoby na 1000 mieszkańców w regionie. Najwięcej osób w tym przedziale wiekowym zamieszkuje w powiecie Kieleckim i Kielcach – 4 osoby.

1.3. Gospodarstwa domowe z osobą niepełnosprawną

Wykres 9.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Gospodarstwa domowe z osobą niepełnosprawną stanowią 33,5% ogółu gospodarstw domowych, w tym odsetek gospodarstw tylko z osobami niepełnosprawnymi wynosi 9,6%. Najwięcej gospodarstw z osobami niepełnosprawnymi występuje wśród gospodarstw 4 osobowych i z większą liczbą osób. Gospodarstwa tylko z osobami niepełnosprawnymi to najczęściej gospodarstwa 1 osobowe i 2 osobowe.

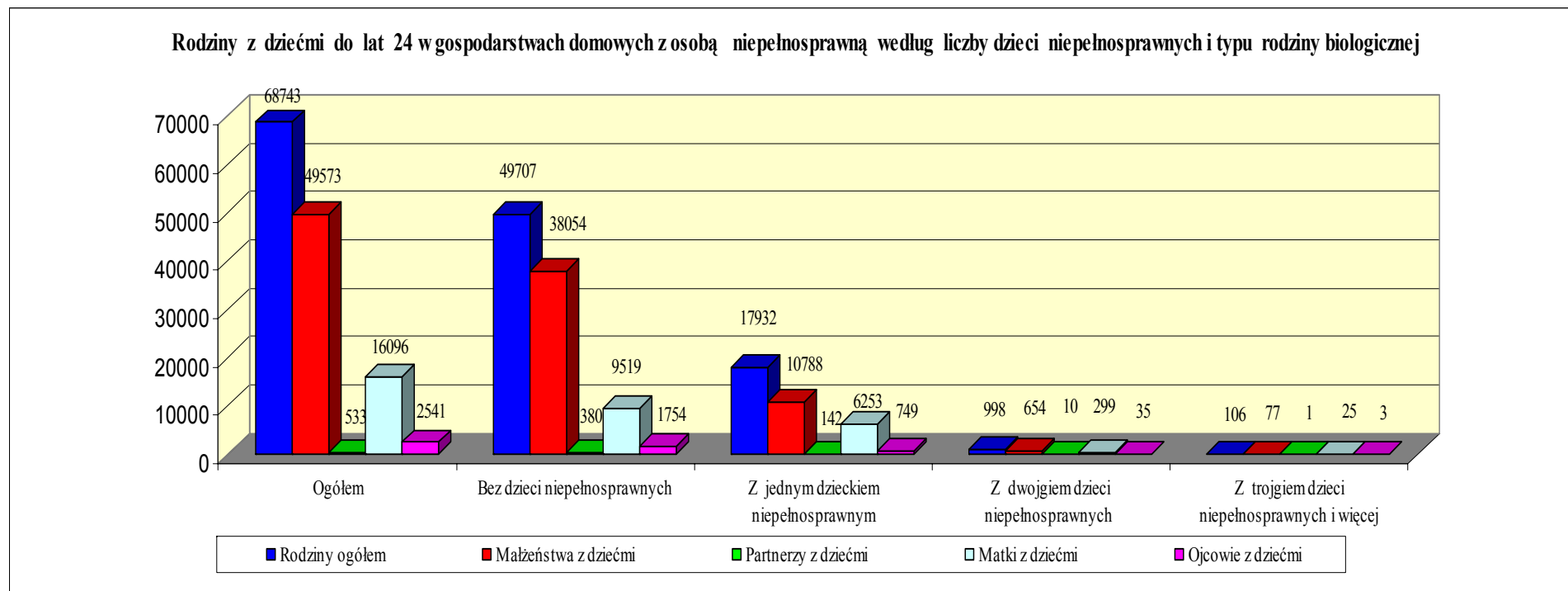
Tabela 10. Gospodarstwa domowe według liczby osób w nich zamieszkałych i występowania niepełnosprawności

Wyszczególnienie			Ogółem	Gospodarstwa domowe według liczby osób			
				1	2	3	4 i więcej
Ogółem	P	O	13337040	3306688	3097102	2654169	4279081
		N	4263751	864454	1260229	802860	1336208
		Tn	1269723	864454	374112	28085	3072
	W	O	434107	98249	100401	83699	151758
		N	145372	27891	42768	26596	48117
		Tn	41882	27891	12922	984	85
Miasta	P	O	8964463	2486514	2215940	1890321	2371688
		N	2602803	594487	837483	523361	647472
		Tn	831483	594487	221463	14022	1511
	W	O	220470	56348	54639	47738	61745
		N	64467	14039	20975	13149	16304
		Tn	19838	14039	5451	317	31
Wieś	P	O	4372577	820174	881162	763848	1907393
		N	1660948	269967	422746	279499	688736
		Tn	438240	269967	152649	14063	1561
	W	O	213637	41901	45762	35961	90013
		N	80905	13852	21793	13447	31813
		Tn	22044	13852	7471	667	54

O – ogółem, N – z osobami niepełnosprawnymi, Tn – tylko z osobami niepełnosprawnymi

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Wykres 10.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

W wyniku analizy rodzin z osobami niepełnosprawnymi rysują się dwie zasadnicze kwestie: rodziny bez dzieci i rodziny z dziećmi. W przypadku tych drugich relacje mogą dotyczyć zdrowych osób dorosłych wychowujących niepełnosprawne dzieci, dorosłych osób niepełnosprawnych wychowujących zdrowe dzieci, dorosłych osób niepełnosprawnych wychowujących niepełnosprawne dzieci. W strukturze rodzin z dziećmi należy wziąć pod uwagę rodziny z jednym dzieckiem i rodziny wielodzietne. W ogólnej liczbie rodzin z osobami niepełnosprawnymi rodziny bez dzieci niepełnosprawnych stanowiły 72,3%, rodziny z dziećmi 27, 7%. Wśród rodzin z dziećmi, rodziny z jednym dzieckiem niepełnosprawnym stanowiły 94,2%, rodziny z dwojgiem dzieci niepełnosprawnych 5,2%, rodziny z trojgiem dzieci niepełnosprawnych i więcej 0,6%.

Tabela 11. Rodziny z dziećmi do lat 24 w gospodarstwach domowych z osobą niepełnosprawną według liczby dzieci niepełnosprawnych i typu rodziny biologicznej

Wyszczególnienie			Ogółem	Rodziny według liczby dzieci niepełnosprawnych			
				0	1	2	3 i więcej
Ogółem	Polska	A	2045246	1484329	524866	32274	3777
		B	1465812	1123604	318479	21080	2649
		C	28189	20206	7217	668	98
		D	474525	286781	177392	9426	926
		E	76720	53738	21778	1100	104
	Województwo	A	68743	49707	17932	998	106
		B	49573	38054	10788	654	77
		C	533	380	142	10	1
		D	16096	9519	6253	299	25
		E	2541	1754	749	35	3
Miasta	Polska	A	1182528	865188	299131	16552	1657
		B	827620	640737	175298	10487	1098
		C	19233	13936	4808	434	55
		D	290104	177618	106927	5100	459
		E	45571	32897	12098	531	45
	Województwo	A	29736	21675	7637	389	35
		B	21205	16387	4534	259	25
		C	316	227	83	6	-
		D	7147	4295	2731	111	10
		E	1068	766	289	13	-
Wieś	Polska	A	862718	619141	225735	15722	2120
		B	638192	482867	143181	10593	1551
		C	8956	6270	2409	234	43
		D	184421	109163	70465	4326	467
		E	31149	20841	9680	569	59
	Województwo	A	39007	28032	10295	609	71
		B	28368	21667	6254	395	52
		C	217	153	59	4	1
		D	8949	5224	3522	188	15
		E	1473	988	460	22	3

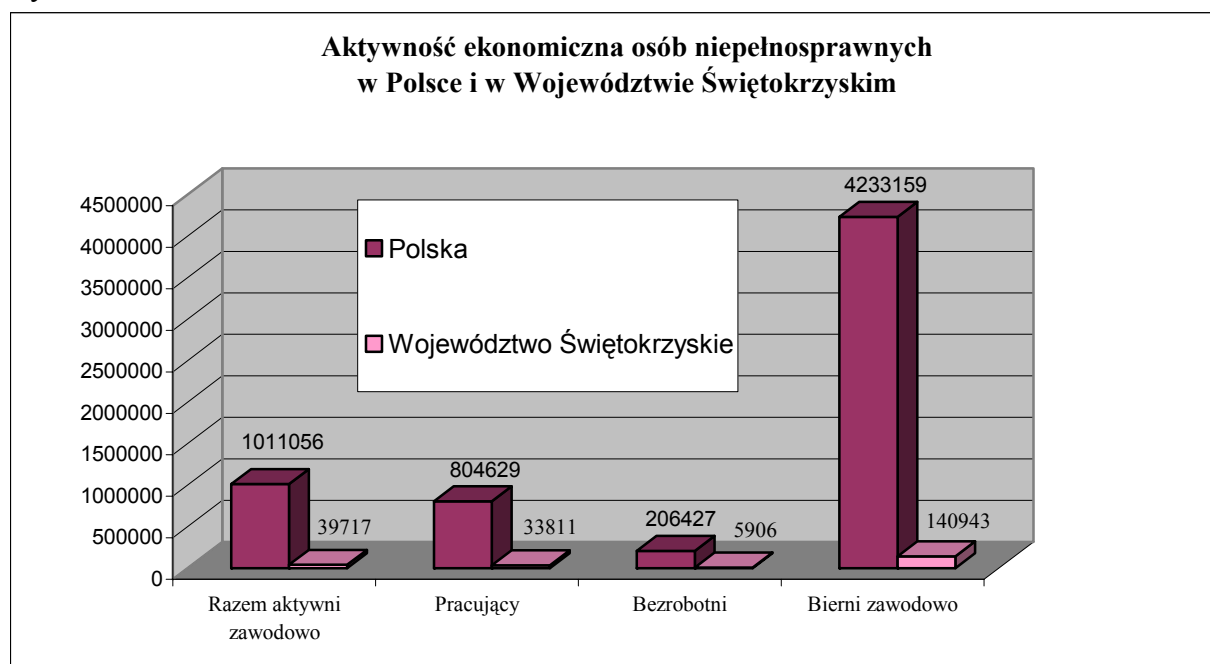
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

A – rodziny ogółem B – małżeństwa z dziećmi C – partnerzy z dziećmi D – matki z dziećmi E – ojcowie z dziećmi

2. Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych

Tendencje dotyczące aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych są przede wszystkim wynikiem dwu czynników: struktury wieku i stanu zdrowia tej populacji. Z przyczyn zdrowotnych osoby niepełnosprawne są z założenia znacznie mniej aktywne niż osoby sprawne. Ni oznacza to jednak, że bierność zawodowa osób niepełnosprawnych, zwłaszcza będących w wieku aktywności zawodowej jest zjawiskiem prawidłowym. Znaczna część tych osób może i powinna pracować zawodowo w odpowiednich warunkach. Niestety nie zawsze osoby niepełnosprawne gotowe podjąć prace są w stanie ją zdobyć, zwiększając w ten sposób szeregi osób bezrobotnych.

Wykres 11.

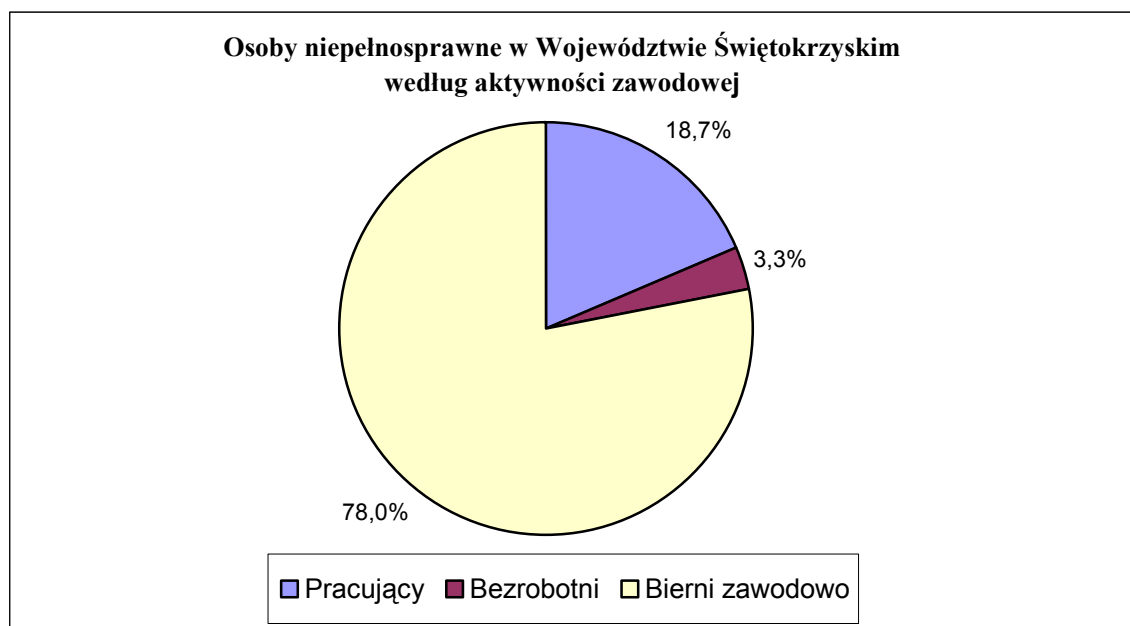
Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Aktywni zawodowo – osoby pracujące i bezrobotne

Bierni zawodowo- osoby inne niż pracujące i bezrobotne

Współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych dla województwa wynosi 21,9% i jest większy niż w kraju – 19,2%.

Wykres 12.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

W Województwie Świętokrzyskim według danych z NSPL 2002 większość osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej nie pracuje zawodowo, relacja biernych zawodowo do aktywnych zawodowo -78% / 22%. Osoby pracujące stanowiły 18,7% populacji niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, osoby bezrobotne 3,3%.

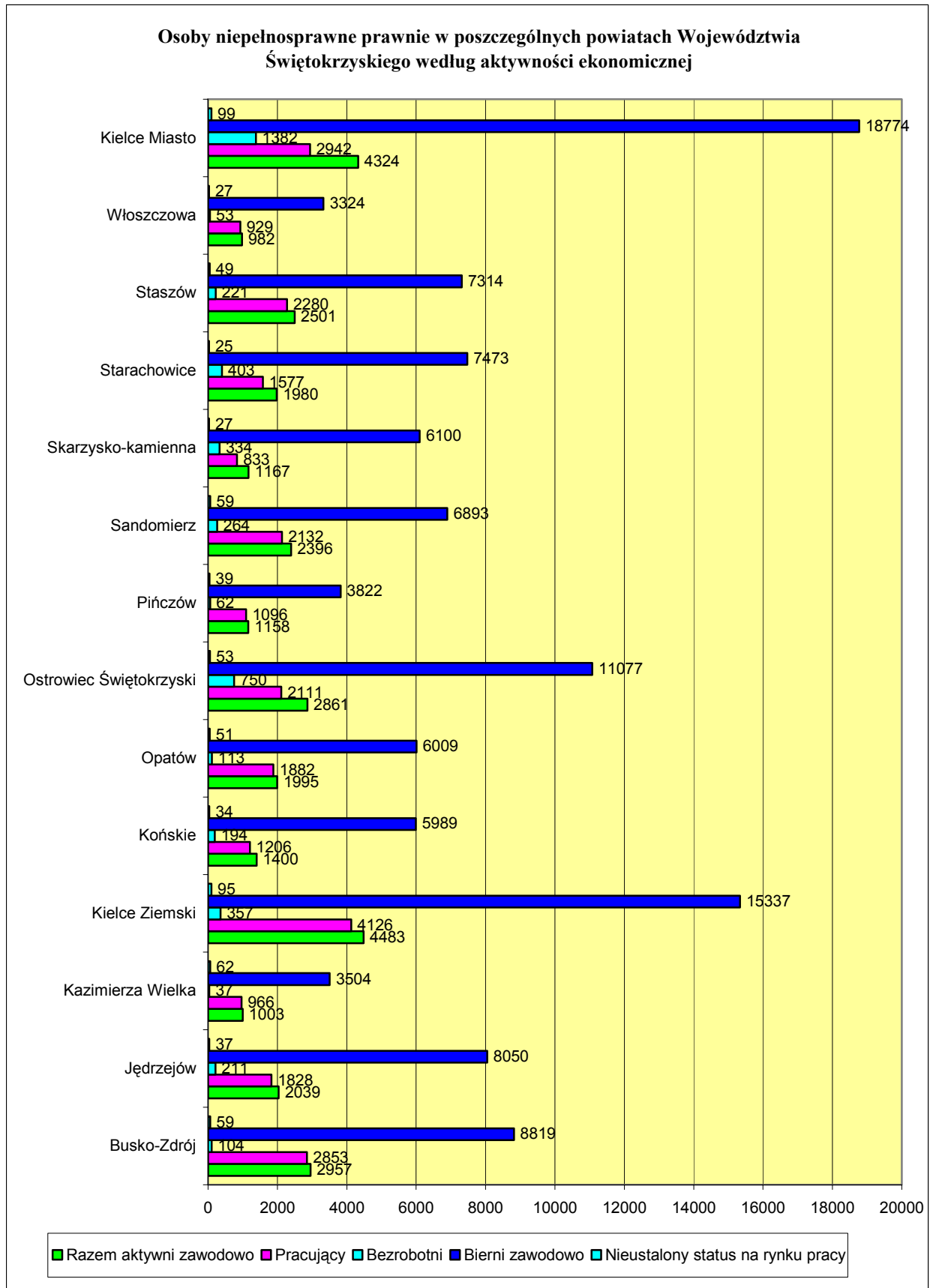
Tabela 11. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej i płci.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia	
		Razem	Pracujący	Bezrobotni						
w liczbach bezwzględnych							w %			
Ogółem										
M+K	Polska	5272505	1011056	804629	206427	4233159	28290	19,2	15,3	20,4
	Województwo	181508	39717	33811	5906	140943	848	21,9	18,6	14,9
M	Polska	2462285	607042	484023	123019	1841771	13472	24,7	19,7	20,3
	Województwo	86242	23384	19768	3616	62478	380	27,1	22,9	15,5
K	Polska	2810220	404014	320606	83408	2391388	14818	14,4	11,4	20,6
	Województwo	95266	16333	14043	2290	78465	468	17,1	14,7	14,0
Miasta										
M+K	Polska	3105356	566380	406226	160154	2521991	169885	18,2	13,1	28,3
	Województwo	77104	13588	9311	4277	63178	338	17,6	12,1	31,5
M	Polska	1426512	339542	245445	94097	1078796	8174	23,8	17,2	27,7
	Województwo	36189	8097	5524	2573	27938	154	22,4	15,3	31,8
K	Polska	1678844	226838	160781	66057	1443195	8811	13,5	9,6	29,1
	Województwo	40915	5491	3787	1704	35240	184	13,4	9,3	31,0
Wieś										
M+K	Polska	2167149	444676	398403	46273	1711168	11305	20,5	18,4	10,4
	Województwo	104404	26129	24500	1629	77765	510	25,0	23,5	6,2
M	Polska	1035773	267500	238578	28922	762975	5298	25,8	23,0	10,8
	Województwo	50053	15287	14244	1043	34540	226	30,5	28,5	6,8
K	Polska	1131376	177176	159825	17351	948193	6007	15,7	14,1	9,8
	Województwo	54351	10842	10256	586	43225	284	19,9	18,9	5,4

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Przeważającą grupę wśród aktywnych zawodowo stanowią mężczyźni. Współczynnik aktywności dla tej populacji wynosi 22,9% podczas gdy dla kobiet 14,7%. Te same tendencje utrzymują się w mieście i na wsi.

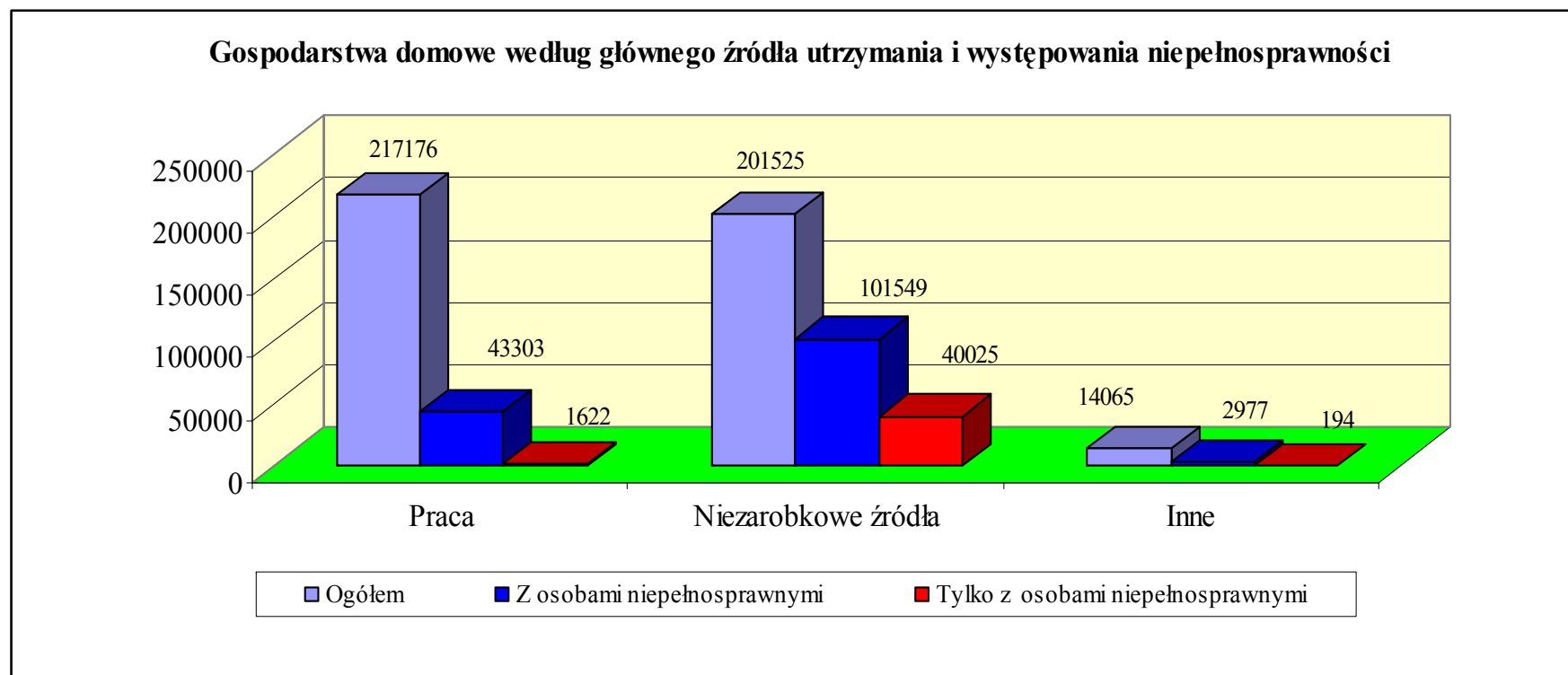
Wykres 13.

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

3. Główne źródła utrzymania gospodarstw z osobami niepełnosprawnymi

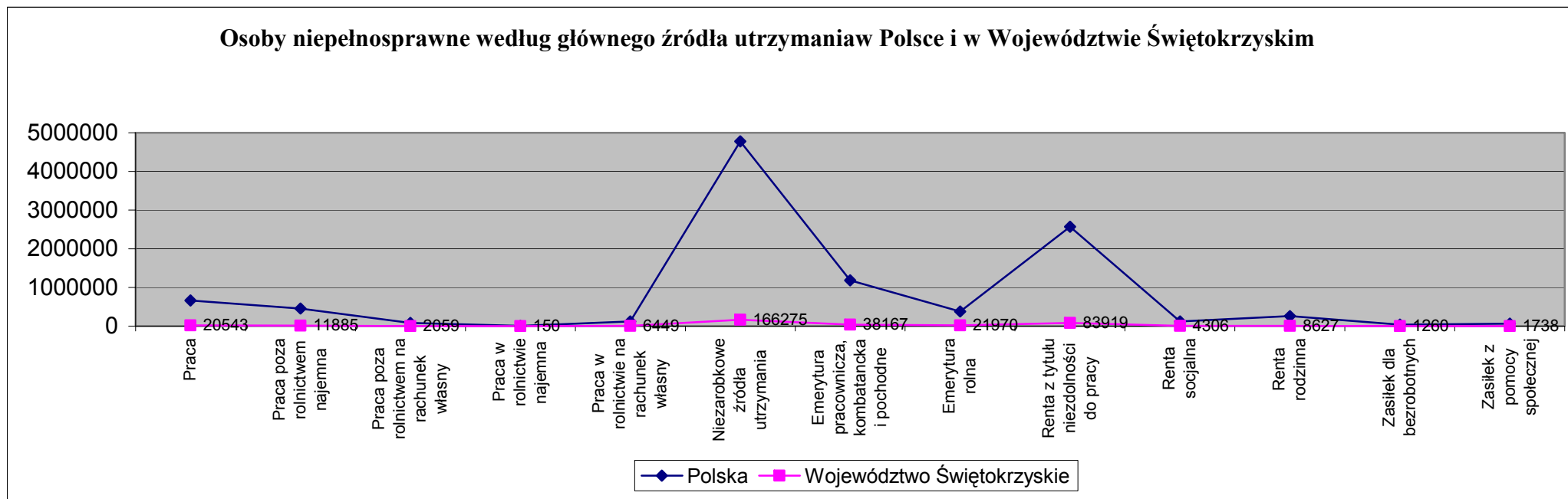
Wykres 14.

Źródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Gospodarstwa z osobami niepełnosprawnymi najczęściej utrzymują się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

Wykres 15.

Źródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Analizując główne źródła utrzymania osób niepełnosprawnych stwierdzamy, że największa liczba osób niepełnosprawnych utrzymuje się ze źródeł niezarobkowych tj.: emerytury, renty, zasiłki. W Województwie Świętokrzyskim wskaźniki osób dla poszczególnych grup wynoszą: dla pracujących - 10,98%, dla utrzymujących się z niezarobkowych źródeł 88,85% w tym korzystających z emerytur -36,17 %, korzystających z rent 58,24% oraz z zasiłków 1,80%.

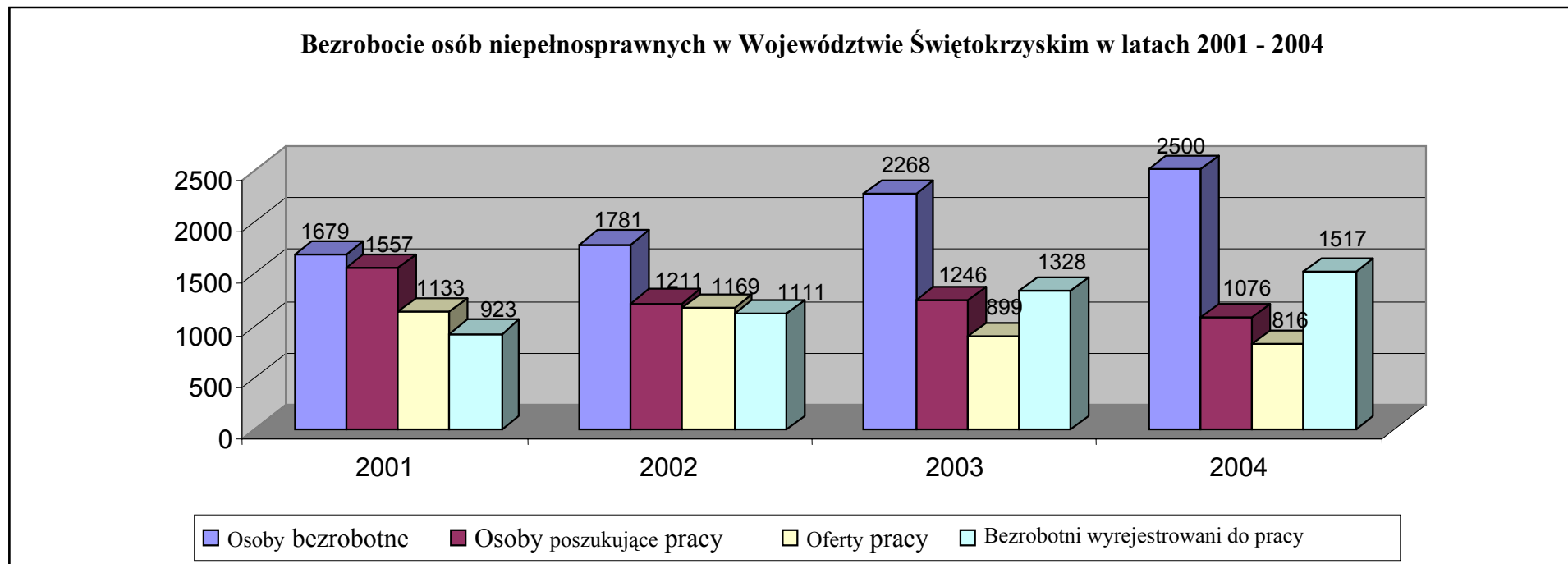
Tabela 12. Osoby niepełnosprawne w Polsce i w Województwie Świętokrzyskim według głównego źródła utrzymania i płci

Myszczególnienie	Ogółem	Główne źródło utrzymania																	
		Razem	Praca						Niezarobkowe źródła							Inne	Inne dochody	Nieustalone	
			Poza rolnictwem			W rolnictwie			Razem	Emerytura		Renta			Zasiłek				
			Najemna	Na rachunek własny		Najemna	Na rachunek własny			Pracownicza, kombatancka i pochodne	Rolna	Z tytułu niezdolności do pracy /renta inwalidzka/	Socjalna	Rodzinna	Dla bezrobotnych				Pomocy społecznej
Ogółem																			
M+K	P	5456711	665471	454793	80239	9431	121008	4781033	1185175	380761	2572776	118613	259769	36266	60278	167395	3702	6505	
	W	187135	20543	11885	2059	150	6449	166275	38167	21970	83919	4306	8627	1260	1738	6288	70	247	
M	P	2568220	376207	246687	49886	5606	74028	2186373	561421	107610	1303641	62990	18815	19699	33162	79035	2037	3603	
	W	89457	11752	6566	1276	96	3818	77517	19571	5831	44337	2396	545	704	957	3176	41	147	
K	P	2888491	289264	208106	30353	3825	46980	2594660	623754	273151	1269135	55623	240954	16567	27116	88360	1665	2902	
	W	97678	8791	5319	787	54	2631	88758	18596	16139	39582	1910	8082	556	781	3112	29	100	
Miasta																			
M+K	P	3213104	406378	335426	61733	2455	6764	2799323	878428	37374	1479114	61437	175309	23070	39578	105013	2864	4539	
	W	79708	9325	7677	1374	46	228	70271	22030	1107	35957	1652	4264	720	913	3628	48	64	
M	P	1488475	222487	178630	38144	1436	4277	1262022	394850	8375	733195	32355	11694	11995	22069	47489	1546	2420	
	W	37711	5156	4149	839	27	141	32499	10113	203	18375	908	262	395	498	1745	29	27	
K	P	1724629	183891	156796	23589	1019	2487	1537301	483578	28999	745919	29082	163615	11075	17509	57524	1318	2119	
	W	41997	4169	3528	535	19	87	37772	11917	904	17582	744	4002	325	415	1883	19	37	
Wieś																			
M+K	P	2243607	259093	119367	18506	6976	114244	1981710	306747	343387	1093662	57176	84460	13196	20700	62382	838	1966	
	W	107427	11218	4208	685	104	6221	96004	16137	20863	47962	2654	4363	540	825	2660	22	183	
M	P	1079745	153720	68057	11742	4170	69751	924351	166571	99235	570446	30635	7121	7704	11093	31546	491	1183	
	W	51746	6596	2417	433	69	3677	45018	9458	5628	25962	1488	283	309	459	1431	12	120	
K	P	1163862	105373	51310	6764	2806	44493	1057359	140176	244152	523216	26541	77339	5492	9607	30836	347	783	
	W	55681	4622	1791	252	35	2544	50986	6679	15235	22000	1166	4080	231	366	1229	10	63	

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

4. Osoby niepełnosprawne bezrobotne

Wykres 16.

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy b. d.¹ – brak danych

Według sprawozdań powiatowych urzędów pracy liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w latach 2001 – 2004 r. wzrasta o ponad 48 %. Sytuacja ta z pewnością jest związana nie tylko z nasyconym rynkiem pracy, ale także z wzrostem orzeczeń o niepełnosprawności u osób w wieku aktywności zawodowej. Dostrzega się dużą różnicę między liczbą osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne w 2002 roku – 1781 osób w rejestrach urzędów pracy, a liczbą osób zidentyfikowanych jako bezrobotne w wyniku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności – 5906 osób. Można wnioskować, że duża liczba osób nie jest zainteresowana pozyskaniem pracy. W latach 2001 – 2004 obserwuje się duży spadek liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, o 28%, co dowodzi też małego zainteresowania pracodawców do zatrudniania tych osób. Przy jednocześnie narastającej liczbie osób bezrobotnych rośnie liczba osób niepełnosprawnych wyrejestrowanych do pracy.

Tabela 13. Bezrobotne osoby niepełnosprawne w poszczególnych powiatach Województwa Świętokrzyskiego w latach 2001 – 2004

Lp.	Powiaty	Osoby bezrobotne				Osoby poszukujące pracy				Oferty pracy				Bezrobotni wyrejestrowani do pracy			
		2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
1.	Busko – Zdrój	31	40	51	70	46	31	35	20	34	28	20	28	22	21	34	28
2.	Jędrzejów	60	71	53	68	62	64	62	81	14	24	15	21	29	32	46	53
3.	Kazimierza Wielka	9	8	15	18	8	12	14	10	9	7	9	16	5	4	4	11
4.	Miasto-Kielce	330	416	564	632	640	431	463	396	320	323	206	262	154	185	222	323
5.	Kielce – Ziemski	161	166	236	275	136	1116	116	116	92	66	67	34	85	107	121	140
6.	Końskie	92	82	82	127	54	45	44	41	18	18	22	21	27	34	36	47
7.	Opatów	29	35	57	41	55	48	47	40	15	21	14	8	13	25	30	27
8.	Ostrowiec Świętokrzyski	421	430	621	556	213	172	162	147	281	325	229	211	259	323	353	411
9.	Pińczów	10	7	10	12	22	9	9	13	18	5	11	16	1	4	5	7
10.	Sandomierz	67	62	48	69	75	82	62	41	81	80	62	35	66	49	38	34
11.	Skarżysko - Kamienna	112	127	148	176	48	34	56	31	43	59	67	42	54	89	125	152
12.	Starachowice	212	210	246	285	87	66	76	54	145	142	127	97	133	151	211	188
13.	Staszów	101	82	86	122	74	62	57	45	47	55	31	11	66	65	61	63
14.	Włoszczowa	44	45	51	49	37	39	43	41	16	16	19	14	9	22	42	33
15.	Razem	1679	1781	2268	2500	1557	1211	1246	1076	1133	1169	899	8	923	1111	1328	1517

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy

Tabela 14. Osoby niepełnosprawne bezrobotne, poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, wg czasu pozostawania bez pracy

Rok	Osoby niepełnosprawne bezrobotne poszukujące pracy ogółem	Osoby niepełnosprawne bezrobotne poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu	
		Do 12 miesięcy	Powyżej 12 miesięcy
2003	3514	1830	1684
2004	3576	1911	1665

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy od 2003 roku wzrasta, znaczną grupę stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy 46,6%.

Tabela 15. Osoby niepełnosprawne bezrobotne, poszukujące pracy zarejestrowane w w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, wg stopnia niepełnosprawności

Rok	Osoby niepełnosprawne bezrobotne, poszukujące pracy	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy
2003	3514	194	976	2344
2004	3576	203	1022	2351

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

W 2004 roku wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy dominują osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności – 65,7%. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowią 28,6%, ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią 5,7%.

Tabela 16. Osoby niepełnosprawne bezrobotne, poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, wg stopnia niepełnosprawności i czasu pozostawania bez pracy

Rok	Osoby niepełnosprawne bezrobotne, poszukujące pracy		Osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy		Osoby niepełnosprawne z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy		Osoby niepełnosprawne z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności, bezrobotne, poszukujące pracy	
	Ogółem	W tym długotrwale	Ogółem	W tym długotrwale	Ogółem	W tym długotrwale	Ogółem	W tym długotrwale
2003	3514	1792	194	135	976	534	2344	1123
2004	3576	1665	203	139	1022	431	2351	1095

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

W 2004 roku w grupie długotrwale bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano 8,5% osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 25,9% osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 65,8% osób z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Tabela 17. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności

Rok	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ogółem	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności,	Osoby niepełnosprawne z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
2003	669	135	534
2004	570	139	431

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

W 2004 roku obserwuje się wzrost liczby osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz spadek liczby osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Tabela 18. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, według miejsca zamieszkania

Rok	Osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne ogółem	Miasto	Wieś
2003	1113	779	334
2004	1102	757	345

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych –Oddział Świętokrzyski

Długotrwale bezrobocie częściej dotyczy osób zamieszkałych w mieście, chociaż taki stan rzeczy może mieć związek z faktem, iż osoby zamieszkałe w mieście częściej się rejestrują jako bezrobotne.

Tabela 19. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, według płci

Rok	Stopień niepełnosprawności	Kobiety	Mężczyźni
2003	Znaczny	54	81
2004		58	81
2003	Umiarkowany	243	291
2004		199	232
2003	Ogółem	297	372
2004		257	313

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych –Oddział Świętokrzyski

Większość wśród osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych stanowią mężczyźni.

Tabela 20. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, według wykształcenia

Rok	Stopień niepełnosprawności	Wykształcenie wyższe	Wykształcenie średnie	Wykształcenie zawodowe	Wykształcenie podstawowe i niżej
2003	Znaczny	14	40	46	35
2004		6	47	49	37
2003	Umiarkowany	27	188	171	148
2004		36	150	121	124
2003	Ogółem	41	228	217	183
2004		42	197	170	161

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

Długotrwale bezrobocie występuje wśród osób niepełnosprawnych z różnym poziomem wykształcenia. Trudno generalizować, iż wykształcenie ma bezpośredni wpływ na czas pozostawanie bez pracy, jeżeli by wziąć pod uwagę, że osoby niepełnosprawne z wyższym wykształceniem stanowią mniejszość w ogóle w populacji osób niepełnosprawnych.

Tabela 21. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, według wykształcenia i płci

Rok	Wykształcenie wyższe		Wykształcenie policealne i średnie zawodowe		Wykształcenie średnie ogólne		Wykształcenie zasadnicze zawodowe		Wykształcenie gimnazjalne		Wykształcenie podstawowe i podstawowe nieukończone	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2003	45	38	281	222	117	53	281	514	0	0	282	435
2004	42	50	324	268	133	49	329	572	0	2	288	443

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

Tabela 22. Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne, poszukujące pracy, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy Województwa Świętokrzyskiego, według wykształcenia, płci i stopnia niepełnosprawności

Rok	Stopień niepełnosprawności	Wykształcenie wyższe		Wykształcenie średnie		Wykształcenie zawodowe		Wykształcenie podstawowe i niżej	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2003	Znaczny	7	7	18	22	18	28	11	24
2004		x	x	X	x	x	x	x	X
2003	Umiarkowany	12	15	107	81	66	105	58	90
2004		x	x	X	x	x	x	x	X

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski

Opinie i sugestie pracodawców dotyczące zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

W styczniu 2004 roku Oddział Świętokrzyski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wystąpił do 134 pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne z prośbą o opinie i sugestie dotyczące zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Odpowiedź uzyskano od 14 pracodawców tj. od 10% zarejestrowanych w systemie SOD w miesiącu styczniu 2004 roku. W wyniku ankietowania i rozmów telefonicznych z pracodawcami ustalono, że:

- 1) zatrudnienie osób niepełnosprawnych w niektórych zakładach pracy zależy przede wszystkim od ich kwalifikacji,
- 2) ograniczenia sprawności psychofizycznej nie eliminują osób niepełnosprawnych z zatrudnienia
- 3) część pracodawców nie zajęła jednoznacznego stanowiska w sprawach zatrudniania osób niepełnosprawnych
- 4) część pracodawców nie była zainteresowana zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Sytuacja ta przemawia za podjęciem działań zmierzających do promowania Działania 1.4. SPO RZL wśród pracodawców i szkolenia tej grupy w trzech obszarach:

- 1) eliminowanie stereotypów dotyczących możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez promowanie dobrych praktyk, dostarczanie wiedzy o możliwościach i potrzebach osób niepełnosprawnych,
- 2) uświadamianie pracodawcom prawnych i finansowych możliwości oraz korzyści wynikających dla obu stron w efekcie zatrudnienia osoby niepełnosprawnej
- 3) informowanie i wspieranie w zakresie projektowania w ramach Działania 1.4.

Główne powody niskiego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w opinii pracodawców to:

- 1) postawy roszczeniowe osób niepełnosprawnych i mała aktywność na rynku pracy
- 2) brak odpowiednich kwalifikacji
- 3) brak szkoleń organizowanych przez powiatowe urzędy pracy pod potrzeby pracodawców
- 4) brak współpracy między samorządami a powiatowymi urzędami pracy w zakresie wymiany informacji, szkoleń i lokalnej przedsiębiorczości
- 5) brak wiedzy na temat przepisów prawa pracy i form pomocy dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

W toku prowadzonego dialogu z pracodawcami rozpoznano podaż pracy dla osób niepełnosprawnych w następujących zawodach: operator wózka widłowego, mechanik, w tym aparatury automatycznej, ustawiacz i operator maszyn, ślusarz, piekarz, elektryk, specjalista w zakresie obróbki cieplnej odlewów, sprzedawca, przedstawiciel handlowy, księgowy, informatyk. Pracodawcy podkreślają zgodnie we wszystkich opiniach potrzebę organizowania i finansowania szkoleń z zakresu obsługi komputera, mechaniki, budowy maszyn i automatyki. Szkolenia winny być prowadzone po konsultacjach z urzędami pracy i pracodawcami. Podnoszone są jednocześnie trudności komunikacyjne osób niepełnosprawnych w celu dojazdu do miejsca szkolenia.

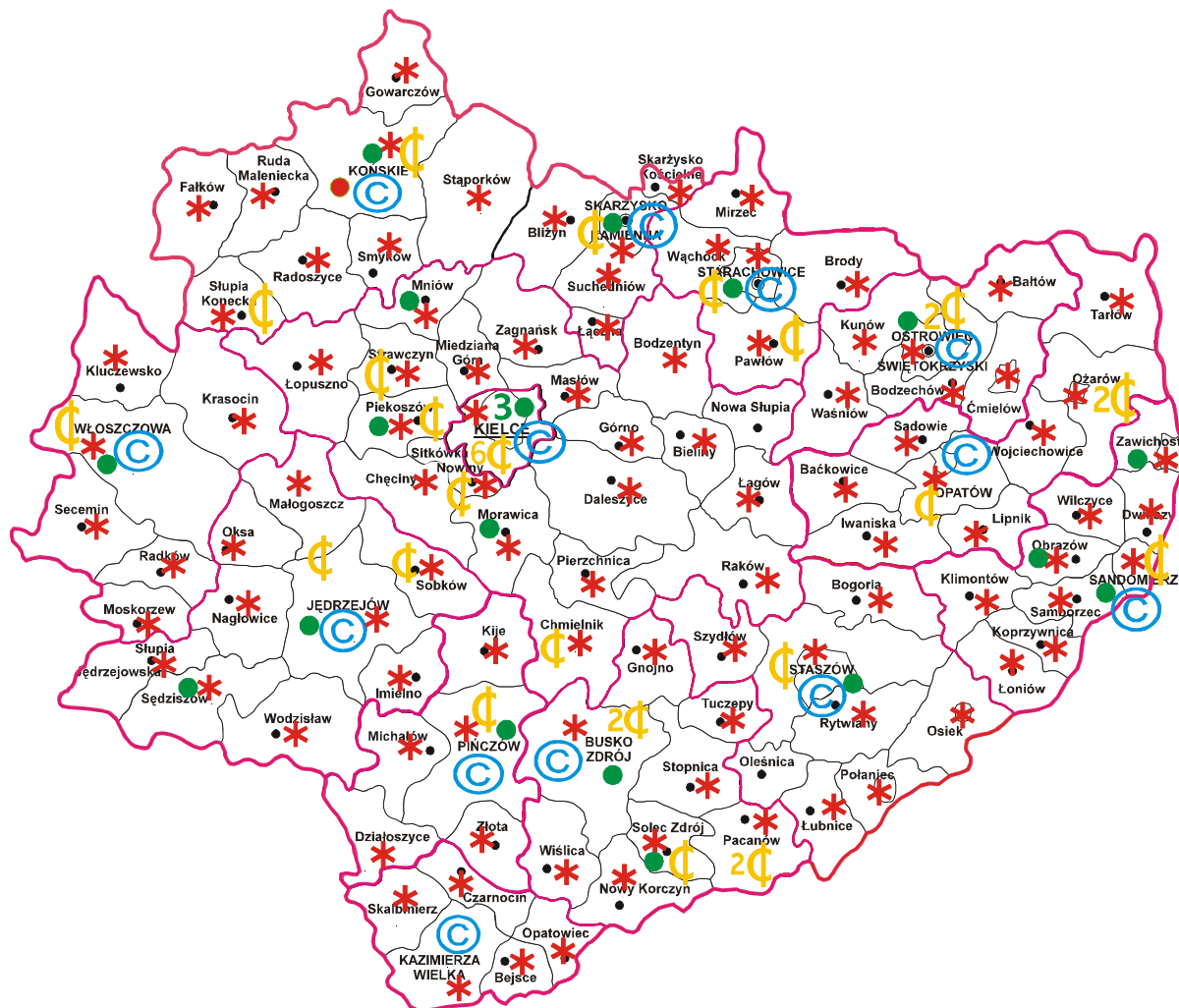
/Źródło informacji – Oddział Świętokrzyski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych/

5. Instytucje wsparcia społecznego

5.1. Pomoc społeczna

Instytucjonalną gotowość do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom posiadają jednostki pomocy społecznej, prowadzone przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe. Realizują wszystkie możliwe formy wsparcia w ramach pomocy środowiskowej, świadczonej w miejscu ich zamieszkania oraz pomocy stacjonarnej, świadczonej poza jej miejscem zamieszkania. Osoby, które między innymi ze względu na niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą korzystać z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w ośrodkach wsparcia tj.: środowiskowym domu samopomocy, dziennym domu pomocy, schronisku dla bezdomnych, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz klubie samopomocy. Inną formą pomocy, która ma na celu przygotowanie klienta do prowadzenia samodzielnego życia pod opieką specjalistów i która dotyczy osób z zaburzeniami psychicznymi są mieszkania chronione. W sytuacjach wymagających świadczenia usług bytowych i opiekuńczych całodobowo, osoby niepełnosprawne mogą zostać umieszczone w domu pomocy społecznej w tym w rodzinnym domu pomocy społecznej.

Mapa 1. Instytucje pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych

- Ośrodki pomocy społecznej
- Powiatowe centra pomocy rodzinie
- Domy pomocy społecznej
- Środowiskowe domy samopomocy

Podstawową rolę z punktu widzenia odbiorcy świadczeń pełnią ośrodki pomocy społecznej. Są odpowiedzialne za wypłacanie świadczeń pieniężnych oraz dostarczanie usług. W ofercie świadczeń pomocy społecznej niepełnosprawni klienci mogą otrzymać pomoc pieniężną, rzeczową i usługową.

Tabela 23. Odsetek rodzin korzystających ze świadczeń w ośrodkach pomocy społecznej w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999- 2004 z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ogółem	100728	122816	116659	113983	128261	111036
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	13095	15155	15783	16901	18291	12701
Relacja rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w %	13,00	12,34	13,53	14,83	14,26	11,44

Źródło informacji – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach

Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 1999 – 2004 z małymi wahaniami utrzymują się na tym samym poziomie.

Tabela 24. Wydatki w budżecie ośrodków pomocy społecznej w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999 - 2004 na świadczenia finansowe przyznane z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kwota wypłaconych świadczeń ogółem	96708047	91887627	108911651	108020620	104988248	63892432
Kwota wypłaconych świadczeń z powodu niepełnosprawności	35043596	43454143	56562663	65300118	64305349	19417483
Relacja wydatków na świadczenia z powodu niepełnosprawności do ogółu wydatków na świadczenia pomocy społecznej w%	36,24	47,29	51,93	60,45	61,25	30,39
Struktura świadczeń na rzecz osób niepełnosprawnych						
Zasiłki stałe	5122323	6684824	9061985	10390979	12104270	15964367
Zasiłki stałe wyrównawcze	4392111	5853893	8217730	10428556	13279581	X
Zasiłki okresowe	X	X	X	X	X	422689
Renty socjalne	22985109	27721879	35897176	41494227	36066399	X
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2544053	3193547	3385772	2986356	2855099	3030427

Źródło informacji – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach

W analizie porównawczej nie bierze się pod uwagę roku, 2004 ponieważ w tym czasie nastąpiły zmiany ustawowe dotyczące struktury wypłacanych świadczeń oraz instytucji realizujących świadczenia w przypadku rent socjalnych. Dane z 2004 roku mogą być wykorzystane jako wskaźniki bazowe dla celów monitorowania w latach następnych. Wydatki poniesione z tytułu pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym w latach 1999 – 2003 systematycznie rosną. Przemawiają one za rozwojem aktywizujących metod pracy z klientem pomocy społecznej.

Według stanu na pierwsze półrocze 2004 r. w 28 jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej tj. w 1 miejskim ośrodku pomocy społecznej, w 9 miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej oraz 18 gminnych ośrodkach pomocy społecznej zlikwidowane są bariery architektoniczne. Z 16 jednostek nie wpłynęły informacje. Zatem na 102 administracyjne jednostki pomocy społecznej na szczeblu miejskim i gminnym tylko 32,6% ogółu placówek jest fizycznie dostępnych dla osób niepełnosprawnych. Na szczeblu powiatowym z 13 tylko w 5 placówkach – w powiatowych centrach pomocy rodzinie są zlikwidowane bariery architektoniczne tj. 38%. Sytuacja ta niewątpliwie nie jest zadowalająca, jeżeli wziąć pod uwagę fakt, że w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osoby niepełnosprawne są wymieniane wśród podstawowych kategorii problemowych klientów pomocy społecznej, a sama niepełnosprawność dotyczy między innymi dysfunkcji narządu ruchu.

Zasadniczą formą pomocy niematerialnej jest praca socjalna, która prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji oraz organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb społeczności. Ze strony systemu pomocy społecznej wprowadzone zostały elementy aktywizujące w postaci kontraktów socjalnych, określających prawa i obowiązki osoby ubiegającej się o pomoc oraz obowiązki pracownika socjalnego mające prowadzić do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wychodzenia z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Praktyce kontraktów socjalnych powinno towarzyszyć dążenie samorządów gmin do zatrudniania coraz większej liczby, coraz lepiej przygotowanych zawodowo pracowników socjalnych. W latach 1999-2003 w ośrodkach pomocy społecznej rośnie liczba zatrudnionych pracowników socjalnych o 8%. Według stanu na dzień 31.12. 2004 roku ośrodki pomocy społecznej zatrudniały ich już o 23 = 4% mniej w porównaniu do 2003 roku. W 2003 roku w rejonach opiekuńczych 1 pracownik socjalny przypadał na 2.254,1 ludności, w 2004 roku na 2343,1. Zwraca uwagę fakt, że w tych warunkach nie tylko nie są zapewnione normy ustawowe do pracy socjalnej w rejonach opiekuńczych z klientem pomocy społecznej tj. 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, ale też nie obserwuje się dążenia do wymaganych standardów. Art. 116. ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określa możliwe stopnie specjalizacji zawodowej w zawodzie pracownika socjalnego tj.:

- 1) I stopień specjalizacji zawodowej z zakresu pracy socjalnej, mający na celu uzupełnienie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych,

- 2) II stopień specjalizacji zawodowej z zakresu pracy socjalnej, mający na celu pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracy z wybranymi grupami osób korzystających z pomocy społecznej.

Na terenie Województwa Świętokrzyskiego w ofercie edukacyjnej instytucji oświatowych zafunkcjonowała specjalizacja I stopnia, natomiast do chwili obecnej nie została uruchomiona specjalizacja II –go stopnia, która zgodnie z zapisami ustawowymi mogłaby dotyczyć pracy z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną. Samorządowa Policealna Szkoła Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej w ramach swojej działalności przygotowała się do kształcenia zawodowego na kierunku „Asystent osoby niepełnosprawnej” Z powodu braku naboru słuchaczy kształcenie nie zostało uruchomione. W celu poprawy standardu usług w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej organizuje szkolenia kadr, w tym w dziedzinie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

Tabela 25. Szkolenia dla kadr instytucji pomocy społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowane przez samorząd województwa

Rok	Liczba szkoleń	Liczba uczestników szkoleń	Instytucje, do których adresowane były szkolenia	Wydatki z budżetu samorządu województwa
1999	-	-	-	-
2000	3	262 osoby	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodki pomocy społecznej • Domy pomocy społecznej 	320,00
2001	-	-	-	-
2002	1	15	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie 	-
2003	1	120	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie • Domy Pomocy Społecznej, • Warsztaty Terapii Zajęciowej • Środowiskowe Domy Samopomocy 	1.522,11

Źródło informacji: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Działalność ROPS w sferze szkoleń zawodowych jest ograniczona w stosunku do potrzeb zgłaszanych przez placówki pomocy społecznej. Ze względu na brak środków finansowych na tego rodzaju zadania, jest też często spóźniona w stosunku do wprowadzanych ustawowo innowacyjnych metod pracy np. kontrakt socjalny. Organizowanie szkolenia zawodowego należy również do zadań struktur powiatowych, które podobnie jak województwo borykają się z trudnościami finansowymi.

Możliwości te mogą zostać wykreowane w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE przeznaczonych na rozwój zasobów ludzkich. Działania tego rodzaju proponowane są w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwoju Zasobów Ludzkich:

Działanie 1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Działanie 1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Działanie 1.5. Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.

Jeżeli wziąć pod uwagę, że samorządy terytorialne zostały uwzględnione jako potencjalni beneficjenci środków, to istnieje możliwość wzmocnienia budżetu samorządów na szkolenie kadr.

Z 6 typów domów pomocy społecznej wymienionych w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej trzy przeznaczone są dla osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę, że niepełnosprawność staje się z wiekiem stanem fizjologicznym, naturalnym i statystycznie normalnym, w ocenie zasobów instytucjonalnych do rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych należy również uwzględnić domy przeznaczone dla innego rodzaju mieszkańców np. dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych i przewlekle somatycznie chorych.

Tabela 26. Miejsca i mieszkańcy w domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych na terenie Województwa Świętokrzyskiego w latach 1999 - 2004

Rok	Miejsca w domach pomocy społecznej									Mieszkańcy w domach pomocy społecznej									
	Ogółem we wszystkich dps	W domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych								Ogółem we wszystkich dps	Wykorzystanie miejsc w %	W domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych							
		Ogółem		Dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie		Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie		Dla osób niepełnosprawnych fizycznie				Ogółem		Dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie		Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie		Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%			Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
1999	2838	954	33,6	X	X	X	X	45	4,7	2824	99,5	940	33,3	815	86,7	81	8,6	44	4,7
2000	3015	954	31,6	522	54,7	387	40,6	45	4,7	2962	98,2	946	31,9	525	55,5	376	39,7	45	4,8
2001	3268	954	26,7	522	54,7	387	40,6	45	4,7	3268	100	947	29,0	522	55,1	381	40,2	44	4,6
2002	3327	907	27,3	475	52,4	387	42,7	45	5,0	3353	100,8	904	27,0	474	52,4	385	42,6	45	5,0
2003	3337	879	26,3	447	50,9	387	44,0	45	5,1	3344	100,2	879	26,3	447	50,9	387	44,0	45	5,1
2004	3337	879	26,3	447	50,9	387	44,0	45	5,1	3265	97,8	861	26,4	436	49,6	380	44,1	45	5,2

W latach 2001 – 2003 obserwuje się pełne obłożenie miejsc w domach pomocy społecznej i niedobory. W 2004 roku z chwilą wprowadzenia ustawowych zmian w finansowaniu pobytu w domu pomocy społecznej tj. zobowiązania gminy, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej do partycypowania w kosztach pobytu w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez zobowiązane strony, sytuacja pod względem dostępności do tego rodzaju usług nieco zmienia się. O ile w latach minionych klienci niejednokrotnie oczekiwali na przyznanie miejsca w dps, to na chwilę obecną obserwuje się nadwyżkę miejsc w stosunku do przyznanych skierowań. Wprawdzie nadwyżka nie jest duża, a stan ten nie oznacza, że nie ma chętnych do korzystania z domów pomocy społecznej.

Gminy mając świadomość obciążenia budżetu dużymi z tego tytułu wydatkami wybierają rozwiązania alternatywne tj. uruchamiają bądź rozwijają usługi opiekuńcze, a dps biorą pod uwagę w sytuacjach skrajnych. W 2004 roku na terenie Województwa Świętokrzyskiego funkcjonowało 31 domów pomocy społecznej z tego 9 przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych tj. 29%. Ogółem było 3337 miejsc, w tym 879 dla osób niepełnosprawnych tj. 26,3%. Wskaźnik ten utrzymuje się od 2003 roku. Na dzień 31.12. 04. wszystkie dysponowane miejsca wykorzystane były w 97,8%. Ogółem we wszystkich domach pomocy społecznej zamieszkiwało 3265 mieszkańców, wśród nich 26,4% stanowiły osoby niepełnosprawne.

Najwięcej osób przebywało w dps dla osób niepełnosprawnych fizycznie, miejsca wykorzystane były w 100%, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w 98,2%, dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w 97,5%. Na koniec 2004 roku na umieszczenie w domach pomocy społecznej oczekiwało 47 osób w tym 5 osób niepełnosprawnych tj. 10,6% wszystkich oczekujących: 1 osoba oczekiwała na miejsce w dps dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i 4 osoby do dps dla osób niepełnosprawnych fizycznie. Zatem znikomy odsetek wolnych miejsc należy traktować jako zabezpieczenie w sytuacji bieżących potrzeb i wyjątkowo kryzysowych. W 2005 roku zaplanowano zwiększenie liczby miejsc w dps o 53 w ramach podjętych inwestycji. Na 9 dps ogółem dla osób niepełnosprawnych 8 prowadzonych jest przez samorzady powiatowe i 1 przez podmiot niepubliczny. W świetle dokonanej analizy nie obserwuje się dużej nadwyżki miejsc w dps dla osób niepełnosprawnych w stosunku do liczby oczekujących.

W infrastrukturze pomocy społecznej wyodrębnia się ośrodki wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Aby trafnie ocenić potrzeby w tym zakresie niezbędna jest również analiza sytuacji epidemiologicznej chorób psychicznych.

Tabel 27. Chorzy leczeni z rozpoznaniem zaburzeń psychicznych w latach 1999 - 2004.

Rok	Chorzy leczeni w zakładach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej ogółem z rozpoznaniem zaburzeń psychicznych /Wskaźnik na 100 000 ludności/		Chorzy leczeni w psychiatrycznych oddziałach pełno dobowych ogółem z rozpoznaniem zaburzeń psychicznych
	Leczeni ogółem	Leczeni po raz pierwszy	Leczeni ogółem
1999	1835,7	631,5	9916
2000	1891,1	531,9	10382
2001	2282,0	650,5	10473
2002	2386,5	683,2	11491
2003	2699,7	710,1	11947
2004	2877,3	793,6	12271

Źródło informacji: Biuletyn informacyjny – Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia w Kielcach

W latach 1999-2004 obserwuje się wzrost liczby osób leczonych w placówkach ochrony zdrowia z powodu zaburzeń psychicznych. Największą dynamikę wzrostu w opiece ambulatoryjnej obserwuje się w okresie 2003 – 2004. W pełnodobowych oddziałach psychiatrycznych w 2004 roku liczba osób leczonych ogółem w stosunku do 1999 roku rośnie o ponad 23%.

Biorąc pod uwagę statystyki dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych w wyniku rozpoznania upośledzenia umysłowego i chorób psychicznych oraz zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania, orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych w sytuacji rozpoznania autyzmu oraz sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób i zaburzeń psychicznych niezbędna jest ocena stopnia wykorzystania bazy środowiskowych domów samopomocy, które umożliwiają osobom przewlekle chorym po odbyciu leczenia psychiatrycznego całodzienny pobyt w naturalnym środowisku z ofertą podstawowych świadczeń opiekuńczych, rekreacyjno-kulturalnych oraz edukacyjnych.

Tabela 28. Środowiskowe Domy Samopomocy

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba miejsc	233	248	245	318	445	498
Liczba osób	190	230	240	301	409	481
Wykorzystanie miejsc w %	81,5	92,7	98,0	94,7	91,9	96,6

Źródło informacji: Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach – Wydział Polityki Społecznej

Adekwatnie do sytuacji epidemiologicznej w latach 1999 – 2004 infrastruktura środowiskowych domów samopomocy rozwija się- wzrost miejsc o ponad 100%. Placówki (21) funkcjonują w gminach na terenie powiatów: Miasto Kielce, Busko-Zdrój, Jędrzejów, Ostrowiec Świętokrzyski, Kielce-Ziemski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna, Staszów, Włoszczowa, Sandomierz, Pińczów, Końskie, Kazimierza Wielka, w tym 3 o zasięgu ponadgminnym. Organizowanie pomocy dla osób zagrożonych marginalizacją życia społecznego w tym dla osób chorych psychicznie w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego reguluje Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Kreuje ona możliwości zabezpieczenia przed wykluczeniem społecznym poprzez pracę. W specjalnie powołanych jednostkach takich jak „Centra Integracji Społecznej” oraz „Kluby Integracji Społecznej” realizowane są programy zatrudnienia socjalnego oraz zatrudnienia wspieranego, które ułatwiają uczestnikom tych programów wejście na rynek pracy. Do chwili obecnej na terenie województwa zafunkcjonowały 3 centra integracji społecznej: w Staszowie, w Kielcach, w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nałożyła jako zadanie własne na powiaty obowiązek prowadzenia specjalistycznego poradnictwa oraz udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach. Według sprawozdania MP i PS- 03 na koniec 2004 roku w powiatach nie zorganizowano jednostek specjalistycznego poradnictwa. Zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej przewiduje się objęcie w 2010 roku wszystkich gmin siecią punktów informacji obywatelskiej. Zadanie to w dużej mierze powinno być realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Realizacja tego zadania została przewidziana na lata 2005 – 2006. Na chwilę obecną na terenie powiatów Województwa Świętokrzyskiego nie funkcjonują tego rodzaju usługi. Nie wszystkie powiaty realizują programy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Według informacji pozyskanych z Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie na koniec I-go półrocza 2004 tylko w sześciu powiatach w Województwie Świętokrzyskim przygotowano programy działań zmierzających do poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych: Kielce – Ziemski, Kazimierza Wielka, Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Staszów

5.2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego. Podstawowe instrumenty rehabilitacji zawodowej to: poradnictwo zawodowe, szkolenie zawodowe i pośrednictwo pracy. Działania ukierunkowane na kreowanie przyjaznego rynku pracy dla osób niepełnosprawnych podejmowane od 1991 roku, skoncentrowane są na wspieraniu następujących grup:

- 1) Osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy – w formie szkolenia zawodowego, niskoprocentowych pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, pomocy w zakupie sprzętu do pracy, zwrotu pewnych kosztów związanych z utworzeniem szczególnych miejsc pracy i dotacji do wynagrodzenia,
- 2) Osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji – w formie współfinansowania ich udziału w zespołach rehabilitacyjnych oraz trwałych formach rehabilitacji w ramach warsztatów terapeutycznych i jednostek aktywizacji zawodowej,
- 3) Pracodawców w zakładach pracy chronionej – w formie współfinansowania wynagrodzeń osób chorych umysłowo, osób niepełnosprawnych umysłowo, epileptyków oraz ociemniałych, zwrotu kosztów szkolenia dla niepełnosprawnych i jednorazowych kredytów na modernizację,
- 4) Innych pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne – w formie częściowego zwrotu kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne (składki ZUS) wypłacanych niepełnosprawnym.

Celem rehabilitacji społecznej jest włączenie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w życiu społecznym.

Mapa 2. Instytucje rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

- Organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Ⓜ Ośrodki, w których mogą być organizowane turnusy rehabilitacyjne
- * Zakłady pracy chronionej
- Ⓜ Zakład aktywizacji zawodowej
- Warsztaty terapii zajęciowej

Szczegółowe zagadnienia w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Dla osób w wieku 16 lat i więcej ustalono 3 stopnie niepełnosprawności, w których uwzględnia się stopień niezdolności do zatrudnienia i zarobkowania: znaczny, umiarkowany, lekki - orzekane przez powiatowy, wojewódzki lub były krajowy zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności.

Znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest:

- 1) Niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
- 2) Zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca – niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych – stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

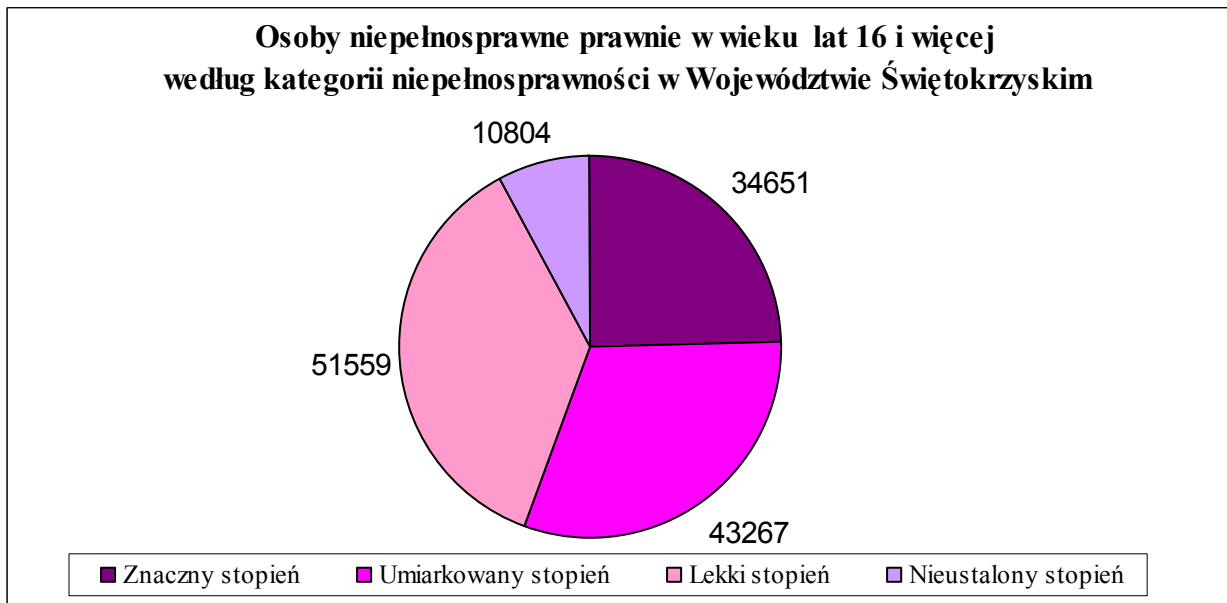
Lekki stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, niewymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

Wykres 17.

Źródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności i Mieszkań 2002

Wykres 18.

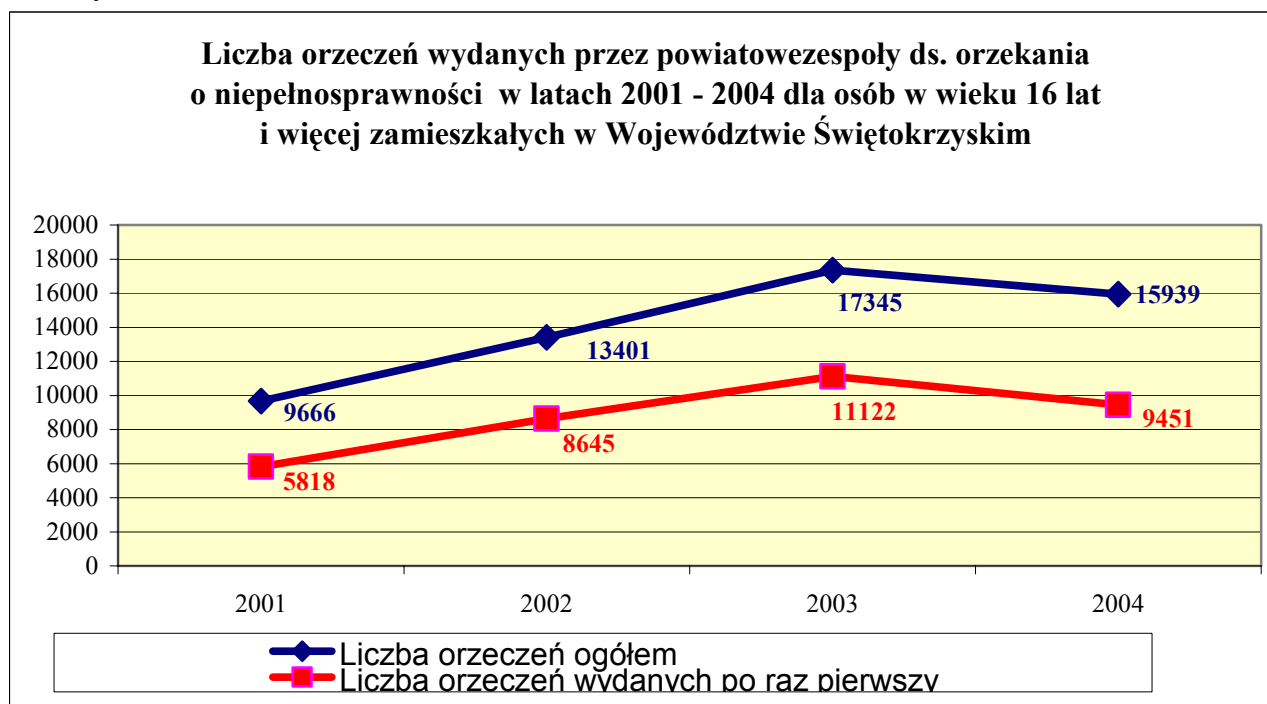

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W grupie osób powyżej 16 lat i więcej w Województwie Świętokrzyskim - 24,7% stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 30,84% osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 36,75% osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności oraz 7,7% osoby o nieustalonym stopniu niepełnosprawności.

Dynamikę narastania problemu niepełnosprawności możemy ocenić na podstawie liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych przez instytucje uprawnione w kolejnych latach.

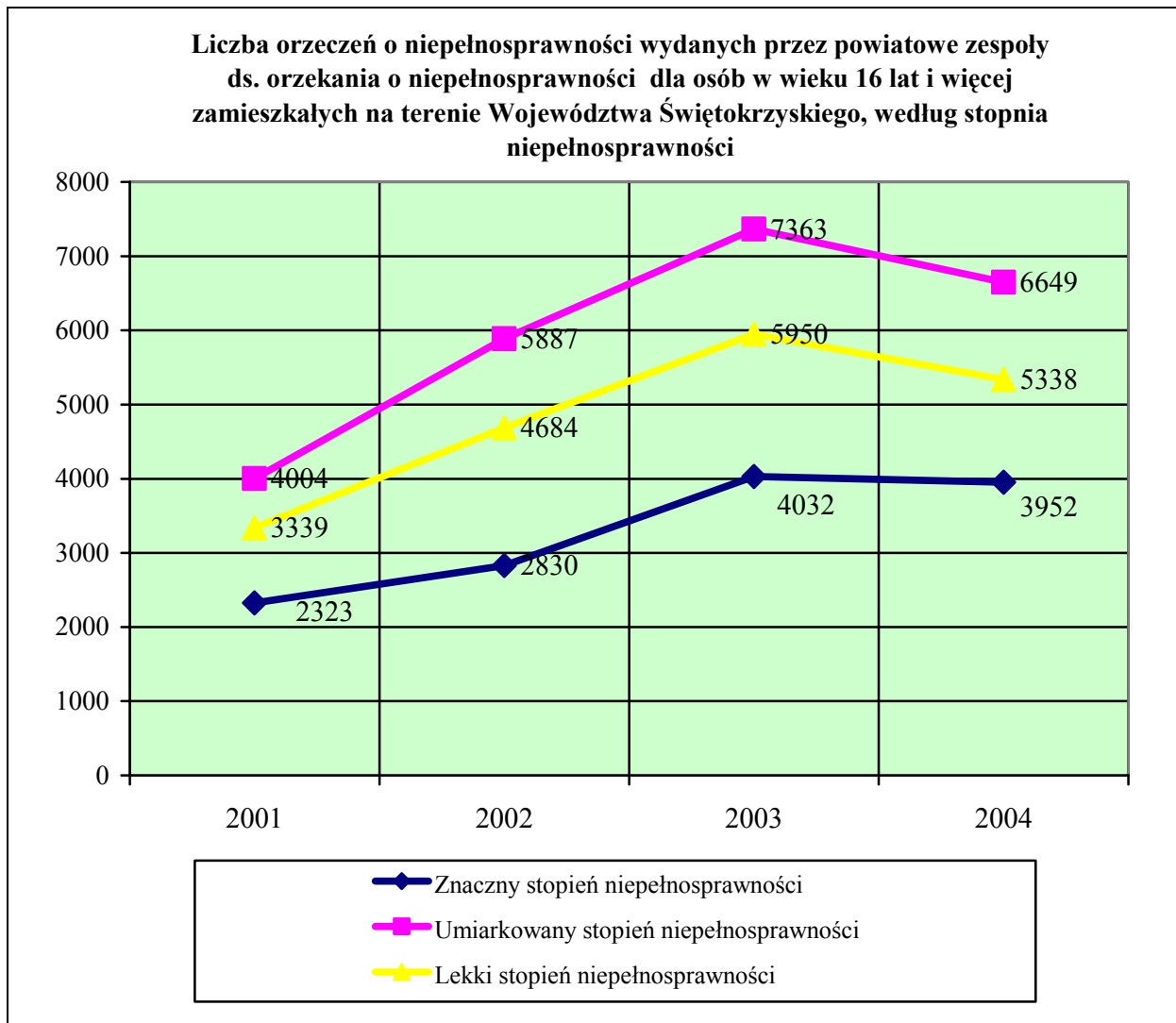
Wykres 19.

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W 2004 roku w porównaniu do 2001 roku liczba orzeczeń wydanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie ogółem dla osób w wieku 16 lat i więcej rośnie o około 65%. Stały wzrost obserwuje się do 2003 roku, w 2004 roku wystąpił spadek orzeczeń o 8%.

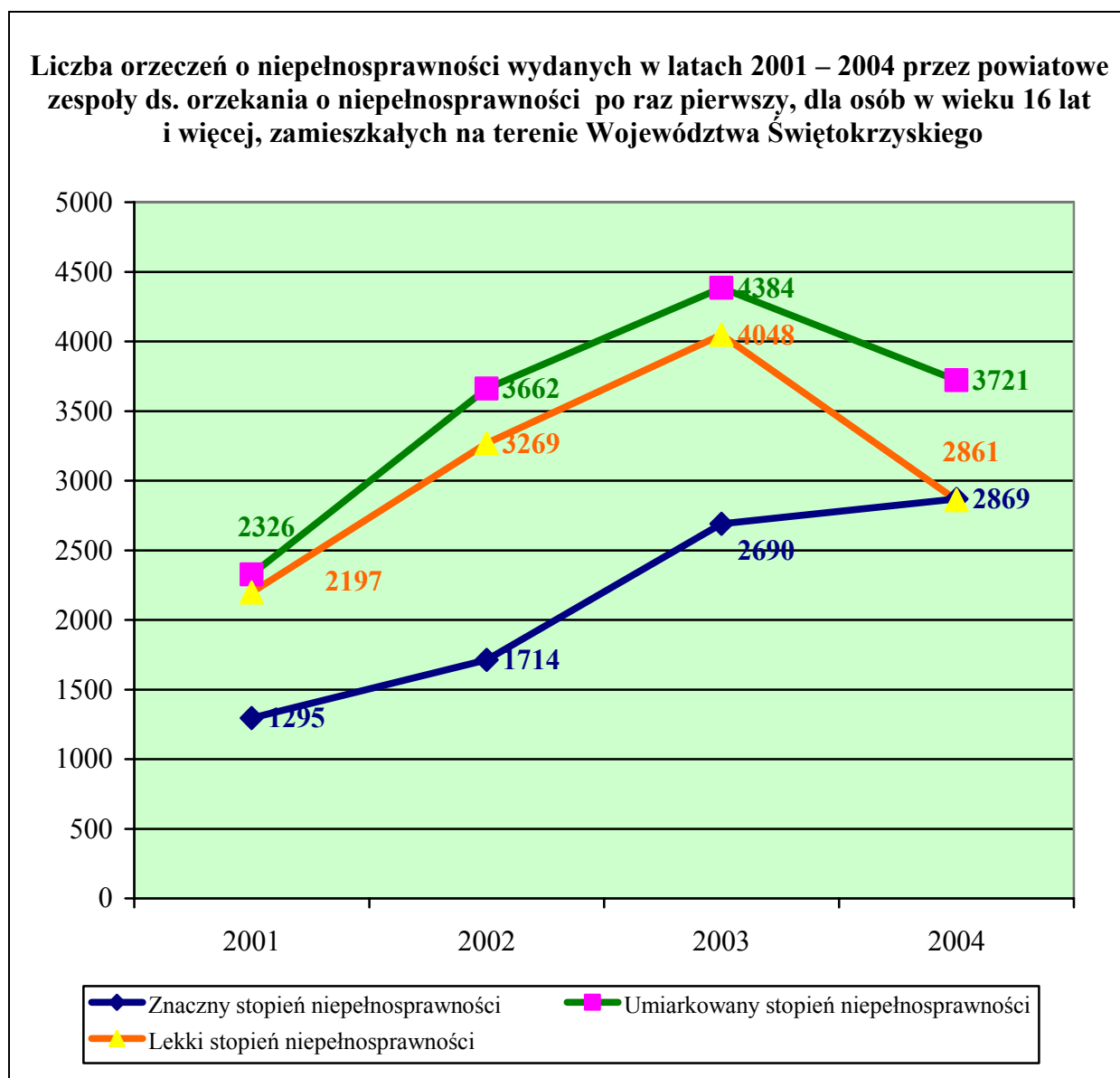
Wykres 20.

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Do 2003 roku systematycznie rosła ogółem liczba orzeczeń we wszystkich kategoriach niepełnosprawności. Tendencja spadkowa w 2004 roku dotyczy wszystkich stopni niepełnosprawności. Liczba orzeczeń ze znacznym stopniem niepełnosprawności maleje o 2%, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności maleje o około 10%, liczba orzeczeń, z lekkim stopniem niepełnosprawności o ponad 10%.

Wykres 21.

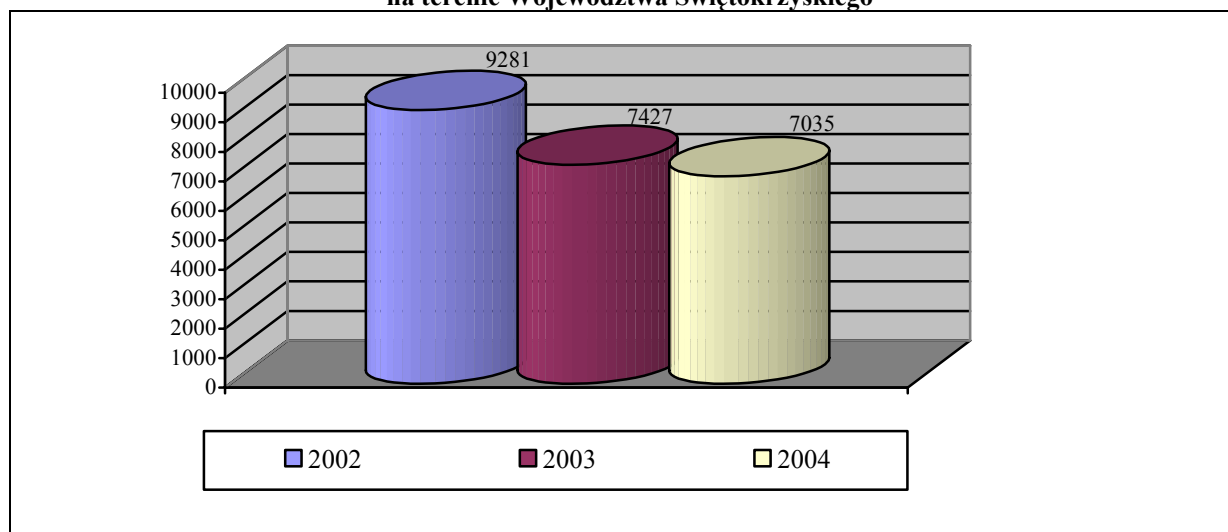
Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Kielcach.

W przypadku orzeczeń pierwszorazowych największy spadek występuje w kategorii lekkiego stopnia niepełnosprawności – o 29,3%, umiarkowanego stopnia o 15,1%.

W tym samym czasie występuje lekki wzrost orzeczeń ze znacznym stopniem niepełnosprawności – o 6%.

Wykres 22.

Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności w latach 2002 – 2004 dla osób przed 16 rokiem życia, zamieszkałych na terenie Województwa Świętokrzyskiego

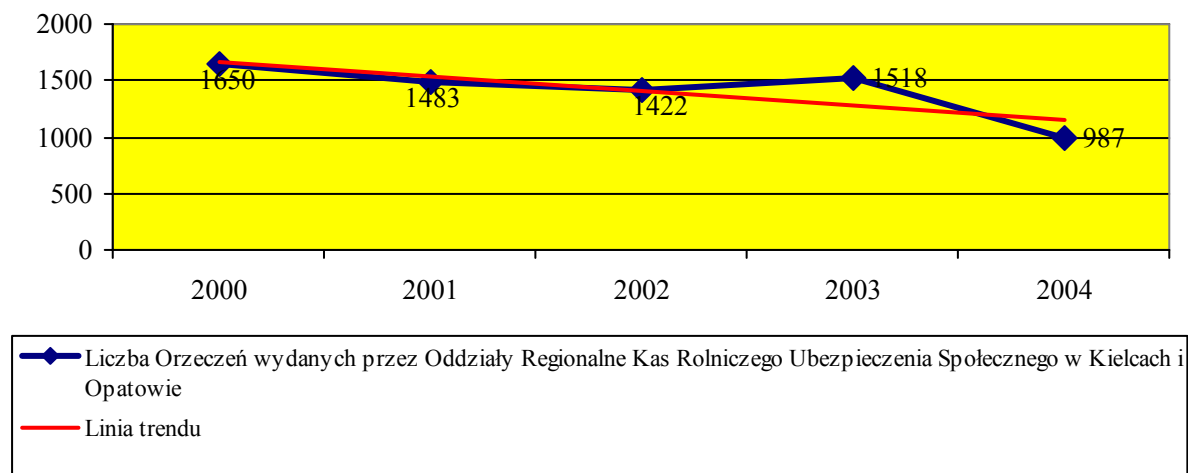
Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W latach 2002 – 2004 obserwuje się spadek liczby orzeczeń, wydanych dla osób przed 16 rokiem życia w Województwie Świętokrzyskim o ponad 24%.

Instytucjami uprawnionymi do orzekania o stopniu niepełnosprawności dla celów rentowych jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Na terenie Województwa Świętokrzyskiego funkcjonują dwa Oddziały KRUS, w Kielcach oraz w Opatowie.

Wykres 23.

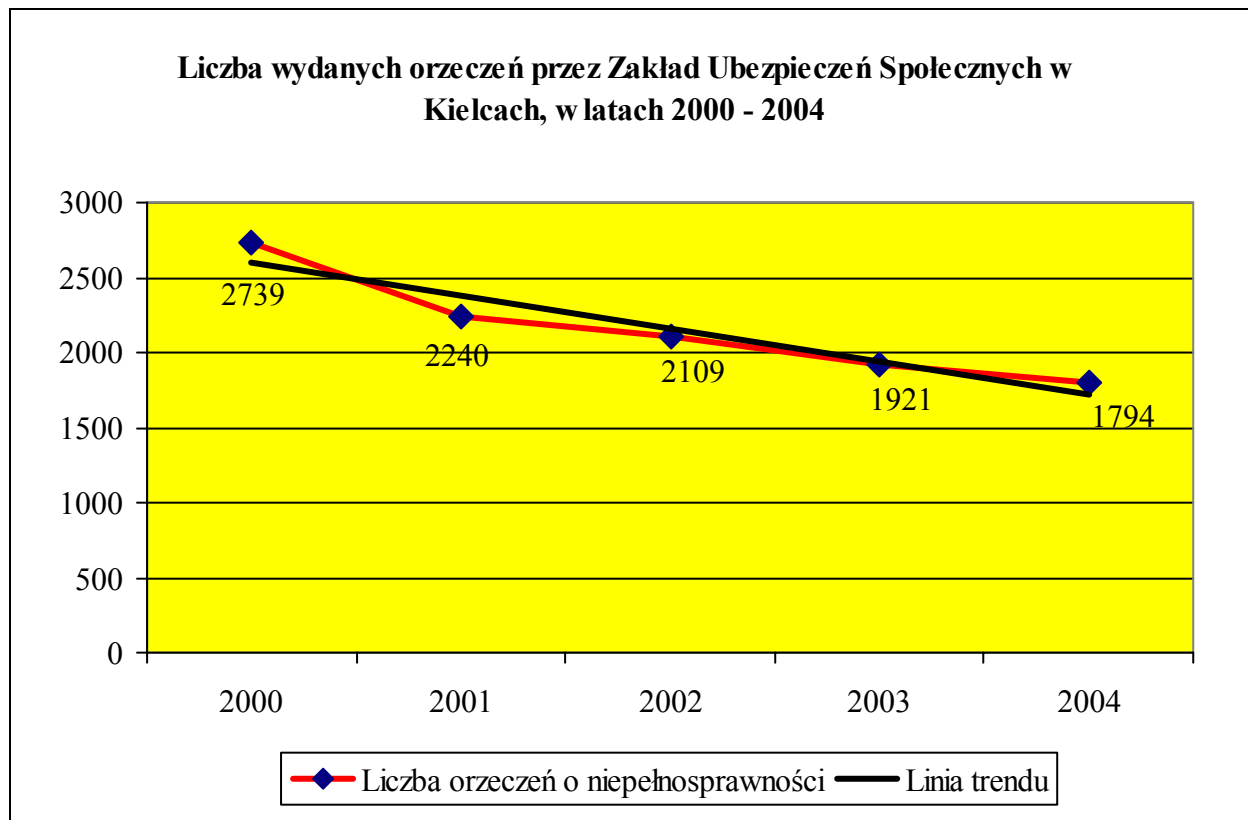
Liczba orzeczeń wydanych w latach 2000 – 2004 przez Oddziały Regionalne Kas Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dla mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego

Źródło informacji: KRUS w Kielcach, KRUS w Opatowie

Liczba wydanych orzeczeń przez Oddziały Regionalne Kas Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach i Opatowie w latach 2000 – 2004 spada o ponad 40%.

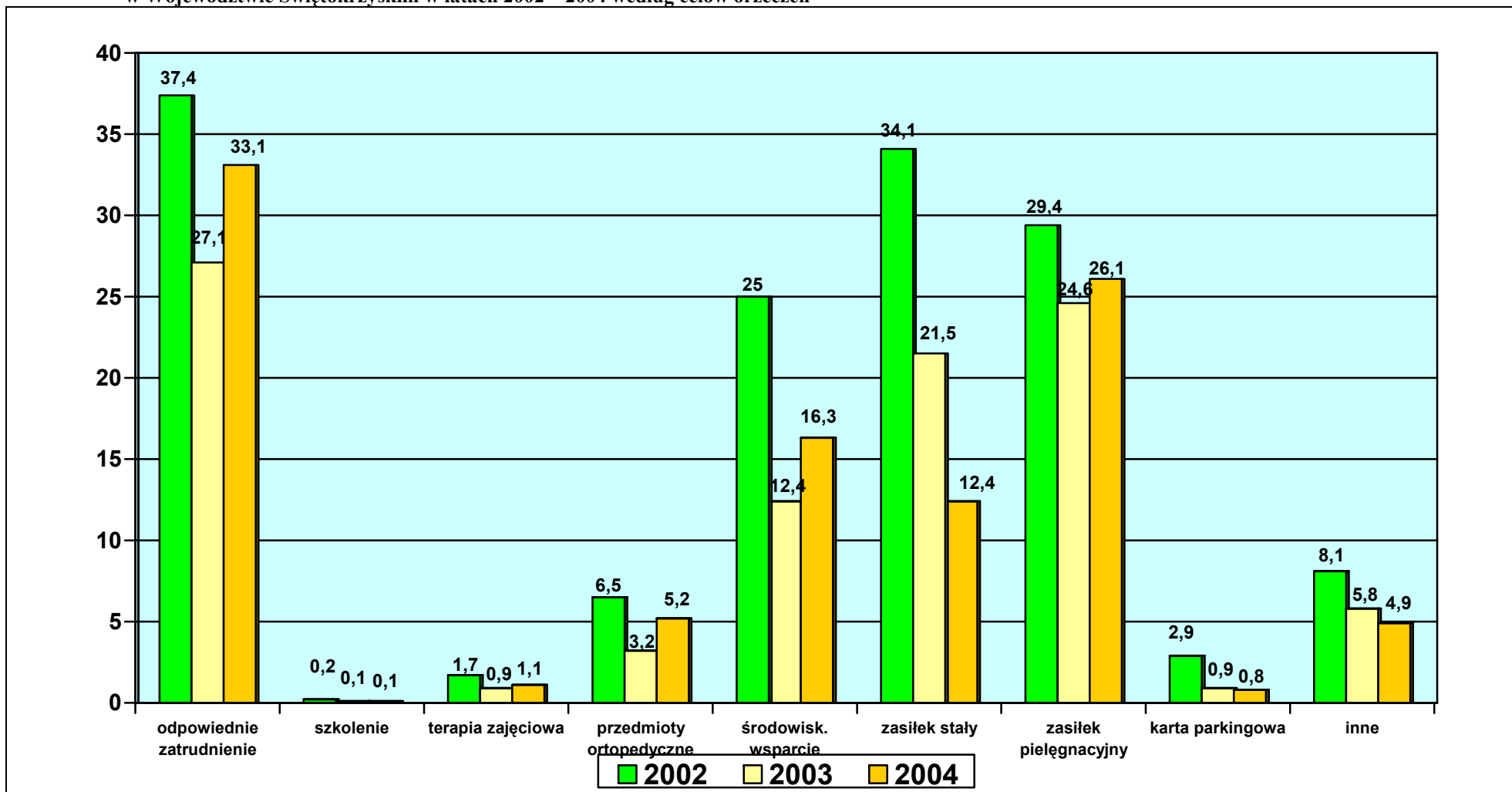
Wykres 24.

Źródło informacji: Centrala Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie

W porównaniu do 2000 roku, liczba wydanych orzeczeń przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2004 roku – spadła o ponad 34%.

Wykres 25. Odsetek orzeczeń wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności w wieku 16 lat i więcej zamieszkałych w Województwie Świętokrzyskim w latach 2002 – 2004 według celów orzeczeń

Znaczny odsetek orzeczeń wydaje się dla celów pozyskania zatrudnienia, w dalszej kolejności osoby niepełnosprawne otrzymują uprawnienia do świadczeń finansowych z tytułu niepełnosprawności oraz wsparcia środowiskowego.

5.2.1. Zadania obligatoryjne województwa i powiatów

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania w tym obszarze realizowane są przez samorządy powiatowe i wojewódzkie. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazuje środki finansowe na ich realizację na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88 poz. 808).

Ze środków PFRON mogą być finansowane następujące zadania województwa:

- 1) Udzielanie pomocy zakładom pracy chronionej:
 - Zwrot kosztów za szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych, w związku z koniecznością zmiany profilu produkcji;
 - Jednorazowa pożyczka w celu ochrony istniejących w zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych;
- 2) Dofinansowanie budowy i rozbudowy obiektów służących rehabilitacji;
- 3) Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej;
- 4) Finansowanie kosztów utworzenia, działalności oraz realizacji zadań specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego.

Tabela 29. Zadania realizowane przez Samorząd Województwa z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2004

Zadania Samorządu Województwa	Rok	Złożone wnioski					Umowy zawarte i zrealizowane						Wykorzystanie dysponowanych środków PFRON								
		Ogółem	Instytucje należące do sektora finansów publicznych		Instytucje nienależące do sektora finansów publicznych		Ogółem		Instytucje należące do sektora finansów publicznych		Instytucje nienależące do sektora finansów publicznych		Ogółem			Instytucje należące do sektora finansów publicznych		Instytucje nienależące do sektora finansów publicznych			
			Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Środki otrzymane z PFRON	Kwota dofinansowania	%	Kwota	%	Kwota	%		
		Szkolenia organizowane przez zpch	2003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0	0
			2004	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0	0
Pożyczki dla zakładów pracy chronionej	2003	5	0	0	5	100	5	100	0	0	5	100	x	1300000	49,5	0	0	1300000	100		
	2004	3	0	0	3	100	2	66,7	0	0	2	100	x	400000	20,8	0	0	400000	100		
Budowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji	2003	11	6	54,5	5	45,5	11	100	6	55	5	45,5	x	1328400	50,5	787900	59,3	540500	40,7		
	2004	30	23	76,7	7	23,3	14	46,7	11	79	3	27,3	x	1522365	79,2	1275431	83,8	246934	16,2		
Tworzenie i działanie zakładów aktywności zawodowej	2003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0	0		
	2004	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0	0		
Razem	2003	16	6	37,5	10	62,5	16	100	6	38	10	62,5	3088724	2628400	85,1	787900	30	1840500	70		
	2004	33	23	69,7	10	30,3	16	48,5	11	69	5	31,3	3043522	1922365	63,2	1275431	66,3	646934	33,7		
Koszty obsługi 2,5%	2003	x	X	x	x	x	X	x	x	X	x	X	77218	x	x	x	x	x	x		
	2004	x	X	x	x	x	X	x	x	X	x	X	76089	x	x	x	x	x	x		
Środki niewykorzystane	2003	x	X	x	x	x	X	x	x	X	x	X	471832	x	x	x	x	x	x		
	2004	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1152475	X	X	X	X	X	X		

Z uwagi na fakt, iż wnioski o dofinansowanie spływające od zainteresowanych stron w latach 2003 – 2004, nie wyczerpywały limitu środków przyznawanych przez PFRON dla Samorządu Województwa Świętokrzyskiego na cele rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w kolejnych latach obserwuje się duże zwroty. W roku 2003 województwo wykorzystowało kwotę w wysokości 2.628.400 zł. tj. 85,1% dysponowanych środków, natomiast w roku 2004 już tylko kwotę w wysokości 1.922.365 tj. 63,2 %. Samorząd Województwa udziela dotacji instytucjom z sektora finansów publicznych jak i innym prowadzącym działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2003 roku instytucje nienależące do sektora finansów publicznych otrzymały dofinansowanie w wysokości 1.840.500 zł., co stanowiło 70% ogółu rozdysponowanych środków z PFRON, natomiast instytucje z sektora finansów publicznych wykorzystowały 787.900 zł. tj. 30%. W 2004 roku w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych bardziej aktywne były instytucje należące do sektora finansów publicznych – otrzymały dofinansowanie w wysokości 1.275.431 tj. 66,3% środków przyznanych dla województwa, natomiast instytucje pozarządowe wykorzystowały kwotę w wysokości 646.934 zł. tj. 33,7%. Struktura wydatków na cele rehabilitacji zawodowej i społecznej w latach 2003 – 2004 jest podobna. W wydatkach dominowały zadania związane z budową i rozbudową obiektów służących rehabilitacji, przy czym w 2004 roku z dużą przewagą. W latach 2003 – 2004 nie realizowano zadań dotyczących szkoleń dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez zpch oraz tworzenie i działania zakładów aktywności zawodowej.

Do zadań samorządu powiatowego finansowanych ze środków funduszu zalicza się:

1) Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej (art. 12);
- Udzielanie dofinansowania do wysokości 50 % oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego (art. 13);
- Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny tych potrzeb. (art. 26);

- Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 38 i art. 40)
- Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych (art. 41).

2) Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej określone w art. 35 a ustawy:

- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Tabela 30. Wykorzystanie środków PFRON przez poszczególne powiaty w Województwie Świętokrzyskim na cele rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w latach 1999 – 2003

Lp.	Powiaty	Kwota przyznanych środków PFRON na realizację zadań					Wykorzystanie na dzień 31 grudzień					Wykorzystanie w %				
		1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
1.	Kielce grodzki	7670557	4419042	4796181	5371604	4093231	7053295	4257804	4793116	5055978	4089824	91,95	96,35	99,93	94,12	99,91
2.	Kielce-ziemski	2683343	1785795	1977941	1926404	2191044	2661981	1721013	1962652	1902469	2186445	99,20	96,37	99,22	98,75	99,79
3.	Skarżysko-Kamienna	1271804	1303454	1304577	1641012	1728727	1100617	1267148	1304577	1641012	1709185	86,5	97,21	100	100	98,86
4.	Starachowice	2662514	1827766	2583242	2487720	2306599	2608829	1781960	2575100	2482805	2288921	97,98	97,49	99,68	99,80	99,23
5.	Końskie	1331071	1093051	1080768	994.623	1215326	919036	1093050	1080432	993.879	1223001	69,04	99,99	99,96	99,92	99,80
6.	Włoszczowa	613607	416097	469726	406144	406868	547202	379846	448102	398968	342571	89,17	91,28	95,39	98,23	84,19
7.	Busko-Zdrój	1407880	1179695	1212904	1339604	1374120	1365002	1109474	1194711	1313366	1369675	96,95	94,04	98,50	98,04	99,67
8.	Pińczów	315468	168034	783078	804503	805080	251689	165900	784028	801453	805080	79,78	98,73	99,99	99,62	100
9.	Jędrzejów	1731558	1490309	1518109	1719324	1811136	1673965	1484045	1511080	1712954	1807611	96,67	99,57	99,53	99,62	99,80
10.	Kazimierza Wielka	286594	159290	173036	128630	604216	250348	158157	172730	124970	596796	87,35	99,28	99,82	97,15	98,77
11.	Sandomierz	3369608	3041739	2875115	2744608	2705019	3152070	2979860	2875115	2744608	2704992	93,54	97,96	100	100	99,99
12.	Opatów	1173825	1047059	1007324	950153	990137	943130	1023130	1005567	942749	954156	80,34	97,71	99,82	99,22	96,36
13.	Ostrowiec Świętokrzyski	3020397	3064818	3633052	4111025	3581026	2993506	2924424	3515409	4082726	3428868	99,10	95,41	96,76	99,31	95,75
14.	Staszów	1288184	935497	1481156	1387639	1317009	1118299	846078	1468479	1385759	1313799	86,81	90,44	99,14	99,86	99,75
Razem		28826410	21931646	24896210	26012993	25129538	26638969	21191889	22102098	25583696	24810924	92,41	96,62	88,77	98,34	98,73

Źródło informacji: Samorzady powiatowe

Tabela 31. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przez samorządy powiatowe w latach 1999- 2003

Rok	Wykorzystanie środków PFRON w %	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej										
		Utworzone stanowiska pracy			Szkolenia organizowane przez pracodawców	Szkolenia organizowane przez powiatowe urzędy pracy		Umowy zawarte o udzielenie pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w %	Umowy zawarte na likwidację barier urbanistycznych architektonicznych w %	Warsztaty terapii zajęciowej		Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w %
		Ogółem	Zakłady Pracy Chronionej	Na wsi		Liczba osób przeszkolonych	Liczba osób zatrudnionych w %			Liczba wtz	Liczba uczestników	
1999	92,41	501	176	112		-	-	59,30	36,48	17	500	91,06
2000	96,62	219	97	26		168	19,64	68,42	41,01	17	517	81,32
2001	88,77	241	103	71		227	29,95	55,88	50,67	21	717	78,62
2002	98,34	266	114	37		157	40,76	71,42	Br. danych	21	722	62,13
2003	98,73	37	-	8	2	213	18,77	70,00	65,27	21	770	82,68

Źródło informacji: Samorządy powiatowe

Wykorzystanie środków PFRON w skali województwa w ciągu dwóch ostatnich lat utrzymuje się na tym samym poziomie. W latach 1999- 2003 zmniejsza się zainteresowanie pracodawców tworzeniem rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. W 2003 roku złożono 25 wniosków tj. o 88 % mniej niż w roku 1999, w ślad za tym zawarto mniej umów na utworzenie stanowisk pracy. W okresie od 1999 -2003 roku rażąco spada liczba stanowisk pracy tworzonych dla osób niepełnosprawnych zarówno na otwartym jak i na chronionym rynku pracy – o około 93%. Pracodawcy nie wykazują zainteresowania szkoleniem zawodowym osób niepełnosprawnych w kierunku zatrudnienia. Jedynie z terenu powiatu ostrowieckiego w 2003 roku pracodawcy organizowali szkolenia osób niepełnosprawnych. Notuje się niskie wskaźniki efektywności szkoleń realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. W 2003 roku pozytywny finał szkoleń tj. zatrudnienie osób niepełnosprawnych dotyczyło tylko 18,77% ogółu przeszkolonych, zdecydowanie gorzej niż w latach poprzednich tj. 2001 – 2002. W stosunku do 1999 roku w 2003 roku osoby niepełnosprawne wykazują mniej inicjatywy w ramach indywidualnej przedsiębiorczości.

Liczba wniosków o udzielenie pożyczki na działalność własną spada o około 54%, konsekwentnie spada liczba zawartych umów. W tej sytuacji w 2003 roku rośnie ogólny wskaźnik realizacji tego zadania 59,30 % w 1999 roku do 70,00 % w 2003 roku. Osoby niepełnosprawne jako członkowie społeczności funkcjonują w określonej przestrzeni. Wszelkie utrudnienia korzystania z niej tworzą bariery - architektoniczne, urbanistyczne, komunikacyjne. Skutkiem istnienia barier jest częstokroć rezygnacja ze strony osób niepełnosprawnych z różnych form aktywności. Kwestia udostępniania wszelkiego rodzaju budynków oraz przestrzeni dla niepełnosprawnych regulowana jest bardzo szczegółowo aktami prawnymi: prawo budowlane i ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym. W 2003 roku zadanie dotyczące likwidacji barier w stosunku do zgłoszonych potrzeb zostało wykonane na poziomie 65,27%, co daje znaczną poprawę w stosunku do roku 1999 -36,48%. Proces rehabilitacji zawodowej i społecznej wspomagają takie formy aktywności jak: warsztaty terapii zajęciowej, turnusy rehabilitacyjne. Udział w warsztatach terapii zajęciowej zwiększa szanse osób niepełnosprawnych na możliwie niezależne, samodzielne, aktywne życie. Ma charakter działań profilaktycznych przeciwdziałających pogarszaniu się stanu będącego skutkiem m.in. izolacji i bezczynności oraz działań rehabilitacyjnych zmierzających do poprawy sprawności i umiejętności oraz życia w integracji. W 2003 roku na terenie Województwa w porównaniu do 1999 roku rośnie liczba warsztatów terapii zajęciowej o ponad 23% i liczba uczestników o 54%. Aktywną formę rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku stanowią turnusy rehabilitacyjne. W 2003 roku w porównaniu do 1999 roku rośnie liczba osób ubiegających się o turnusy rehabilitacyjne o 148%, rośnie też ogółem liczba osób, którym przyznano dofinansowanie o ponad 35%. Jednak porównując realizację tego zadania w 1999 roku i w 2003 roku w stosunku do liczby złożonych wniosków, w 2003 roku wykonanie jest mniejsze niż w 1999 roku (91,6% - 82,68%).

Wskazania dotyczące rehabilitacji osób niepełnosprawnych, reorientacji zawodowej oraz możliwości korzystania z wszelkich ulg i uprawnień określone są w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, które może być wydane przez uprawnione instytucje na stałe lub okresowo, w zależności od rokowań, co do poprawy stanu zdrowia.

Tabela 32. Liczba osób w wieku 0-15 lat, które otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności dla określonych celów

Powiaty	Zasiłek stały			Zasiłek pielęgnacyjny			Inne ulgi i uprawnienia*			Liczba orzeczeń wydanych ogółem		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Kielecki ziemski	444	116	40	1086	1059	1283	0	2	2	2250	1180	1325
Kielecki grodzki	145	99	111	1919	1327	1276	0	0	4	2064	1426	1391
Skarżysko-Kamienna	46	31	47	839	385	511	0	0	0	885	416	558
Starachowice	248	89	82	813	495	386	4	0	21	1065	584	489
Końskie	109	33	51	18	278	278	2	3	2	929	314	355
Włoszczowa	60	39	38	529	351	294	0	3	3	89	393	335
Busko Zdrój	238	57	55	1089	664	609	0	0	0	1327	721	664
Pińczów	49	17	34	991	666	796	0	0	0	1040	683	830
Jędrzejów	165	46	35	1047	336	450	0	3	8	1212	385	493
Sandomierz	98	97	46	1054	831	591	4	6	3	1156	934	640
Opatów	210	111	207	1378	678	534	0	0	0	1588	789	741
Ostrowiec Świętokrzyski	134	33	41	1101	510	649	0	0	1	1235	543	691
Razem	1946	771	787	13384	7580	7657	10	17	44	15340	8368	8369

* Rehabilitacja, zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

W latach 2002 – 2004 obserwuje się istotny spadek orzeczeń o niepełnosprawności w grupie osób 0-15 lat – o ponad 24%. Sytuacja ta ma związek między innymi ze zmianą przepisów wykonawczych do ustawy, w których zostały zaostrzone kryteria orzekania o niepełnosprawności. Wśród celów orzeczeń dominuje wsparcie finansowe. W 2004 roku zasiłki pielęgnacyjne stanowiły 91,5% wszystkich celów orzeczeń, zasiłki stałe 9,4%. Tylko 0,5% celów orzeczeń dotyczyło pozafinansowych formy pomocy.

Tabela 33. Liczba osób w wieku 16 lat i więcej, które otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności dla określonych celów

Powiaty	Odpowiednie zatrudnienie			Szkolenie			Terapia zajęciowa			Przedmioty ortopedyczne			Środowisk. wsparcie usługi socjalne..			Zasiłek stały			Zasiłek pielęgnacyjny			Karta parkingowa			Inne ulgi i uprawnienia			Liczba orzeczeń wydanych ogółem*		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Kielecki ziemski	245	544	717	9	10	3	40	39	34	110	52	86	14	14	26	944	780	457	367	345	598	8	23	25	52	81	81	1135	2064	2179
Kielecki grodzki	550	725	947	0	0	0	4	2	2	267	16	125	453	749	727	781	598	415	524	917	1253	132	4	30	0	0	4	2136	3145	3341
Skarżysko	424	541	642	0	3	1	3	21	26	26	20	13	253	317	363	461	110	1	55	187	246	1	2	0	0	2	16	832	1176	1308
Starachowice	651	634	504	7	0	0	17	9	7	57	25	94	65	39	45	280	230	161	277	409	571	16	3	5	78	137	89	665	1473	1457
Końskie	154	194	388	0	2	1	0	2	4	32	30	40	297	37	436	169	408	0	193	278	377	0	8	0	128	38	57	647	1095	1229
Włoszczowa	78	127	102	3	10	2	2	1	1	26	49	21	166	79	32	66	17	2	151	123	127	9	58	12	15	249	95	455	411	387
Busko Zdrój	111	146	139	1	3	1	4	16	15	38	91	66	272	309	320	173	200	77	552	507	629	65	27	0	135	140	86	1127	1504	1306
Pińczów	26	27	46	0	0	0	5	4	10	33	35	58	71	13	2	110	50	1	207	246	317	8	5	2	24	118	104	335	477	398
Jędrzejów	123	119	109	4	2	3	50	33	7	49	79	85	394	368	294	93	50	28	270	290	260	11	5	9	17	33	43	592	912	776
Sandomierz	298	357	245	0	2	0	24	16	39	34	38	42	435	45	68	75	418	247	178	351	427	25	12	27	70	43	39	939	1352	1123
Opatów	379	403	312	0	0	0	28	18	9	36	86	93	150	55	41	448	535	279	210	189	274	30	8	9	127	73	123	1224	1404	1065
Ostrowiec	1142	874	1041	0	1	0	13	8	20	19	29	87	233	118	196	221	325	277	304	426	651	15	1	1	257	83	17	1109	2324	1842
Razem	liczba	4181	4691	5192	24	33	11	190	169	174	727	810	2803	2143	2550	3821	3721	1945	3288	4268	4098	320	156	120	903	997	771	11196	17337	17302
	%	37,4	27,1	33,1	0,2	0,1	0,1	1,7	0,9	1,1	6,5	3,2	5,2	25,0	12,4	16,3	34,1	21,5	12,4	29,4	24,6	26,1	2,9	0,9	0,8	8,1	5,8	4,9	100%	100%

* Liczba orzeczeń wydanych ogółem nie sumuje się z poszczególnych kategorii, ponieważ jedno orzeczenie może zawierać kilka w/w elementów

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

W 2004 roku osoby dorosłe występujące z wnioskiem o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności najczęściej otrzymywały uprawnienia związane z odpowiednim zatrudnieniem - 30% celów orzeczeń. Drugą największą kategorią uprawnień była pomoc finansowa – zasiłek stały i zasiłek pielęgnacyjny. Możliwość wsparcia środowiskowego i korzystania z usług socjalnych przyznano grupie stanowiącej ponad 14% celów orzeczeń.

5.2.2. Działania ponadstandardowe samorządu województwa realizowane w ramach celowych programów samorządowych

W latach 1999 – 2000 zrealizowano dwa programy samorządowe dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych przyjęte i zatwierdzone do realizacji Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr X/169/99 z dnia 11 października 1999 r.:

I. Poprawa warunków życia społecznego osób niepełnosprawnych – Program zrealizowano przy udziale jednostki organizacyjnej samorządu województwa - Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Opieki Neuropsychiatrycznej w Kielcach. Program zawierał 6 projektów operacyjnych, w tym zrealizowano 5. Łącznie w programie uczestniczyło 1.015 osób. Koszt realizacji programu wynosił w roku 1999 - 40.587,15 zł. w tym środki PFRON 20.000,00 zł.; w roku 2000 -100.411,24, w tym środki PFRON 50.000,00 środki Wszon 20.411,24 i środki samorządu województwa 30.000,00.

II. Tworzenie optymalnych warunków dla rewalidacji uczniów niepełnosprawnych w integracyjnej formie kształcenia - Program został zrealizowany przy udziale jednostki organizacyjnej samorządu województwa- Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. Program zawierał 5 projektów operacyjnych, z tego zrealizowano 4. Łącznie w programie uczestniczyło 481 osób, w tym 127 dorosłych osób (nauczyciele, wychowawcy i rodzice -31 osób) oraz 354 osoby z grupy młodzieży i dzieci. W wyniku programu ośrodki, w których odbywały się zajęcia dydaktyczne otrzymały na zasadzie umowy-użyczenia środki trwałe – komputery, kserokopiarki, rzutniki, telewizory, video oraz środki dydaktyczne nietrwałe- książki, kasety, gry, maty, piłki, które to zostały zadysponowane do wspomagania rozwoju uczniów niepełnosprawnych. Łączny koszt realizacji programu wynosił 89.346,00 w tym środki PFRON 44.500,00 i środki z odpłatności uczestników 4.500,00 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Świętokrzyski w Kielcach pozytywnie ocenił wykonanie programów pod względem merytorycznym i finansowym, uznając za poprawnie rozliczone przekazane kwoty dofinansowania.

Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXIII/319/01 z dnia 25 czerwca 2001 r. został przyjęty i zatwierdzony do realizacji „Program Wsparcia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego na lata 2001 – 2004 w zakresie poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych”. Program obejmował 9 projektów operacyjnych. Do chwili obecnej zrealizowane zostały 3 projekty w tym jeden w ramach zadań obligatoryjnych samorządu województwa tj: .

1. „Radość życia”- utworzenie ośrodka rehabilitacyjno – edukacyjnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez remont i adaptację kompleksu budynków starego szpitala w Sandomierzu przy ul. Opatowskiej 10.

Projekt został zrealizowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach zadań obligatoryjnych Samorządu Województwa wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Całkowity koszt zadania wynosił 504.549,00 zł. Wartość dofinansowania ze środków PFRON, przeznaczonego na modernizację obiektu użytkowego ośrodka wynosi 200.000,00 zł. Zadanie zostało wykonane zgodnie z zapisami umowy w wyznaczonym terminie, a poszczególne jego elementy zostały odebrane komisyjnie w końcu 2003 r. oraz w styczniu 2004 r.

2. Eliminowanie barier architektonicznych w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach -w ramach projektu wykonany został remont sanitariatów w budynku C-II, pion prawy. Łączny koszt realizacji zadania wraz z robotami dodatkowymi wyniósł 270.250,75 zł. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski dofinansował realizację zadania w kwocie 20.600,00 zł. i uznał jej rozliczenie bez zastrzeżeń.

3. Zorganizowanie targów rehabilitacji, sanatoriów i uzdrowisk w Kielcach W efekcie zrealizowania projektu targi zafunkcjonowały jako impreza o charakterze regionalnym, która odbywa się, co roku w Centrum Targowym w Kielcach w sezonie jesiennym. Wzbudziły one zainteresowanie zarówno wśród samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin jak również władz rządowych, samorządowych, organizatorów leczenia i rehabilitacji a także świata nauki. W toku targów odbywają się konferencje z udziałem prelegentów z kraju i zagranicy, którzy w swojej codziennej pracy zawodowej zajmują się rozpoznawaniem oraz analizą problemów i potrzeb w dziedzinie rehabilitacji, aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych i w ślad za tym propagują innowacyjne rozwiązania w tych obszarach.

Decyzją Rady Unii Europejskiej rok 2003 ustanowiony został Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Łącząc się z inicjatywami Komisji Europejskiej, adresowanymi do państw członkowskich i kandydujących, do UE, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przystąpił do obchodów Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003, którego głównym przesłaniem było podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania praw obywatelskich osób niepełnosprawnych w świetle zapisów konstytucyjnych – wolności, praw osobistych, politycznych, ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych. Z tego tytułu przygotowany został Program Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „*Ku Europie bez barier*”. Jako partnerzy programu zgłosiły się jednostki organizacyjne samorządu województwa z dziedziny kultury, organizacje pozarządowe, samorządowe instytucje pomocy społecznej, przewidywano również udział mediów. W rezultacie zrealizowane zostały dwa projekty:

1) Konferencje edukacyjne: „Wychodzenie osób niepełnosprawnych z bezrobocia”, „Sytuacja prawna osób niepełnosprawnych w Polsce i krajach UE”. „Kobieta niepełnosprawna”. Celem konferencji było upowszechnianie wiedzy o problemach i prawach osób niepełnosprawnych. Dwie pierwsze zostały wkomponowane do programu targów sanatoriów, uzdrowisk i rehabilitacji „Rehmed 2003”. Natomiast trzecia została zorganizowana we współpracy z Świętokrzyskim Klubem „Amazonki” przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach. Faktyczne całkowite koszty realizacji zadania wynosiły 16.482,74 zł. w tym uzyskano dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 9.876,00. W konferencjach uczestniczyło 18 prelegentów i około 400 osób w grupie słuchaczy. Kontrola przedstawiciela Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Świętokrzyski potwierdziła prawidłowość wykorzystania udzielonej dotacji.

2) Impreza integracyjna - spotkanie w skansenie. Celem spotkania było kształtowanie pozytywnych postaw społeczności lokalnej wobec autonomii osób niepełnosprawnych. Impreza została zorganizowana w Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni. Uczestnikami spotkania były dzieci i młodzież w wieku 12-20 lat, rekrutowani ze specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, warsztatów terapii zajęciowej oraz domów pomocy społecznej z terenu Województwa Świętokrzyskiego. Łącznie z opiekunami w imprezie uczestniczyło około 240 osób. Na realizację zadania przekazano z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego kwotę w wysokości 6.300,00 zł.

Z inicjatywy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003, ogłoszony został konkurs na najlepszy program samorządowy na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych „Żyjmy bez barier”. Konkurs przeznaczony był dla gmin, powiatów i województw. W Departamencie Zdrowia i Polityki Społecznej przy współpracy wojewódzkich instytucji ochrony zdrowia i kultury oraz organizacji pozarządowych, opracowano program, który został zgłoszony, jako praca konkursowa. Do programu zaproponowano poniżej wymienione zadania dziedziny rehabilitacji medycznej oraz likwidacji barier architektonicznych w wojewódzkich jednostkach organizacyjnych kultury.

Tabela 34. Harmonogram zadań

Lp.	Nazwa zadania	Koszt zadania w zł.
1.	Zorganizowanie w Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze turnusów rehabilitacyjnych i zawodów sportowych.	125.400,00
2.	Likwidacja barier architektonicznych na terenie i w obiektach Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej 45.	206.000,00
3.	Przebudowa wejścia głównego do Działu Terapii Paliatywnej i Działu Onkologii Ogólnej (były Hotel Stanów Lekkich) w budynku Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej 74 a.	50.000,00
4.	Utworzenie na terenie Świętokrzyskiego Centrum Onkologii Punktu Zaopatrzenia Ortopedycznego dla kobiet po mastektomii i wyposażenie kobiet po amputacji piersi w tymczasowe protezy.	76.000,00
5.	Utworzenie Pracowni Terapii Zajęciowej na terenie Świętokrzyskiego Centrum Onkologii i wyposażenie jej.	205.000,00
6.	Zorganizowanie turnusu rehabilitacyjnego dla Amazonek z Województwa Świętokrzyskiego przez Świętokrzyski Klub „Amazonek”.	48.480,00
7.	Zorganizowanie w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach ośrodka promującego artystyczną działalność niepełnosprawnych czytelników, integrującego środowisko oraz upowszechniającego wiedzę o problemach osób niepełnosprawnych.	6.100,00
8.	Kampania promocyjna na rzecz realizacji projektu zaproponowanego przez Caritas Diecezji Sandomierskiej do programu wsparcia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2001 – 2004.	12.500,00
9.	Zorganizowanie przez Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach IV Świętokrzyskich Dni Kultury Osób Niepełnosprawnych „Sztuka Integracji”.	20.000,00
10.	Udostępnienie Parku Etnograficznego w Tokarni osobom niepełnosprawnym bez stałej ingerencji w architekturę zabytkowych obiektów – „Przyjazny skansen”.	179.000,00
11.	Zorganizowanie koncertów symfonicznych przez Filharmonię Świętokrzyską.	35.145,00
12.	„Dajmy im szansę” - przystosowanie obiektu Muzeum Narodowego w Kielcach do zwiedzania ekspozycji muzealnych przez osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich, osoby poruszające się za pomocą kul i lasek oraz osoby niewidome i słabowidzące.	147.200,00
Razem		1.110.825,00

Program nie uzyskał aprobaty komisji konkursowej, ponieważ źródła finansowania zaprezentowane w montażu finansowym jako udział własny nie znalazły odzewu w uchwale Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, co budziło wątpliwości w kwestii wiarygodności finansowej wnioskodawcy.

5.2.3. Programy celowe realizowane przez Oddział Świętokrzyski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych oferuje wiele programów zmierzających do wzrostu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, których celem jest kształtowanie i poprawa ich umiejętności zawodowych oraz promocja elastycznych form zatrudnienia i nowych technologii w miejscu pracy.

- 1) „Sezam” – program pomocy dla zakładów pracy chronionej zagrożonych utratą płynności finansowej, na utrzymanie istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych:
 - Dofinansowanie do odsetek od kredytów bankowych zaciągniętych na zapłatę kredytu na podatek VAT,
 - Pożyczka udzielona na spłatę tych odsetek.

- 2) „Komputer dla Homera” – program pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania umożliwiającego pracę osobom niewidomym i niedowidzącym:
 - Pożyczki na sprzęt podstawowy i specjalistyczny.

- 3) „Pegaz” – program pomocy w aktywizowaniu osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych i w komunikowaniu się:
 - Pomoc w zakupie samochodu osobowego, oprzyrządowanego do posiadania samochodu osobowego,
 - Pomoc w zakupie sprzętu komputerowego,
 - Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

- 4) „Pitagoras” - program pomocy w kształceniu na poziomie wyższym osób z uszkodzonym słuchem poprzez zapewnienie niesłyszącym i niedosłyszącym studentom oraz uczestnikom kursów przygotowawczych do egzaminów do szkół wyższych pomocy tłumaczy migowych i możliwości wykorzystania w trakcie zajęć oraz egzaminów elektronicznych urządzeń wspomagających i pomocy :

- Zakup i montaż instalacji dźwiękowej i świetlnej,
- Zakup przenośnych indywidualnych wzmacniaczy dźwięku
- Zakup słuchawek i mini pętli indukcyjnych i indywidualnych urządzeń akustycznych przybliżających dźwięk.

- 5) „Student” – pomoc osobom niepełnosprawnym w zdobyciu wykształcenia na poziomie wyższym.
- 6) „Papyrus” - program wspierania publikacji i wydawnictw dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych
- 7) „Partner” – program wspierania organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Tabela 35. Programy celowe PFRON realizowane w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999 – 2004

Wyszczególnienie	Nazwa programu						
	„Sezam”	„Komputer dla Homera”	„Pegaz”	„Pitagoras”	„Student”	„Papyrus”	„Partner”
Wysokość środków finansowych zaangażowanych przez PFRON	993.212,59	2.486.429,94 Pożyczki 479.232,93	5.206.525,40 Pożyczki 1.888.364,12	22.000,00	198.387,54	154.619,00	635.808,00
Liczba uczestników Programu	19 instytucji	331 osób	597 osób n	1 instytucja	150 osób	6 instytucji	10 instytucji

Źródło informacji: Państwowy Fundusz rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Świętokrzyski

Z pośród różnych instytucji uprawnionych jako beneficjenci środków PFRON duże zainteresowanie uczestnictwem w programach przejawiają zakłady pracy chronionej. Z wielu wyższych uczelni funkcjonujących na terenie Województwa Świętokrzyskiego tylko jedna uczestniczyła w programie przystosowania bazy dydaktycznej dla potrzeb niepełnosprawnych studentów.

Wyżej wymienione działania nie wyczerpują wszystkich potrzeb związanych z zawodową aktywnością osób niepełnosprawnych, co potwierdzają statystyki z Narodowego Powszechnego Spisu Ludności 2002, dotyczące aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych.

6. Ochrona zdrowia

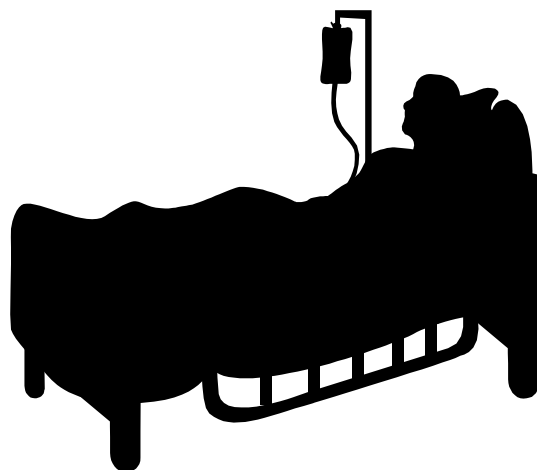
Schemat: Przeciwdziałanie niepełnosprawności w sektorze ochrony zdrowia.

Człowiek zdrowy

PROFILAKTYKA

Człowiek chory

LECZENIE

Człowiek niepełnosprawny

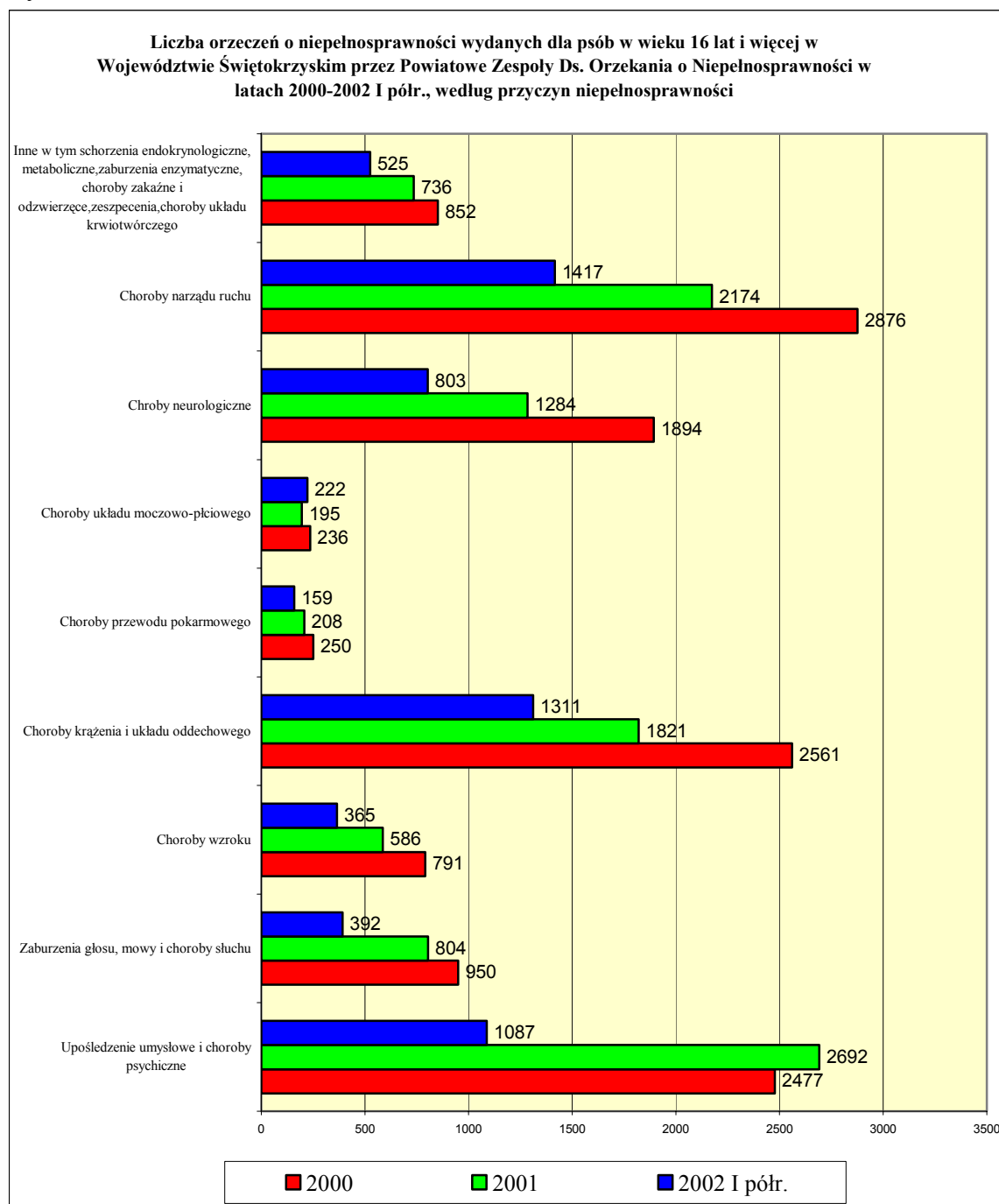
REHABILITACJA

Źródło: Niepełnosprawność- specyfika pomocy społecznej, Zofia Kawczyńska – Butrym, Katowice 1998

6.1. Przyczyny niepełnosprawności

Ograniczanie problemu niepełnosprawności przez sektor ochrony zdrowia obejmuje profilaktykę, leczenie i rehabilitację. Potrzeby w tym zakresie możemy rozpoznawać na podstawie przyczyn powodujących występowanie niepełnosprawności, które zostały zidentyfikowane w dokumentacji instytucji orzekających. Zmiana przepisów prawnych dotyczących klasyfikacji chorób w orzecznictwie Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnego wnioskowania na przestrzeni 2000 – 2004 r., stąd przedmiotowa analiza w oparciu o dane statystyczne z tych instytucji, dokonana została odrębnie do I półrocza 2002 roku i odrębnie w dalszych okresach czasu.

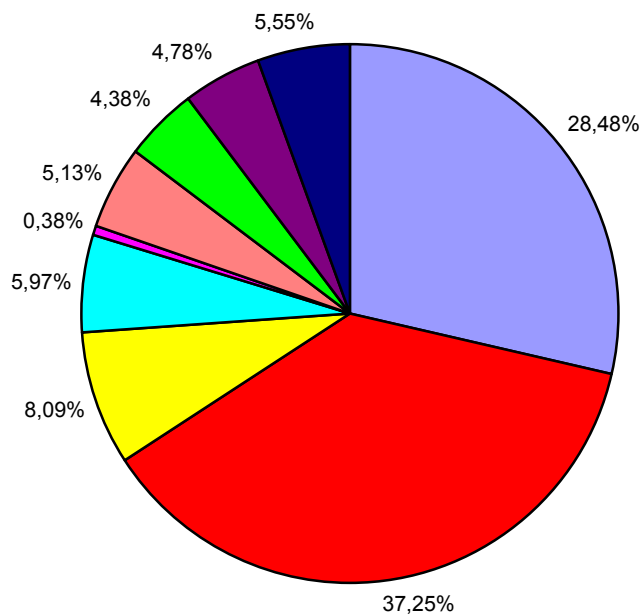
Wykres 26.

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Wykres 27.

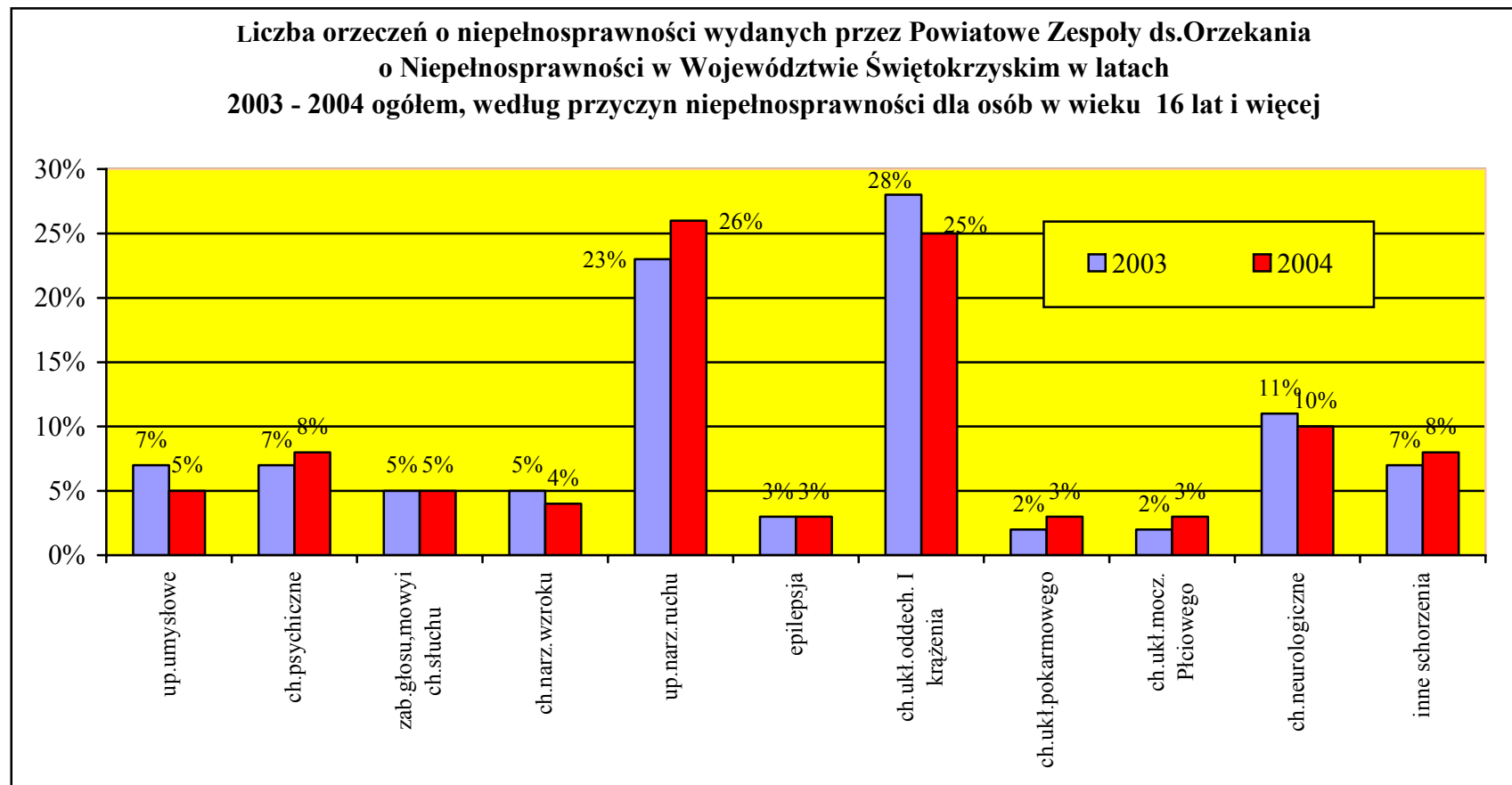
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób w wieku 16 lat i więcej w Województwie Świętokrzyskim w II półroczu 2002 ogółem, według przyczyn niepełnosprawności

- Wady wrodzone i schorzenia o różnej etiologii prowadzące do niedowładów, porażenia kończyn lub zmian w narządzie ruchu upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytłą rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie
- Wrodzone lub nabyte ciężkie choroby metaboliczne układu krążenia, oddechowego, moczowego, pokarmowego, układu krzepnięcia i inne znacznie upośledzające sprawność organizmu wymagające systematycznego leczenia ambulatoryjnego i okresowego leczenia szpitalne
- Upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym
- Psychozy i zespoły psychotyczne
- Zespół autystyczny
- Padaczka z częstymi napadami lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi
- Nowotwory złośliwe i choroby rozrostowe układu krwiotwórczego do 5 lat od ukończenia leczenia
- Wrodzone lub nabyte wady narządu wzroku powodujące ograniczenie jego sprawności prowadzące do obniżenia ostrości wzroku
- Głuchoniemota, głuchota lub obustronne upośledzenie słuchu niepoprawiające się w wystarczającym stopniu po zastosowaniu aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego

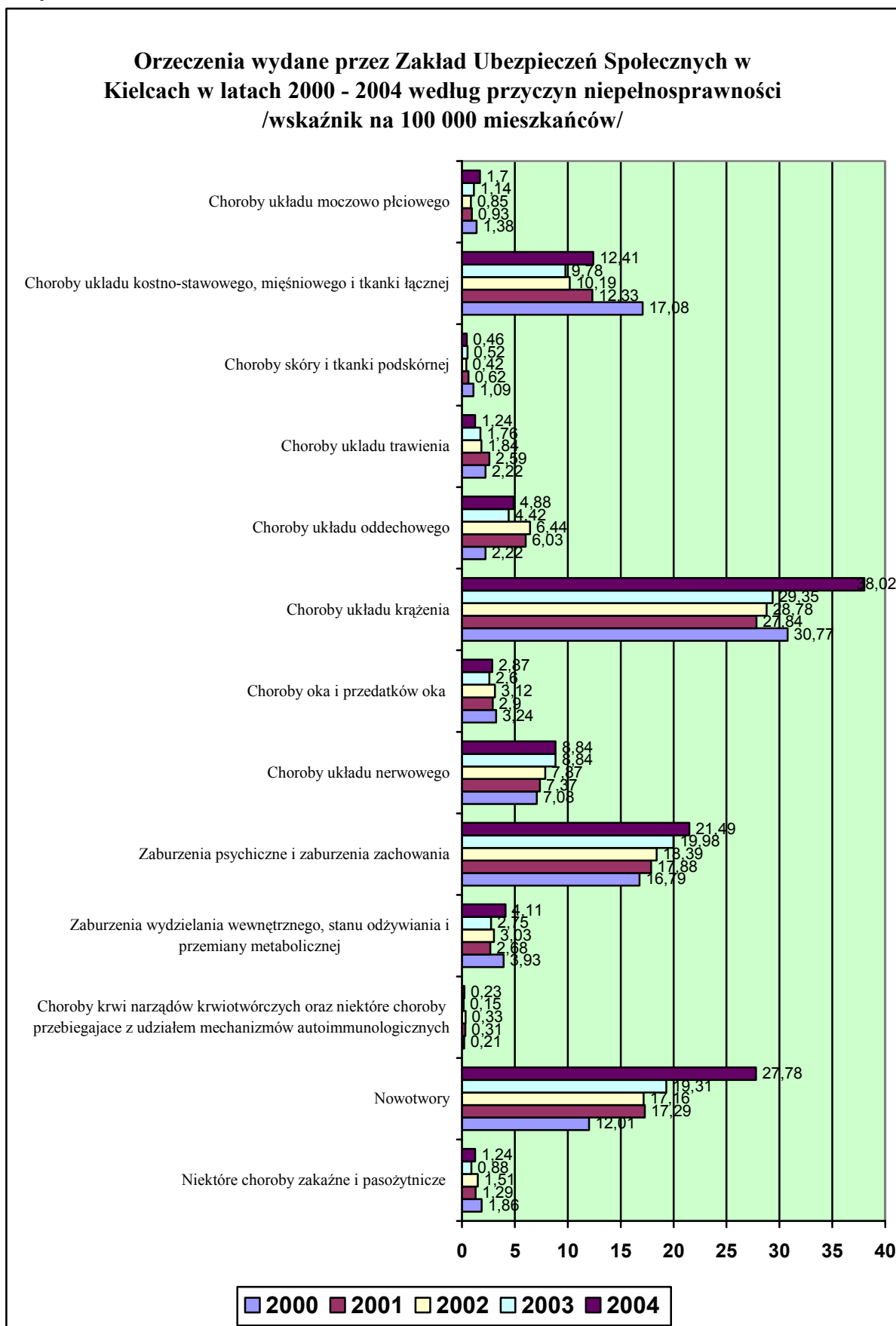
Źródło informacji: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

Wykres 28.

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

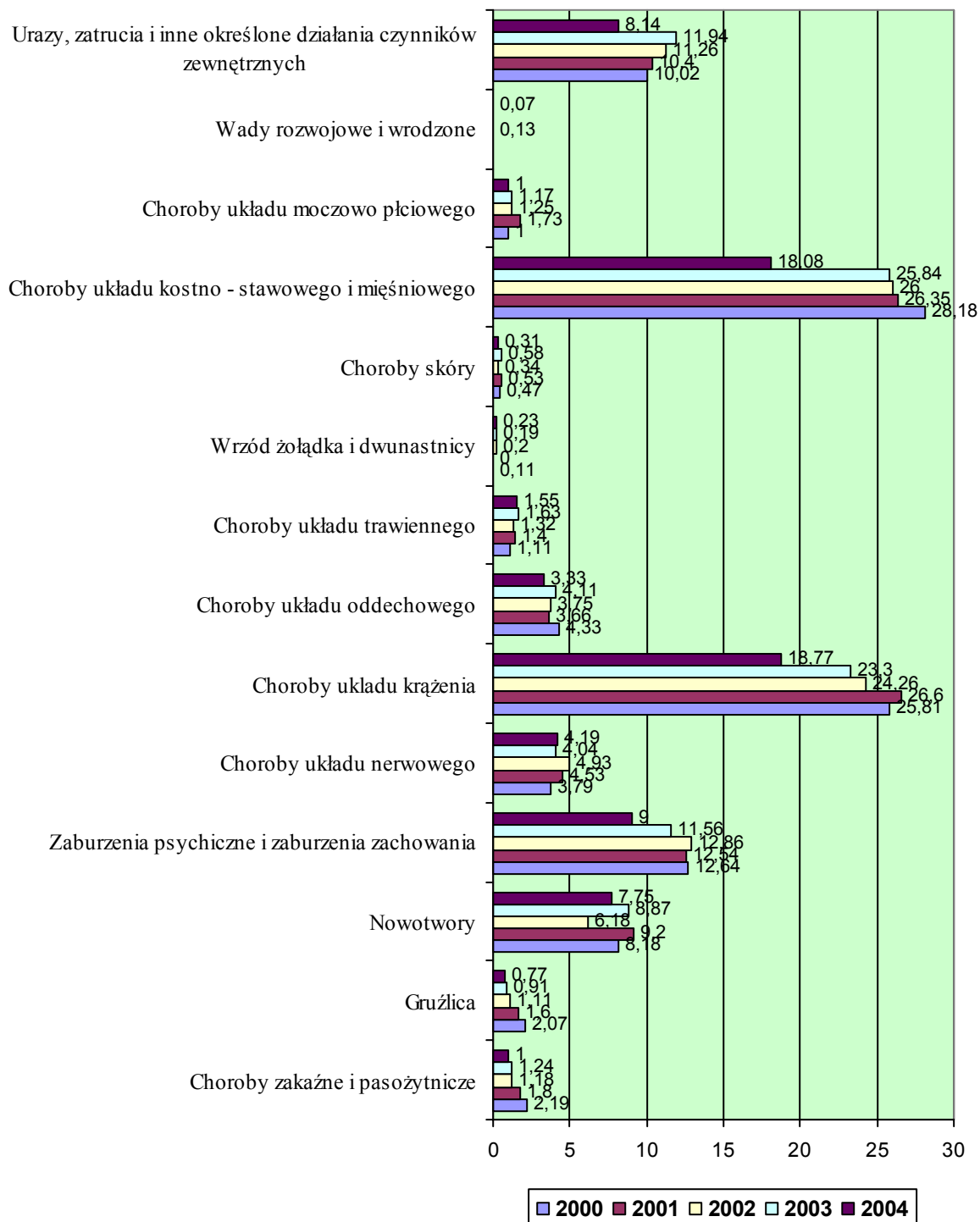
Wykres 29.

Źródło poznania: Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach

Wykres 30.

**Orzeczenia wydane przez Oddziały Regionalne Kasy Rolniczego
Ubezpieczenia Zdrowotnego w latach 2000-2004
według przyczyn niepełnosprawności
/wskaźnik na 100 000 mieszkańców/**

Źródło informacji: Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego w Kielcach
Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego w Opatowie

Tabela 38. Najczęstsze przyczyny orzeczeń o niepełnosprawności, wydawanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności w latach 2001 – 2004

Rok	Jednostki chorobowe	%
2001	Upośledzenie umysłowe i choroby psychiczne	27
	Choroby narządu ruchu	23
	Choroby układu krążenia i układu oddechowego	18
	Choroby neurologiczne	13
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	8
2002	Wrodzone lub nabyte ciężkie choroby metaboliczne, układu krążenia, oddechowego, moczowego, pokarmowego, układu krzepnięcia i inne, znacznie upośledzające sprawność organizmu, wymagające systematycznego leczenia ambulatoryjnego i okresowego leczenia szpitalnego	37
	Wady wrodzone i schorzenia o różnej etiologii prowadzące do niedowładów, porażenia kończyn lub zmian w narządzie ruchu upośledzające w stopniu znacznym zdolność chwytną rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie się	28
	Upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym	8
	Psychozy i zespoły psychotyczne	6
	Głuchoniemota, głuchota lub obustronne upośledzenie słuchu niepoprawiające się w wystarczającym stopniu po zastosowaniu aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego	6
2003	Choroby układu oddechowego i krążenia	28
	Upośledzenie narządu ruchu	23
	Choroby neurologiczne	11
	Choroby psychiczne	7
	Inne: w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	7
2004	Upośledzenie narządu ruchu	26
	Choroby układu oddechowego i krążenia	25
	Choroby neurologiczne	10
	Choroby psychiczne	8
	Inne: w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	8

Źródło informacji: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W latach 2001 – 2004 Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności najczęściej wydawały orzeczenia z powodu **chorób układu oddechowego i krążenia oraz dysfunkcji narządu ruchu**. Nie należy bagatelizować innych przyczyn niepełnosprawności rozpoznawanych przez Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności, które dotyczą mniejszej grupy osób np. zaburzenie funkcji słuchu i wzroku, ale są związane ze specyficznymi potrzebami do samodzielnej egzystencji.

Tabela 39. Najczęstsze przyczyny orzeczeń o niepełnosprawności, wydawanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach w latach 2001 – 2004

Rok	Jednostki chorobowe	%
2001	Choroby układu krążenia	27,84
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	17,88
	Nowotwory	17,29
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	12,33
	Choroby układu oddechowego	6,03
2002	Choroby układu krążenia	28,78
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	18,39
	Nowotwory	17,16
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	10,19
	Choroby układu nerwowego	7,87
	Choroby układu oddechowego	6,44
2003	Choroby układu krążenia	29,35
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	19,98
	Nowotwory	19,31
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	9,78
	Choroby układu nerwowego	8,84
	Choroby układu oddechowego	4,42
2004	Choroby układu krążenia	27,31
	Nowotwory	19,95
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	15,44
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	8,91
	Choroby układu nerwowego	6,35
	Choroby układu oddechowego	3,51

Źródło informacji: Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach

Najczęstszymi przyczynami rent orzekanych, przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach w latach 2000 – 2004 były: choroby układu krążenia, nowotwory, choroby psychiczne i zaburzenia zachowania oraz choroby układu kostno stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej.

Tabela 40. Najczęstsze przyczyny orzeczeń o niepełnosprawności, wydawanych przez Oddziały Regionalne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w latach 2001 - 2004

Rok	Jednostki chorobowe	%
2001	Choroby układu krążenia	26,6
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	26,35
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	12,54
	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	10,4
	Nowotwory	9,2
2002	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	26
	Choroby układu krążenia	24,26
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	12,86
	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	11,26
	Nowotwory	6,18
2003	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	25,84
	Choroby układu krążenia	23,3
	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	11,94
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	11,55
	Nowotwory	8,87
2004	Choroby układu krążenia	24,51
	Choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego	23,60
	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	11,75
	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	10,63
	Nowotwory	10,13

Źródło informacji: Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego w Kielcach
Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego w Opatowie

W orzecznictwie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego notuje się podobne tendencje jak w ZUS tj. dominują choroby układu krążenia, choroby układu kostno stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej oraz, choroby psychiczne i zaburzenia zachowania. **Specyficzne dla tego orzecznictwa są urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych.**

Na podstawie jakościowej analizy orzecznictwa o niepełnosprawności możemy przyjąć, że pierwszoplanowe potrzeby zdrowotne w całym spektrum usług świadczonych przez zakłady ochrony zdrowia tj.: profilaktyki, leczenia i rehabilitacji, dotyczą chorób układu krążenia, układu oddechowego, nowotworów oraz chorób narządu ruchu. Znaczące wskaźniki dotyczą zaburzeń psychicznych i zachowania. Potrzeby te zostały uwzględnione w wojewódzkich dokumentach strategicznych z dziedziny ochrony zdrowia:

- Wojewódzki Plan Zdrowotny na 2005 rok – uchwała Nr XVI/153/04 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 kwietnia 2004 r.
- Wojewódzki Program Promocji Zdrowia i Profilaktyki Zdrowotnej – uchwała Nr XV/148/04 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lutego 2004 r.

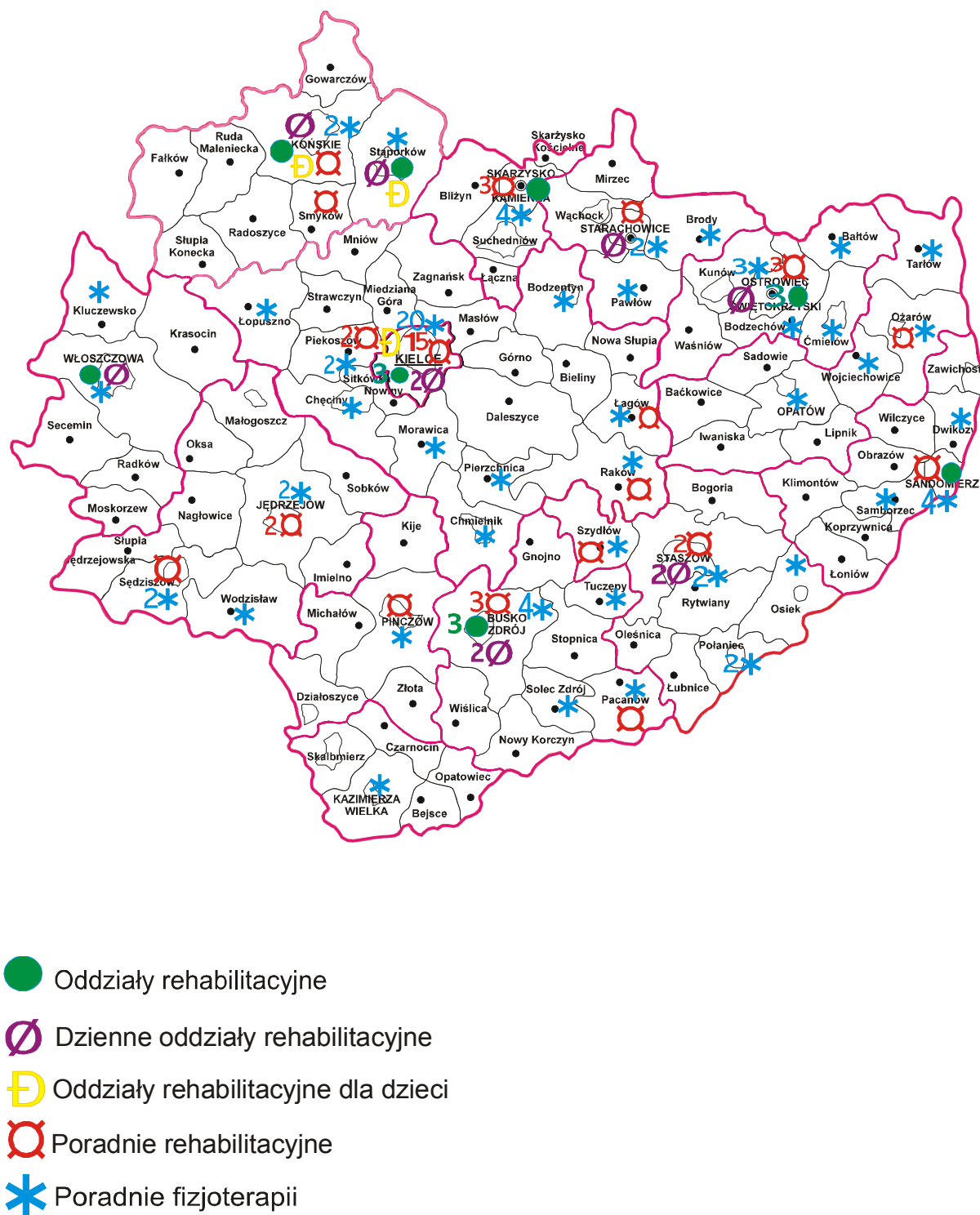
6.2. Dostępność do świadczeń rehabilitacji medycznej

Rehabilitacja medyczna może być prowadzona zarówno w warunkach ambulatoryjnych jak i stacjonarnych. Obok tego rodzaju placówek należy wymienić lecznictwo uzdrowiskowe. Podmiot ubiegający się o kontrakt w zakresie udzielania świadczeń rehabilitacji medycznej musi spełniać szczegółowe zalecenia odnośnie warunków, w których będzie prowadzona rehabilitacja, między innymi:

- Dostępu lokalu dla pacjentów niepełnosprawnych (wymagania bezwzględne): podjazdy przy lokalizacji na parterze,
- W przypadku lokalizacji ponad poziomem „0” zainstalowana powinna być winda osobowa przystosowana do transportu na wózkach inwalidzkich (dotyczy gabinetów zabiegowych jak również gabinetu lekarskiego, schodolazy przy lokalizacji wielopoziomowej nie są uznawane jako metody pokonywania barier architektonicznych),
- Drzwi o szerokości minimum 90 cm,
- Toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych,
- Podłoga antypoślizgowa,
- Zasoby kadrowe odpowiednio do planowanych świadczeń rehabilitacji medycznej,

- Wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny adekwatne do oferty usług rehabilitacyjnych.

Mapa 3. Zakłady ochrony zdrowia, które realizują świadczenia rehabilitacji medycznej w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia

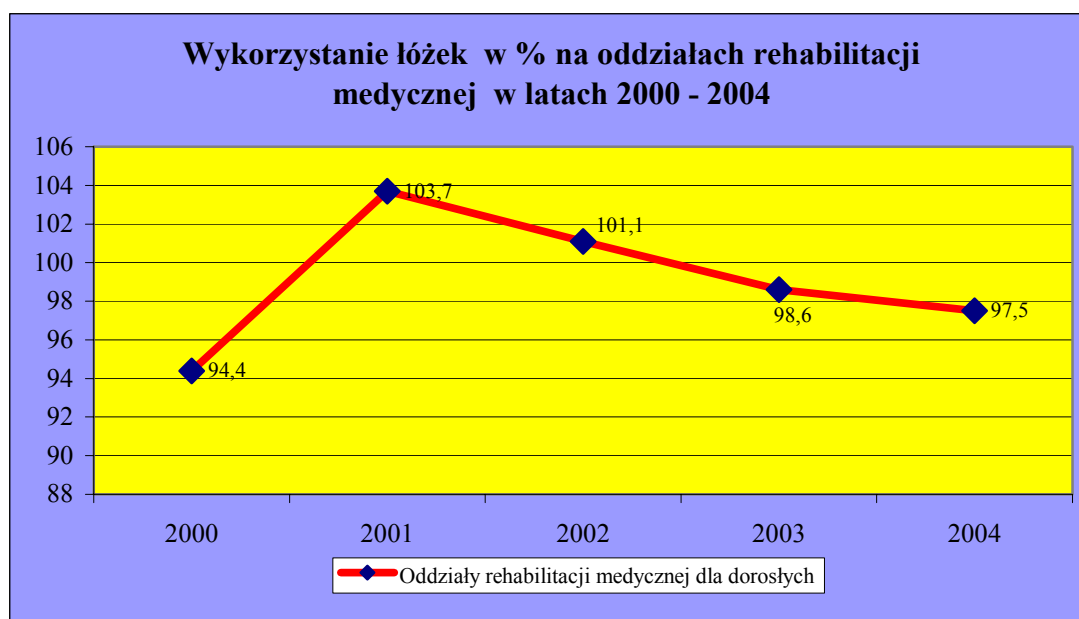
Lecznictwo stacjonarne i ambulatoryjne

Tabela 41. Placówki rehabilitacji medycznej w Województwie Świętokrzyskim według stanu na dzień 31.12.2004 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zakładów			
		2001	2002	2003	2004
1.	Oddziały rehabilitacyjne	6	7	7	12
2.	Liczba łóżek w oddziałach rehabilitacyjnych	158	195	195	229
3.	Dzienne oddziały rehabilitacyjne /zawarte kontrakty NFZ/	x	x	X	11
4.	Poradnie rehabilitacyjne /zawarte kontrakty NFZ/	x	x	X	43

Źródło informacji: Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia
Narodowy Fundusz Zdrowia Oddział Świętokrzyski

Wykres 31.

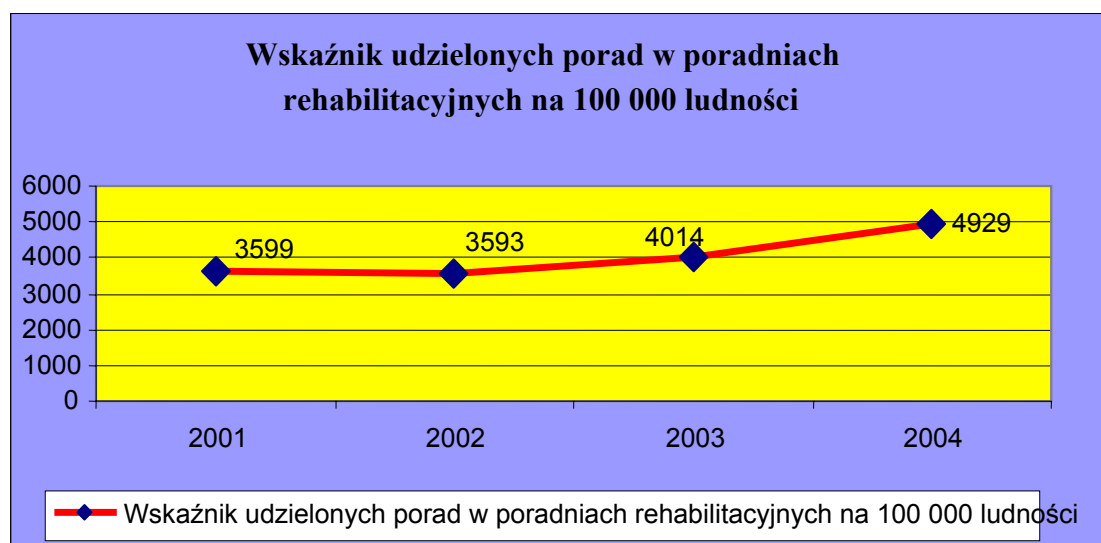

Źródło informacji: Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia

Liczba łóżek w oddziałach rehabilitacyjnych w 2004 roku wzrosła o około 45% w porównaniu z 2001 rokiem. W warunkach dużego przyrostu łóżek dla celów rehabilitacji medycznej wykorzystanie łóżka spada minimalnie.

W 2004 roku wskaźnik wykorzystania łóżek w dziecięcych oddziałach rehabilitacji medycznej wynosił 120,5 /z wcześniejszych lat brak jest danych/.

Wykres 32.

Źródło informacji: Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia

W analizowanym okresie czasu 2001 – 2004 rośnie liczba porad lekarskich w zakresie rehabilitacji medycznej udzielonych w poradniach rehabilitacyjnych.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podjął działania celem zaspokojenia potrzeb w zakresie rehabilitacji stacjonarnej. „**Regionalny Program Restrukturyzacji Zakładów Opieki Zdrowotnej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2003 – 2005** „ nakreśla kierunki restrukturyzacji lecznictwa stacjonarnego w regionie. W dokumencie tym założono uruchomienie oddziałów rehabilitacyjnych, na bazie likwidowanych łóżek „ostrych”, w celu stworzenia dodatkowych 120 miejsc dla celów rehabilitacji leczniczej.

Tabela 42. Plany działań w zakresie poszerzenia pionu stacjonarnej rehabilitacji leczniczej w poszczególnych placówkach ochrony zdrowia w Województwie Świętokrzyskim.

Lp.	Nazwa placówki	Dotychczasowa liczba łóżek w oddziale rehabilitacji stacjonarnej	Rekomendowana liczba łóżek w oddziale rehabilitacji stacjonarnej	Dotychczasowa liczba łóżek w oddziale rehabilitacji dziennej	Rekomendowana liczba łóżek w oddziale rehabilitacji dziennej
1.	Szpital Powiatowy w Busku - Zdroju	-	-	-	10
2.	Szpital Powiatowy w Jędrzejowie	-	-	-	10
3.	Szpital Powiatowy w Kazimierzy Wielkiej	-	-	-	10
4.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Gruźlicy i Chorób Płuc w Czerwonej Górze	-	-	-	10
5.	Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach	26	33	20	20
6.	Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze	70	70	60	60
7.	Szpital Powiatowy w Końskich	36	50	10	10
8.	Szpital Powiatowy w Opatowie	-	-	-	10
9.	Szpital Powiatowy w Ostrowcu Świętokrzyskim	19	36	-	10
10.	Szpital Powiatowy w Pińczowie	-	-	-	10
11.	Szpital Powiatowy w Sandomierzu	-	-	-	10
12.	Szpital Powiatowy w Skarżysku - Kamiennej	16	16	-	10
13.	Szpital Powiatowy w Starachowicach	-	-	-	10
14.	Szpital Powiatowy w Staszowie	-	-	-	10
15.	Szpital Powiatowy we Włoszczowie	28	44	-	10

Do chwili obecnej w wyniku przyjętego programu jedynie w 2004 roku w Szpitalu w Busku – Zdroju powstał oddział rehabilitacyjny- na 34 łóżka. Zadania niewykonane przewidywane są do realizacji w latach następnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, (Dz. U. Nr 116, poz.985) nakłada na placówki ochrony zdrowia obowiązek przygotowania programu dostosowania placówki do wymogów zawartych w przedmiotowym rozporządzeniu, w którym to uwzględnia się dostępność obiektu dla osób niepełnosprawnych. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2005 r. (Dz. U. Nr 250 poz. 2114), określa ostateczny termin przygotowania programu dostosowawczego, do dnia 31 grudnia 2006 r.

- W rozdziale 3 w/cyt. rozporządzenia „Wymagania dla niektórych pomieszczeń i urządzeń” określono, że hole główne oraz toalety powinny być zlokalizowane w sposób umożliwiający swobodny dostęp dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich.
- W paragrafie 29, ust 2. zawarto zapis, iż na każdej kondygnacji dostępnej dla osób niepełnosprawnych, co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych powinno być przystosowane dla tych osób.
- W ust. 3 określono, iż w przychodniach liczących nie więcej niż 6 gabinetów badań lekarskich, niezależnie od liczby kondygnacji, co najmniej jedno pomieszczenie higieniczno-sanitarne dla pacjentów powinno być dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.
- W szczegółowych wymogach dotyczących oddziałów szpitalnych określono, że co najmniej jedna kabina ustępowa z umywalką powinna być dostępna dla pacjentów niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.

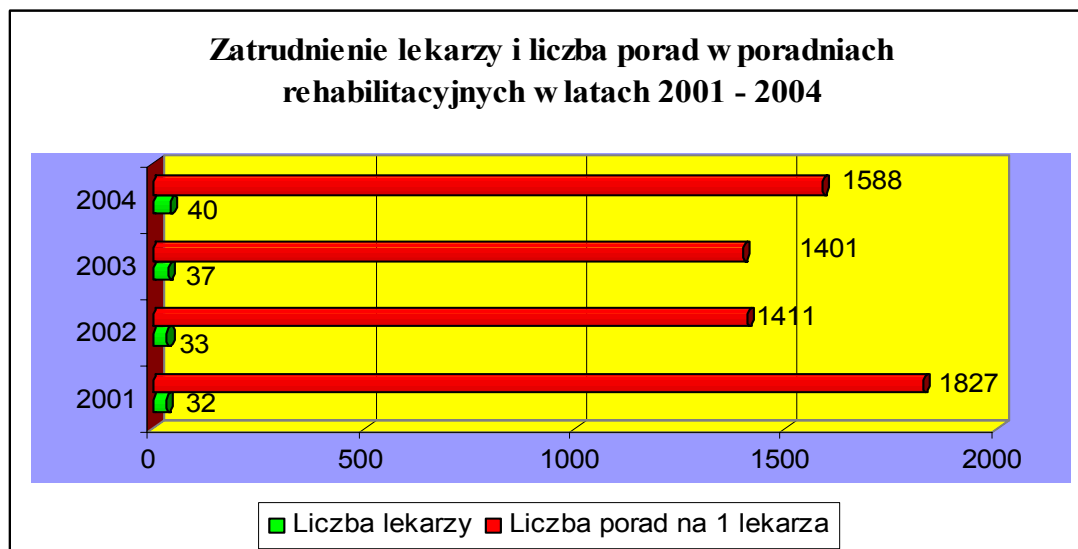
Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia, szpitale i inne zakłady przeznaczone dla osób wymagających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych, prowadzące działalność w dniu wejścia w życie rozporządzenia, niespełniające wymagań określonych w jego przepisach, powinny dostosować pomieszczenia i urządzenia do tych wymagań w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. W tabeli poniżej prezentowane są zadania przewidywane do realizacji w ramach programów naprawczych opracowanych przez placówki ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa.

Tabela 43. Realizacja zadań przez wojewódzkie jednostki organizacyjne ochrony zdrowia w ramach programów dostosowawczych

Lp.	Wojewódzkie jednostki organizacyjne ochrony zdrowia	Zadania zaplanowane do realizacji
1.	Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie pomieszczenia higieniczno- sanitarnego w izbie przyjęć do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2.	Świętokrzyskie Centrum Onkologii	<ul style="list-style-type: none"> • Montaż dźwigu w Dziale Onkologii Ogólnej, umożliwiającego transport na piętro chorych na wózkach i łózkach. • Wygospodarowanie pomieszczenia higieniczno – sanitarnego w zakładzie rehabilitacji dla niepełnosprawnych. • Przystosowanie pomieszczeń higieniczno – sanitarnych dla osób niepełnosprawnych na każdej kondygnacji szpitala.
3.	Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Neuropsychiatrycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie WC dla osób niepełnosprawnych w holu wejściowym głównym • Przystosowanie natrysków dla osób niepełnosprawnych na wszystkich oddziałach szpitalnych • Dostosowanie pomieszczeń higieniczno sanitarnych dla osób niepełnosprawnych na wszystkich oddziałach szpitalnych
4.	Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Kielcach	<ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie jednego pomieszczenia higieniczno – sanitarnego dla osób niepełnosprawnych ruchowo w budynku Wojewódzkiej Przychodni Gruźlicy i Chorób Płuc, przy ul. Jagiellońskiej 72 • Wydzielenie miejsca na wózki inwalidzkie w holu głównym wejściowym przy Izbie Przyjęć Wojewódzkiego Specjalistycznego ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Czerwonej Górze • Zapewnienie łatwego dostępu do toalet z holu głównego szpitala, dla osób niepełnosprawnych • Dostosowanie pomieszczenia higieniczno – sanitarnego dla osób niepełnosprawnych w oddziałach: I Chorób Płuc, III Chorób Płuc, IV Alergologiczno – Pulmonologicznym, V Chorób Wewnętrznych, VII Chorób Urologicznych, VIII Chirurgii Klatki Piersiowej oraz w IX Kardiologicznym • Dostosować natryski dla pacjentów niepełnosprawnych w oddziałach: I i II Gruźlicy i Chorób Płuc, III Chorób Płuc, IV Alergologiczno Pulmonologicznym, V Chorób Wewnętrznych, VII Chorób Urologicznych, VIII Chirurgii Klatki Piersiowej oraz w IX Kardiologicznym • Zapewnić dostęp osobom niepełnosprawnym do pomieszczeń rehabilitacji
5.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach	<ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie pomieszczeń higieniczno sanitarnych na parterze i piętrze, dla osób niepełnosprawnych
6.	Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach	<ul style="list-style-type: none"> • Dobudowa szybu windowego w przychodni przyszpitalnej oraz przychodni sportowo-lekarskiej • Remont przychodni rehabilitacyjno-reumatologicznej – przystosowanie do użytku przez osoby niepełnosprawne

Docelowy model proponowany przez Narodowy Fundusz Zdrowia w zakresie rehabilitacji ambulatoryjnej przewiduje kompleksową realizację świadczeń wykonywaną przez poradnie rehabilitacyjne, zakłady, gabinety, w których będzie możliwość uzyskania porad lekarzy rehabilitacji medycznej i zabiegów z zakresu fizjoterapii. Z uwagi na ograniczoną ilość lekarzy posiadających specjalizację z rehabilitacji medycznej model ten jest niemożliwy do wprowadzenia w chwili obecnej.

Wykres 33.

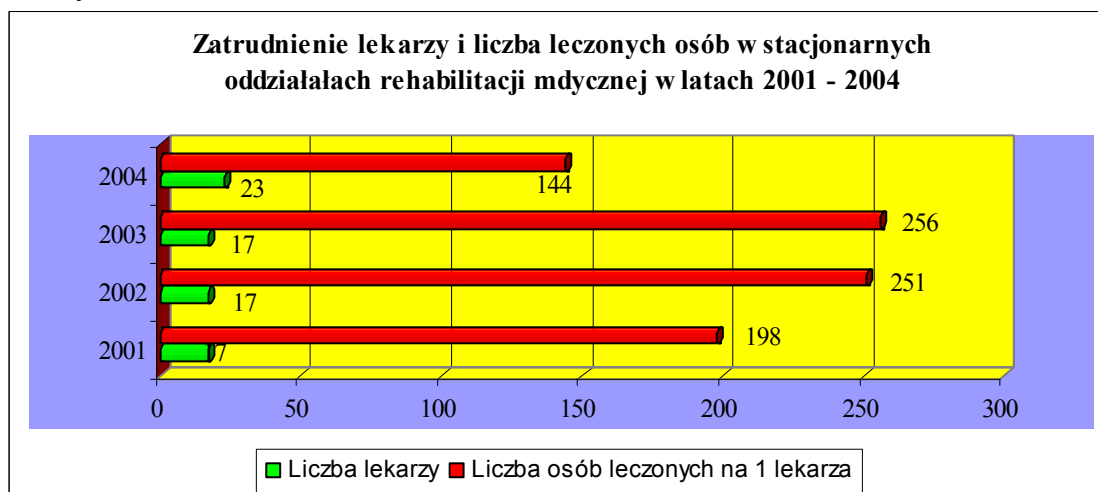

Źródło informacji: Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia

W 2004 roku w porównaniu do 2001 roku obserwuje się wzrost liczby zatrudnionych lekarzy o 25%. Pomimo wzrostu zatrudnienia lekarzy w 2004 roku zapotrzebowanie na porady lekarskie w dziedzinie rehabilitacji medycznej sukcesywnie rośnie.

Nie wszyscy lekarze pracujący w poradniach rehabilitacyjnych posiadają specjalizację w tej dziedzinie. W 2004 roku w Województwie Świętokrzyskim było zatrudnionych 25 lekarzy ze specjalizacją rehabilitacji medycznej, w 2003 roku – 23 lekarzy. W 2004 roku w Województwie Świętokrzyskim 1 lekarz uzyskał specjalizację II° w zakresie rehabilitacji medycznej i 1 lekarz specjalizację I^o w zakresie rehabilitacji ruchowej.

Wykres 34.

Źródło informacji: Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia

W latach 2001 – 2004 następuje wzrost liczby lekarzy zatrudnionych w oddziałach stacjonarnych o 35%. Spada liczba osób leczonych na 1 lekarza w opiece stacjonarnej. W świetle danych statystycznych prezentowanych na dwóch powyższych wykresach dostrzega się, że następuje wyraźne przesunięcie świadczeń rehabilitacji medycznej z lecznictwa stacjonarnego do ambulatoryjnego.

W poniższej tabeli przedstawiono koszty świadczeń rehabilitacyjnych poniesione przez Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia w latach 1999 - 2004.

Tabela 44 . Realizacja świadczeń rehabilitacji medycznej przez NFZ Oddział Świętokrzyski w latach 1999 – 2004 /kwoty w tys. zł./

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Całkowity koszt realizacji wszystkich świadczeń zdrowotnych	703 399,03	732 538,76	820 934,50	891 438,43	915 784,03	987 394, 59
Całkowity koszt realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej	1 999,89	2 053,10	7 653,61	22 386,97	25 489,51	27 922,67
Relacja całkowitego kosztu realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej do całkowitego kosztu realizacji wszystkich świadczeń zdrowotnych	0,28 %	0,28%	0,93%	2,51%	2,78%	2,83%

Źródło informacji: Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia

Zwraca uwagę wzrost wydatków poniesionych na przedmiotowe świadczenia, jak również zwiększenie udziału finansowego w ogólnym zestawieniu kosztów świadczeń medycznych. W latach 1999 – 2001 koszty rehabilitacji leczniczej ujmowane były również w innych pozycjach planu finansowego, min. w lecznictwie szpitalnym i nie jest możliwe ich wyodrębnienie. Na podstawie wykazu jednostek chorobowych, kwalifikowanych do poszczególnych rodzajów rehabilitacji dokonano oceny zabezpieczenia finansowego świadczeń rehabilitacji medycznej.

Tabela 45 . Wykaz jednostek chorobowych kwalifikowanych do poszczególnych rodzajów rehabilitacji finansowanych przez NFZ.

LP.	ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE	GRUPA SCHORZEŃ	JEDNOSTKI CHOROBY W KLASYFIKACJI ICD-10
1. 1.	REHABILITACJA OGÓLNOUSTROJOWA W WARUNKACH ODDZIAŁU STACJONARNEGO I DZIENNEGO	PORAŻENIA I NIEDOWŁADY BĘDĄCE SKUTKIEM USZKODZEŃ UKŁADU NERWOWEGO O RÓŻNEJ ETIOLOGII	A80-A98; C69-C72; C72; D32; D33; D42; D43; G09; G10-G13; G35-G37; G54; G55; G59; G60-G83; I60-I69; Q05-Q07; Q90; S14; S24; S34; S44; S54; S74; S84;
		SKOLIOZY WIEKU ROZWOJOWEGO O RÓŻNEJ ETIOLOGII	M40-M43; M95; M96; M99; Q05; Q06
		USPRAWNIANIE PO DŁUGOTRWAŁYM UNIERUCHOMIENIU, CZYNNOSCIOWYM LECZENIU URAZÓW I ROZLEGLYCH KOREKCJACH	S12; S22; S23; S32; S42; S52; S72; S82; S83; T90-T94; T08;T12
		USPRAWNIANIE OPOTEZOWANYCH PO AMPUTACJACH	S12; S22; S23; S32; S42; S52; S72; S82; S83; T90-T94
		ZMIANY ZWYRODNIENIOWE STAWÓW OBWODOWYCH O RÓŻNEJ ETIOLOGII, W TYM PO LECZENIU OPERACYJNYM	M00-M25; M75; M76
		ZESPOŁY BÓLOWE KRĘGOSŁUPA, W TYM PO LECZENIU OPERACYJNYM	G55; M45-M54
		CHOROBY PRZECIĄŻENIOWE NARZĄDU RUCHU, ZESPOŁY ALGODYSTROFICZNE I Z ZABURZEŃ UKRWIENIA KOŚCI	D66; D67; M60-M63; M72; M75; M81; M84; M87; M89; Z90
		WADY ROZWOJOWE – ETAPOWE LECZENIE SKOJARZONE, W TYM PO ZABIEGU OPERACYJNYM	Q65-Q68; Q71; Q72; Q73; Q76; Q77

LP.	ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE	GRUPA SCHORZEŃ	JEDNOSTKI CHOROBY WG KLASYFIKACJI ICD-10
2.	REHABILITACJA KARDIOLOGICZNA Wczesna w warunkach oddziału stacjonarnego i w warunkach ambulatoryjnych	STANY : <ul style="list-style-type: none"> ○ PO ZAWALE M.SERCOWEGO; ○ PO OPERACJACH KARDIOCHIRURGICZNYCH; ○ PO WSZCZEPIENIU STYMULATORA/DEFIBRYLATORA; ○ PO KORONAROPLASTYCE; ○ PO OSTRYM INCYDENCIE WIĘCOWYM BEZ KORONAROPLASTYKI; 	I01; I05; I06; I07; I08; I21; I22; I23; I24; I25; I34-I37; I42
3.	REHABILITACJA SPECJALISTYCZNA NIE SKLASYFIKOWANA ODREBNI Rehabilitacja ta może być realizowana w trybie stacjonarnym lub w warunkach oddziału dziennego.	ZAKRES JEDNOSTEK CHOROBY ZGODNIE Z PROGRAMEM ZAOPINIOWANYM POZYTYWNE PRZEZ KONSULTANTA WOJEWÓDZKIEGO DS. REHABILITACJI MEDYCZNEJ. <ul style="list-style-type: none"> ● rehabilitacja osób niedowidzących i niewidomych, ● rehabilitacja narządu słuchu i mowy, ● rehabilitacja funkcji poznawczych, ● rehabilitacja ręki, ● rehabilitacja dzieci z wadami twarzoczaszki, ● rehabilitacja dzieci z zaburzonym rozwojem psychomotorycznym, ● rehabilitacja noworodków i niemowląt, ● rehabilitacja po mastectomii, ● inne. 	

Biorąc pod uwagę kwalifikację chorób do określonej grupy zabiegów rehabilitacyjnych możemy przyjąć, że w latach 2001-2003 największe zapotrzebowanie występowało na zabiegi w zakresie rehabilitacji kardiologicznej wczesnej w warunkach oddziału stacjonarnego i w warunkach ambulatoryjnych oraz rehabilitacji ogólnoustrojowej w warunkach oddziału stacjonarnego i dziennego.

Tabela 46. Realizacja świadczeń rehabilitacji medycznej przez NFZ Oddział Świętokrzyski w latach 1999 – 2004 według poszczególnych rodzajów rehabilitacji medycznej.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeniodawców rehabilitacji medycznej						Liczba zakontraktowanych świadczeń						Całkowity koszt realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Rehabilitacja ogólnoustrojowa w warunkach oddziału stacjonarnego	b.d.		6	10	12	9	b.d.	50-hospitalizacja 1 dniowa	29 – hospitalizacja 1 dniowa	27 – hospitalizacja 1 dniowa	36 – hospitalizacja 1 dniowa	183 474 - osobodzień	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	15 735 143,50 zł.
			-	35-hospitalizacja krótkoterminowa	39-hospitalizacja krótkoterminowa	49-hospitalizacja krótkoterminowa		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.							
			2160 – hospitalizacja standardowa	2390 hospitalizacja standardowa	3 182 hospitalizacja standardowa	3 217 hospitalizacja standardowa		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.							
			22265 - osobodzień	22 032 osobodzień	28 757 osobodzień	58 117 osobodzień		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.							
Rehabilitacja ogólnoustrojowa w warunkach oddziału dziennego	b.d.	3	4	4	4	8	b.d.	3650 osobodzień	3716 osobodzień	6452 osobodzień	177420 osobodzień	74 448 - osobodzień	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	2 508 136, 50 zł.
								630 hospitalizacja	786-hospitalizacja	878 - hospitalizacja	880 - hospitalizacja		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.		
Rehabilitacja kardiologiczna wczesna w warunkach oddziału stacjonarnego	b.d.	-	-	-	1	1	b.d.	-	-	-	3001- osobodzień	17 104 - osobodzień	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	1 337 570, 00 zł.
Rehabilitacja kardiologiczna wczesna w warunkach ambulatoryjnych	b.d.	-	-	-	-	-	b.d.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rehabilitacja specjalistyczna niesklasyfikowana odrębnie w warunkach stacjonarnych	b.d.	-	-	-	-	-	b.d.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rehabilitacja specjalistyczna niesklasyfikowana odrębnie w warunkach oddziału dziennego	b.d.	-	-	-	-	-	b.d.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło informacji: Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia

W latach 1999 – 2003 nie jest możliwe ustalenie kosztu realizacji świadczeń z zakresu rehabilitacji medycznej w prezentowanym podziale, ze względu na fakt, że koszty rehabilitacji rozliczane i księgowane były w łącznej kwocie.

Obecnie system finansowania porad w ambulatoryjnej opiece medycznej przez Narodowy Fundusz Zdrowia, wymusza planowanie ilości porad w skali roku. W związku z powyższym liczba porad (punktów) ustalona do wykonania nie zawsze pokrywa się z liczbą porad punktów wykonanych. W wielu powiatach, zapotrzebowanie na świadczenia rehabilitacji medycznej jest wyższe od proponowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Placówki ochrony zdrowia dostosowują wykonawstwo porad i punktów do kontraktu, ponieważ NFZ nie finansuje świadczeń realizowanych ponad kontrakt. W tej sytuacji w wielu przypadkach proponuje się pacjentowi realizację planu rehabilitacyjnego za pełną odpłatnością. Ustala się również kolejki oczekujących na świadczenia z tego zakresu. Czas oczekiwania jest różny w zależności od placówki ochrony zdrowia i jej możliwości wykonawczych.

Leczenie uzdrowiskowe

Leczenie uzdrowiskowe może być prowadzone w szpitalu uzdrowiskowym lub w sanatorium

Tabela 47. Zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999-2003.

Rok	Leczenie w szpitalu uzdrowiskowym						Leczenie sanatoryjne					
	Liczba skierowań wystawionych przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego	Liczba skierowań zaakceptowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia	Liczba skierowań zrealizowanych	Średni czas oczekiwania na miejsce w szpitalu	Najdłuższy czas oczekiwania na miejsce w szpitalu	Najkrótszy czas oczekiwania na miejsce w szpitalu	Liczba skierowań wystawionych przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego	Liczba skierowań zaakceptowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia	Liczba skierowań zrealizowanych	Średni czas oczekiwania na miejsce w sanatorium	Najdłuższy czas oczekiwania na miejsce w sanatorium	Najkrótszy czas oczekiwania na miejsce w sanatorium
1999	1374	1309	1270	3,5 miesiąca	6 miesięcy	1 miesiąc	3378	3125	2725	3,5 miesiąca	6 miesięcy	1 miesiąc
2000	2312	2254	2337	6 miesięcy	10 miesięcy	2 miesiące	5555	5435	5657	6 miesięcy	10 miesięcy	2 miesiące
2001	2454	2399	2413	12 miesięcy	16 miesięcy	8 miesięcy	8532	8376	5700	12 miesięcy	16 miesięcy	8 miesięcy
2002	2538	2479	2743	13 miesięcy	18 miesięcy	8 miesięcy	8142	7986	5291	14 miesięcy	18 miesięcy	10 miesięcy
2003	2041	1800	1737	14 miesięcy	18 miesięcy	10 miesięcy	8809	8326	6778	15 miesięcy	18 miesięcy	12 miesięcy

Źródło informacji: Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia

Powyższe zestawienie obrazuje wzrost zapotrzebowania na świadczenia w zakresie leczenia uzdrowiskowego. Na przestrzeni lat 1999 - 2003 liczba wystawianych skierowań na leczenie w szpitalu uzdrowiskowym wzrosła o ok. 35 %. W 2003 roku zrealizowano około 85 % wystawionych skierowań. Średni czas oczekiwania na miejsce w szpitalu uzdrowiskowym wydłużył się 3-krotnie, najkrótszy wynosił 10 miesięcy, najdłuższy 18 miesięcy. Sytuacja dotycząca leczenia sanatoryjnego przedstawia się bardzo podobnie. W świetle powyższych informacji dostrzega się, że, przy wzroście zapotrzebowania na świadczenia lecznictwa uzdrowiskowego zarówno w szpitalach jak i w sanatoriach znacznie pogorszyła się dostępność do tego typu świadczeń.

Tabela 48. Realizacja świadczeń rehabilitacji medycznej w lecznictwie uzdrowiskowym przez Oddział Świętokrzyski NFZ w latach 1999 – 2004

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba świadczeniodawców rehabilitacji medycznej w szpitalach uzdrowiskowych	b.d.	19	13	16	15	3
Liczba świadczeń rehabilitacji medycznej w szpitalach uzdrowiskowych	b.d.	77 906	7 514	4 635	73 415	90 538
Całkowity koszt realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej w szpitalach uzdrowiskowych	b.d.	4 186 410,00 zł.	4 688 977,00 zł.	5 119 680,00 zł.	5 032 328, 00 zł.	6 309 102,00 zł.
Liczba świadczeniodawców rehabilitacji medycznej w sanatoriach	b.d.	40	24	23	23	7
Liczba świadczeń rehabilitacji medycznej w sanatoriach	b.d.	136 287	115 204	108 639	102 858	323 745
Całkowity koszt realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej w sanatoriach	b.d.	5 094 142,50 zł.	4 828 133,00 zł.	5 151 473,00 zł.	5 169 986,00 zł.	18 113 561,00 zł.

Źródło informacji: Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia

W latach 1999 – 2003 świadczenia z zakresu leczenia uzdrowiskowego kontraktowano w szpitalach i sanatoriach na terenie całej Polski dla ubezpieczonych z Województwa Świętokrzyskiego. W 2004 roku kontrakty zawierano ze świadczeniodawcami z terenu Województwa Świętokrzyskiego dla ubezpieczonych z całego kraju.

Tabela 49.

Zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny - pomocniczy finansowane przez NFZ. Oddział Świętokrzyski						
Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba złożonych wniosków	*	*	*	*	*	33 901
Liczba zrealizowanych wniosków	*	*	*	*	*	33 847
Całkowity koszt realizacji złożonych wniosków	3 421 940 zł.	7 254 480 zł.	8 286 840 zł.	8 416 250 zł.	9 396 890 zł.	9 917 660 zł.
Zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny - pomocniczy finansowane ze środków PFRON w ramach zadań realizowanych przez PCPR						
Liczba złożonych wniosków	889	1 786	2 192	2 096	2 611	Brak danych
Liczba zrealizowanych wniosków	885	2 970	2 156	2 037	2 454	Brak danych
Całkowity koszt realizacji złożonych wniosków	295 469 zł.	763 643zł.	1 131 499 zł.	1 872 980 zł.	1 668 219 zł.	Brak danych

Źródło informacji: Oddział Świętokrzyski Narodowego Funduszu Zdrowia, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

*Brak danych ze względu na fakt, iż w latach 1999 – 2003 zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne realizowane było przez szpitale powiatowe, które zajmowały się potwierdzaniem wniosków na przedmioty ortopedyczne i pomocnicze w ramach środków przekazywanych przez ówczesną Świętokrzyską Kasę Chorych. Tego rodzaju dane są w posiadaniu Świętokrzyskiego Oddziału NFZ od stycznia 2004 r., tj. od czasu, gdy wnioski są potwierdzane bezpośrednio w NFZ. Odnosząc się do całkowitego kosztu zaopatrzenia, obserwuje się wzrost wydatków NFZ, jednak z całą pewnością nie musi to oznaczać większej liczby zrealizowanych wniosków, może być uwarunkowane wzrostem kosztów tego rodzaju świadczeń. Działania z zakresu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i pomocniczy realizowane są również przez powiatowe centra pomocy rodzinie w ramach dofinansowania zadań rehabilitacji społecznej i zawodowej ze środków PFRON. Analizując liczbę złożonych i zrealizowanych wniosków zarówno przez NFZ jak i przez PCPR dostrzega się od 2001 roku, że tylko niewielka liczba wniosków załatwiona jest negatywnie, co może być związane z niedopełnieniem wymogów formalnych.

7. Edukacja i wykształcenie osób niepełnosprawnych

7.1. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.). Według ustawy system oświaty:

- zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- gwarantuje opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie realizowania indywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Przy doborze szkoły należy uwzględnić indywidualne potrzeby dziecka niepełnosprawnego. Ocenę potrzeb dziecka oraz wybór odpowiedniej do możliwości ucznia szkoły (przedszkola) dokonuje poradnia psychologiczno - pedagogiczna.

Poradnie psychologiczno - pedagogiczne m.in.:

- udzielają pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- udzielają pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym lub z dysfunkcjami rozwojowymi oraz ich rodzicom ,
- udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno - pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży,
- opiniują w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

Opinie poradni wydawane są na wniosek rodziców dziecka. Na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka poradnia przekazuje kopię opinii do przedszkola, szkoły lub placówki, do której uczęszcza dziecko.

Tabela 50. Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych wydane ogółem w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999 – 2004 według rodzajów orzeczeń i etapów kształcenia.

Lp.	Poszczególne etapy kształcenia	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego					Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania				
		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/04	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/04
1.	Dzieci do 3 roku życia	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Dzieci w wieku przedszkolnym	45	54	95	94	111	32	14	26	31	55
3.	Uczniowie szkół podstawowych	1558	585	529	555	648	739	700	577	651	636
4.	Uczniowie gimnazjum	43	189	203	220	288	78	241	187	301	332
5.	Uczniowie szkół ponadpodstawowych /ponadgimnazjalnych	47	35	36	31	36	154	176	59	150	146
6.	Młodzież nieucząca się i niepracująca	13	22	-	4	-	-	-	-	1	-
Razem		1708	885	863	904	1083	1003	1131	849	1134	1169

Źródło informacji: Kuratorium Oświaty Województwa Świętokrzyskiego

Rodzice powinni poddać badaniu dziecko, którego rozwój odbywa się w sposób nieharmonijny, z odpowiednim wyprzedzeniem przed rozpoczęciem edukacji. W świetle powyższych danych statystycznych nie trudno zauważyć, że bardzo mało przypadków interwencji psychopedagogicznej ma miejsce u dzieci w okresie do 3 roku życia oraz w wieku przedszkolnym. Przyczyną tej sytuacji mogą być niedopatrzenia w selekcji dzieci z opóźnieniami rozwojowymi we wczesnym okresie życia zarówno ze strony środowisk rodzinnych jak i instytucji zajmujących się interwencją, diagnostyką oraz kwalifikowaniem dzieci i młodzieży do wychowania i kształcenia specjalnego. Mogą również w grę wchodzić błędne przekonania zawodowe niektórych specjalistów z tej dziedziny, iż we wczesnym okresie życia poza głębokim stopniem upośledzenia inne zaburzenia rozwojowe nie zawsze są możliwe do wykrycia, w sposób rzetelny, zwłaszcza, jeżeli się weźmie pod uwagę niedoskonałość metod i narzędzi diagnostycznych. Nie bez znaczenia jest też tutaj dostęp do instytucji diagnozujących i orzekających.

Najczęściej zaburzenia rozwojowe rozpoznawane są na etapie kształcenia w szkole podstawowej – w roku szkolnym 2003/2004 orzeczenia w tej grupie stanowiły 59,8% orzeczeń wydanych ogółem. W dalszej kolejności orzeczenia dotyczyły uczniów gimnazjum-26,5%. Nieliczną grupą są dzieci w wieku przedszkolnym – 10,24%. I chociaż przyczyny niepełnej sprawności zarówno intelektualnej jak i fizycznej mogą się pojawić w każdej fazie życia (zachorowania, wypadki), to należy wziąć pod uwagę, że może mieć miejsce zbyt późne wykrywanie różnych zaburzeń rozwojowych na terenie naszego województwa, co uniemożliwia jak najwcześniejszą prawidłową opiekę pedagogiczną, opóźnia proces rewalidacyjny w przypadku dzieci upośledzonych i w konsekwencji obniża skuteczność różnych działań kompensujących.

Tabela 51. Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych wydane ogółem w poszczególnych powiatach Województwa Świętokrzyskiego w latach 1999 – 2003 według rodzajów orzeczeń

Lp.	Powiaty	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego					Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania				
		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004
1.	Busko-Zdrój	49	26	44	59	82	86	85	105	95	79
2.	Jędrzejów	80	42	57	54	60	33	45	53	57	58
3.	Kazimierza Wielka	26	16	32	34	43	26	26	19	30	31
4.	Kielce ziemski	127	94	92	94	162	86	165	19	213	234
5.	Końskie	70	71	44	65	71	56	94	57	69	69
6.	Opatów	112	44	66	39	75	20	14	24	25	40
7.	Ostrowiec Św.	94	121	137	91	85	61	61	86	46	77
8.	Pińczów	20	13	19	22	19	12	16	33	22	18
9.	Sandomierz	144	32	63	68	99	62	56	57	73	72
10.	Skarżysko-Kamienna	66	33	40	62	37	46	28	34	39	62
11.	Starachowice	92	49	66	86	100	65	70	24	73	69
12.	Staszów	110	22	46	43	69	40	25	29	36	45
13.	Włoszczowa	3	42	51	41	35	45	43	39	53	44
14.	Miasto Kielce	615	280	106	146	146	365	403	270	303	271
Razem		1708	885	863	904	1083	1003	1131	849	1134	1169

Źródło informacji: Kuratorium Oświaty Województwa Świętokrzyskiego

Analizując liczbę orzeczeń wydanych przez poradnie w latach 1999/2000 – 2003/2004 w skali województwa obserwujemy spadek liczby orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego o 36,5%. Jednocześnie następuje wzrost orzeczeń o potrzebie kształcenia indywidualnego o 14,2%.

Tabela 52. Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych wydane ogółem w Województwie Świętokrzyskim w latach 1999 – 2003 według rodzajów orzeczeń

Lp.	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów	Ogółem				
		1999/00	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/04
1.	Rekwalifikacji	3				*
2.	kształcenia w szkołach ponadpodst. dla uczniów z problemami zdrowotnymi	976				*
3.	rodzinnych domów dziecka					*
4.	domów dziecka					*
5.	specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych	73				*
6.	placówek resocjalizacyjnych	2				*
7.	zwolnienia od spełniania obowiązku szkolnego	13				*
8.	z uszkodzonym wzrokiem	12	28	26	41	50
9.	z uszkodzonym słuchem	6	54	64	55	66
10.	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	354	443	396	379	447
11.	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	124	174	124	185	222
12.	z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	45	57	58	54	70
13.	z autyzmem		5	27	29	28
14.	z niepełnosprawnością ruchową	48	18	59	74	82
15.	z zaburzeniami sprzężonymi	21	32	82	51	69
16.	niedostosowanych społecznie	6	6	2	4	0
17.	z zaburzeniami zachowania	25	57	25	32	48
18.	zagrożonych uzależnieniem					
19.	z przewlekłą chorobą					1
	Razem	1.708	885	863	904	1083
	Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	1003	1131	849	1134	1169

Źródło informacji: Kuratorium Oświaty Województwa Świętokrzyskiego

Ograniczenie zdolności do nauki kształtuje się u osób niepełnosprawnych odmiennie, w zależności od rodzaju dysfunkcji. Na przestrzeni 5 lat największa liczba orzeczeń dotyczy dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo. W roku szkolnym 2003/2004 łącznie orzeczenia w tej grupie stanowiły 68,2% wydanych orzeczeń ogółem. Zdecydowaną przewagę stanowią dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, dla których trudności w nauczaniu związane są z orientacją i podejmowaniem decyzji. Wzrasta liczba uczniów z uszkodzonym wzrokiem, słuchem z lekkim spadkiem w roku szkolnym 2003/2004 oraz z rozpoznaniem autyzmu - system zmysłów tej grupy osób w procesie nauczania i uczenia wymaga wspomagania specjalnymi pomocami dydaktycznymi oraz osłonową kadrą pedagogiczną.

W stosunku do roku 1999/2000 w roku 2003/2004 obserwujemy wzrost orzeczeń związanych z niepełnosprawnością ruchową o 41,46%. Uczniowie ci, jeżeli nie występuje u nich niepełnosprawność sprzężona mogą korzystać z tych metod nauczania, które przewidywane są dla uczniów pełnosprawnych. Nie mając trudności w przyswajaniu teoretycznej wiedzy zawodowej mogą kształcić się w systemie zintegrowanym. W ich przypadku istotne są problemy związane z działaniem - wykonywanie różnych ruchów i czynności, przemieszczanie się.

Tabela 53. Kadry pedagogiczne w poradniach psychologiczno-pedagogicznych na terenie Województwa Świętokrzyskiego

Lp.	Powiat	Liczba pracowników pedagogicznych (łącznie z lekarzami) zatrudnionych w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	Buski	9	8	9	9	9
2.	Jędrzejowski	9	10	10	11,25	11,25
3.	Kazimierski	6	6	6	6	6
4.	Kielecki	26	28	28	28	26,25
5.	Konecki	12	12	13	14	14
6.	Opatowski	19	16	14	12,5	13,5
7.	Ostrowiecki	19	18	18	19	18
8.	Pińczowski	7	7	7	7	6
9.	Sandomierski	10,5	11	11	11,65	16,5
10.	Skarżyski	12	13	13	14	13
11.	Starachowicki	15	15	14	13,55	14,55
12.	Staszowski	15	15	15	15	14,5
13.	Włoszczowski	7,25	7,75	8	8	8
14.	Miasto Kielce	44,5	67	70	70,5	70,5
	Razem	211,25	233,75	236	239,45	241,05

Źródło informacji: Kuratorium Oświaty Województwa Świętokrzyskiego

W Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych w całym Województwie Świętokrzyskim zatrudnieni są psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, socjolodzy, również (w większości powiatów na umowę – zlecenie) lekarze. Zauważalną tendencją w skali całego województwa jest stopniowy wzrost zatrudnienia w poradniach.

Jak już wcześniej wspomniano dzieci i młodzież niepełnosprawna mogą realizować obowiązki szkolne w systemie szkół ogólnodostępnych oraz w placówkach specjalnych.

Nauczanie integracyjne

W ogólnodostępnych szkołach i przedszkolach mogą być organizowane oddziały integracyjne w celu umożliwienia uczniom (wychowankom) niepełnosprawnym zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę ich możliwości. Liczba uczniów (wychowanków) w oddziale integracyjnym powinna wynosić od 15 do 20, w tym od 3 do 5 uczniów (wychowanków) niepełnosprawnych (na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej). W przedszkolu bądź szkole prowadzącej oddziały integracyjne są zatrudniani nauczyciele ze specjalnym przygotowaniem pedagogicznym.

Nauczanie specjalne

Do publicznych szkół specjalnych należą szkoły podstawowe, szkoły zasadnicze, szkoły przysposabiające do pracy zawodowej, technika, licea i szkoły policealne. **Szkoły specjalne tworzone są w szczególności dla:**

- upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim,
- upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym,
- niesłyszących, słabosłyszących,
- słabowidzących,
- niewidomych,
- przewlekłe chorych,
- niepełnosprawnych ruchowo,
- niedostosowanych społecznie, zagrożonych uzależnieniem, z zaburzeniami zachowania.

Celem szkoły specjalnej jest przygotowanie do życia w integracji ze społeczeństwem poprzez: osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju uczniów w dostępnym im zakresie (za pomocą specjalnych metod), przygotowanie do wykonywania zawodu.

Do szkoły podstawowej specjalnej mogą uczęszczać uczniowie od 7 roku życia do ukończenia 21 lat, natomiast do szkoły ponadpodstawowej specjalnej mogą uczęszczać uczniowie od 15 roku życia do ukończenia 24 lat.

Uczeń z głębokim i znacznym upośledzeniem intelektualnym uczęszcza do szkoły życia, a czas nauki można przedłużyć do 24 roku życia.

Tabela 54. Placówki oświatowe i niepełnosprawni uczniowie w Województwie Świętokrzyskim w latach 2001 - 2004

Wyszczególnienie		Liczba placówek				Liczba uczniów			
		2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Przedszkola	Ogółem	780	740	739	739	25.056	24.735	24.735	24.735
	Specjalne	3	4	4	4	71	75	81	68
	Oddziały integracyjne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi i w pozostałych przedszkolach ogólnych bez oddziałów integracyjnych	7	10	13	9	105	110	152	135
Szkoły podstawowe	Ogółem	740	701	692	713	109489	105895	101.842	98.004
	Specjalne	23	28	29	27	1026	892	980	947
	Oddziały specjalne, integracyjne, ogólnodostępne z uczniami niepełnosprawnymi	84	156	93	135	1305	1475	1204	1322
Gimnazja	Ogółem	194	197	197	237	39.950	58.955	57.638	57.838
	Specjalne	21	28	29	29	771	972	1116	1157
	Oddziały specjalne, integracyjne, ogólnodostępne z uczniami niepełnosprawnymi	26	116	45	84	442	1008	692	792
Szkoły zawodowe	Ogółem	322	314	437	343	56.937	42.642	51.045	43.346
	Specjalne	14	16	16	18	1.076	795	723	938
	Oddziały integracyjne, ogólnodostępne z uczniami niepełnosprawnymi	*	*	10	29	*	*	48	67
Licea	Ogółem	65	65	68	78	32.128	24.369	25.793	25.793
	Specjalne	*	*	*	1	*	*	15	19
	Oddziały integracyjne i ogólnodostępne	*	*	*	*	*	*	89	99

*GUS nie dysponuje danymi statystycznymi w wybranej kategorii

Źródło informacji: Główny Urząd Statystyczny w Kielcach

W latach 2003 – 2004 obserwuje się wzrost liczby placówek prowadzących kształcenie integracyjne i tym samym wzrost liczby uczniów niepełnosprawnych realizujących obowiązek nauczania w integracyjnych formach kształcenia.

Poniżej dokonana została analiza statystyczna w zakresie edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w oparciu o tabele wynikowe ze sprawozdań sektorowych S -01, S-02, S-03, S-07, S-09 oraz „Roczników Statystycznych Województwa Świętokrzyskiego” za lata 2000-2004.

Przedszkola w województwie świętokrzyskim (tylko w powiatach buskim, sandomierskim, skarżyskim i w Mieście Kielce)

W roku szkolnym 2004/2005 w 739 przedszkolach ogólnodostępnych, w tym w 4 specjalnych wychowaniem przedszkolnym objęto 24.735 dzieci, z czego 13.606 w miastach a 11.129 na wsiach. Do przedszkoli specjalnych uczęszczało 68 dzieci niepełnosprawnych. Liczba przedszkoli oraz dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do nich utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 55. Placówki wychowania przedszkolnego i wychowankowie w latach 2001 - 2004 w Województwie Świętokrzyskim

Wyszczególnienie	Placówki wychowania przedszkolnego				Uczniowie			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Ogółem	780	740	739	739	25.056	24.735	24.735	24.735
W tym specjalne	3	4	4	4	71	75	81	68
Specjalne w powiecie buskim	1	1	1	1	42	43	32	33
Specjalne w powiecie sandomierskim	1	1	1	1	7	9	21	9
Specjalne w powiecie skarżyskim	1	1	1	1	22	24	20	18
Specjalne w M. Kielce	-	1	1	1	-	9	8	8

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

Szkoły podstawowe

W systemie szkolnictwa podstawowego funkcjonuje od lat 90-tych kilka rozwiązań: szkoły podstawowe specjalne, oddziały specjalne lub integracyjne w szkołach podstawowych oraz szkoły integracyjne. W województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2004/2005 nauczaniem w 722 szkołach podstawowych objęto 102.865 dzieci, z czego 45.533 w miastach a 57.332 na wsiach. Do szkół podstawowych specjalnych uczęszczało 369 uczniów niepełnosprawnych a do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych 532.

Tabela 56. Stan szkolnictwa podstawowego specjalnego w Województwie Świętokrzyskim

Wyszczególnienie	Ogółem				Szkoły podstawowe specjalne				Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze				Zakłady ochrony zdrowia				Domy pomocy społecznej			
	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04
Ogółem	23	28	29	27	6	6	6	6	14	17	18	18	3	5	5	3	-	-	-	-
Liczba nauczycieli	250	183	26	*	67	55	72	*	139	120	120	*	28	8	24	*	-	-	-	*
Niepełnozadncieni.	51	43,27	39,69	*	15	14,98	9,38	*	32	28,01	27,03	*	4	0,28	3,18	*	-	-	-	*
Liczba oddziałów	115	100	113	98	33	29	39	37	69	71	76	57	-	-	-	4	-	-	-	-
Liczba uczniów	1.026	892	980	947	367	275	361	369	601	617	619	532	-	-	-	46	-	-	-	-
w tym:																				
Miasto	852	738	787	721	367	275	361	369	485	463	426	352	-	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	174	154	193	226	-	-	-	-	116	154	193	180	-	-	-	46	-	-	-	-

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

W 2004 roku na etapie kształcenia podstawowego 39% niepełnosprawnych uczniów uczęszczało do szkół specjalnych, 56,2% do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i 4,9% pobierało naukę w zakładach ochrony zdrowia.

Tabela 57. Zasoby szkolnictwa podstawowego specjalnego w Województwie Świętokrzyskim w układzie powiatów

Powiat	Nauczyciele				Oddziały				Liczba uczniów				
	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	
Buski	19	17	19	brak danych (GUS nie zbiera już tego typu danych)	-	-(9 zesp. kl)	8	8	144	113	89	98	
Jędrzejowski	24	29	21		19	18	17	5	101	105	103	78	
Kazimierski	2	3	1		2	2	1	2	16	18	9	17	
Kielecki	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	
Konecki	11	10	15		6	2	5	10	89	46	39	85	
Opatowski	8	7	6		6	5	8	8	63	60	64	62	
Ostrowiecki	32	16	32		18	14	16	11	180	159	165	136	
Pińczowski	6	4,27	1		3	2	2	2	39	28	23	22	
Sandomierski	2	3	3		1	4	5	4	15	29	25	32	
Skarżyski	47	37	38		20	18	18	21	169	155	158	144	
Starachowicki	24	12	14		11	8	5	4	356	74	59	38	
Włoszczowski	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	
Miasto Kielce	75	49	66		29	27	28	23	406	239	253	235	
Razem	250	183	26		-	115	100	113	98	1.026	892	980	947

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

W tabeli powyżej prezentowane są dane statystyczne z lat szkolnych 1999/2000 – 2002/2003 dotyczące zatrudnionej w szkołach specjalnych kadry pedagogicznej, liczby oddziałów, uczniów – z podziałem na powiaty województwa świętokrzyskiego.

Tabela 58. Wykaz szkół i placówek prowadzących nauczanie i wychowanie integracyjne w ramach szkolnictwa podstawowego – rok szkolny 2003/2004

Adres	Integracja w roku szkolnym 2003/2004	
	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba uczniów niepełnosprawnych
Powiat ostrowiecki	5	26
Powiat skarżyski	3	13
Powiat starachowicki	15	59
Powiat staszowski	2	5
Powiat włoszczowski	4	12
M. Kielce	18	92

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

Szkoły gimnazjalne

W Województwie Świętokrzyskim w roku szkolnym 2004/2005 nauczaniem w 228 gimnazjach objęto 58.815 uczniów, z czego 33.293 w miastach a 25.522 na wsiach. Do gimnazjów specjalnych uczęszczało 284 uczniów niepełnosprawnych, do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych 715, w domach pomocy społecznej przebywało 74 uczniów niepełnosprawnych, zaś do szkół przysposabiających do pracy uczęszczało 48 (razem 1.157).

Tabela 59. Stan szkolnictwa gimnazjalnego specjalnego w Województwie Świętokrzyskim

Wyszczególnienie	Ogółem				Gimnazja specjalne				Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze				Zakłady ochrony Zdrowia				w domu pomocy społecznej				Szkoły przysposabiające do pracy			
	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04
Liczba szkół	21	28	29	29	6	7	7	7	12	17	18	18	3	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Liczba nauczycieli	113	128	149	*	24	27	36	*	69	86	97	*	8	3	12	*	-	-	-	*	10	12	4	*
Niepełnozatrudnieni	64	43,3 5	42,2 4	*	8	9,57	6,14	*	39	32,7 8	30,3 3	*	7	0,45	-	*	-	-	-	*	-	0,55	5,77	*
Liczba oddziałów	68	87	92	96	18	20	24	24	40	62	63	63	-	-	-	2	-	-	-	4	-	5	5	3
Liczba uczniów	771	972	1116	1157	221	221	288	284	419	681	748	715	-	-	-	36	-	-	-	74	72	70	80	48
w tym:																								
Miasto	646	836	930	958	221	221	282	284	336	545	568	552	-	-	-	-	-	-	-	74	39	70	80	48
Wieś	125	136	186	199	-	-	6	-	83	136	180	163	-	-	-	36	-	-	-	-	33	-	-	-

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

Tabela 60 . Stan szkolnictwa gimnazjalnego specjalnego w Województwie Świętokrzyskim w układzie powiatów Województwa Świętokrzyskiego

Powiaty	Nauczyciele				Oddziały				Liczba uczniów				
	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	
Buski	2	5	5	brak danych (GUS nie zbiera już tego typu danych)	2 zesp. kl.	4 zep. kl.	5 zesp. kl.	6	48	62	80	96	
Jędrzejowski	10	8	17		5	6	9	8	63	80	97	95	
Kazimierski	4	6	7		3	4 zesp. kl.	3	4	36	44	35	35	
Kielecki	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Konecki	5	7	10		3	4	5	6	48	54	66	84	
Opatowski	14	10	8		10	6	9	7	83	72	93	71	
Ostrowiecki	19	21	26		11	15	14	16	116	186	187	191	
Pińczowski	5	2	3		3	4	4	4	32	53	50	47	
Sandomierski	7	14	6		3	7	7	6	46	84	88	89	
Skarżyski	17	21	24		11	16	13	14	110	144	146	141	
Starachowicki	10	9	14		8	9	7	6	104	81	76	65	
Włoszczowski	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miasto Kielce	20	19	29		11	17	16	17	184	208	198	195	

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

W ramach szkół gimnazjalnych funkcjonują także placówki integracyjne.

Tabela 61. Wykaz szkół i placówek prowadzących nauczanie i wychowanie integracyjne – rok szkolny 2004/2005

Adres	Integracja w roku szkolnym 2004/2005	
	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba uczniów niepełnosprawnych
Powiat ostrowiecki	1	3
M. Kielce	10	54

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

W szkolnictwie średnim ogólnokształcącym licea specjalne realizują obowiązujące dla liceum plany i programy nauczania, ponadto cele rehabilitacyjne i resocjalizacyjne. W szkolnictwie średnim technicznym, zawodowym oraz policealnym szkoły specjalne dostosowane są programowo i organizacyjnie do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych. Zadaniem tych szkół jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do pracy kwalifikowanej. W województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2004/2005 nauczaniem w 76 liceach dla młodzieży objęto 26.192 uczniów, z czego 25.192 w miastach a 1.258 na wsiach. Do liceum specjalnego uczęszczało zaledwie 19 uczniów niepełnosprawnych z powiatu buskiego.

W szkolnictwie zawodowym funkcjonują: specjalne licea profilowane, specjalne średnie szkoły zawodowe oraz specjalne zasadnicze szkoły zawodowe, określane w niniejszej analizie szkołami zawodowymi specjalnymi. W województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2004/2005 nauczaniem w szkołach zawodowych objęto 50.721 uczniów, z czego 46.525 w miastach a 4.196 na wsiach. Do szkół zawodowych specjalnych uczęszczało 901 uczniów niepełnosprawnych.

Tabela 62. Zasoby szkolnictwa zawodowego specjalnego w Województwie Świętokrzyskim w układzie powiatów Województwa Świętokrzyskiego

Powiaty	Nauczyciele				Oddziały				Liczba uczniów				
	01	02	03	04	01	02	03	04	01	02	03	04	
Buski	31	-	28/2,81	brak danych (GUS nie zbiera już tego typu danych)	2	-	5	21	205	-	239	250	
Jędrzejowski	-	-	-		-	-	-	2	-	-	-	-	25
Kazimierski	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kielecki	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Konecki	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opatowski	-	0,33	0,06		1	1	1	2	33	23	9	20	
Ostrowiecki	23	17	18		1	1	1	9	150	117	99	134	
Pińczowski	-	6,66	4,32		-	4	3	1	-	68	29	21	
Sandomierski	6	-	-		4	-	-	3	114	-	-	37	
Skarżyski	10	17	14		1	1	2	10	77	55	68	112	
Starachowicki	-	2,41	1,62		1	2	1	4	14	30	33	48	
Włoszczowski	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miasto Kielce	28	31,37	22,06		3	3	3	25	368	250	246	291	
Razem	98	74,77	88,06		13	12	16	77	961	543	723	938	

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

Na terenie Województwa Świętokrzyskiego funkcjonują również specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Placówki te są przeznaczone dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, które z powodu niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkół w miejscu zamieszkania.

Tabela 63. Placówki szkolnictwa specjalnego i niepełnosprawni uczniowie

Powiaty	Typy szkół	Liczba uczniów	Liczba dzieci z głębokim upośledzeniem umysłowym uczestnicząca w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych
Buski (2 ośrodki szkolno-wychowaw.)	Szkoła Podstawowa Gimnazjum ZSZ Liceum Zawodowe Technikum-na podbud. ZSZ Liceum Profilowane Technikum	10 18 128 12 43 33 13	Zespół Zajęć Rewalidacyjno-Wychowawczych (3 dzieci)
Jędrzejowski	Szkoła Podstawowa Gimnazjum ZSZ Szkoła Podstawowa Gimnazjum Szkoła Podstawowa Gimnazjum	33 63 16 10 6 18 25	Zespoły Zajęć Rewalidacyjno-Wychowawczych (32 dzieci)
Kazimierski	Szkoła Podstawowa Gimnazjum	14 38	
M. Kielce (3 ośrodki szkolno wych.)	Szkoła Podstawowa Gimnazjum Przedszkole ZSZ Technikum ZSZ Oddziały Przystosabiające do pacy.	98 49 8 24 18 221 17	Zespoły Zajęć Rewalidacyjno-Wychowawczych (20 dzieci)

Konecki (1 ośrodek szk.-wych.)	Szkoła Podstawowa Gimnazjum	40 54	
Opatowski	Szkoła Podstawowa Gimnazjum(w tym Oddziały Przesposabiające do Pracy Szkoła Przesposabiające do pracy	70 92 (17) 13	
Ostrowiecki	Szkoła Podstawowa Gimnazjum ZSZ	116 153 97	
Pińczowski	Szkoła Podstawowa Gimnazjum	20 53	
Skarżyski	Szkoła Podstawowa Gimnazjum ZSZ (Oddziały przesposabiające do pracy)	112 157 80	
Starachowicki	Szkoła Podstawowa Gimnazjum ZSZ	51 69 47	Zespoły Zajęć Rewalidacyjno- wychowawczych (9 dzieci)

Źródło informacji: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego

Aby rozeznac sytuację w placówkach kształcenia specjalnego, korespondencyjnie zwrócono się o przekazanie informacji o najpilniejszych ich potrzebach, które mogą mieć wpływ na poprawę warunków nauczania tej grupy dzieci i młodzieży.

Tabela 64. Wykaz potrzeb zgłoszonych przez placówki kształcące osoby niepełnosprawne w Województwie Świętokrzyskim

Lp.	Szkoła/placówka/ośrodek	Rodzaj niepełnosprawności	Zgłoszone potrzeby
1.	Samorządowe Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi ul. Partyzantów 102 Włoszczowa	5- cioro dzieci (autyzm, zespół Dawna, niepełnosprawność sprzężona)	Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych– założenie poręczy na korytarzu i barierek na tarasie
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. T Kościuszki ul. Żapniowska 1 Połaniec	18 dzieci niepełnosprawnych	Likwidacja barier architektonicznych – budowa podjazdów, windy budowa łazienek dostosowanych dla osób niepełnosprawnych
3.	Szkoła Podstawowa Nr. 1 im. Józefa Piłsudskiego ul. Partyzantów 24 Włoszczowa	dwie klasy integracyjne – dzieci z niepełnosprawnością umysłową	Likwidacja barier architektonicznych – budowa barierek, podjazdów, poszerzenie drzwi, zakup sprzętu do rehabilitacji
4.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. Krzywoustego 4 Jędrzejów		Likwidacja barier architektonicznych, dopłaty do przejazdów środkami transportu publicznego, dofinansowanie żywienia dzieci w internacie
5.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 ul. Kryształowa 6 Kielce	dzieci i młodzież dla upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym (oraz głębokim – 20 dzieci)	Remont łazienki zagospodarowanie boiska, zakup sprzętu rehabilitacyjnego, urządzenie „sali doświadczania świata, wyłożenie posadzki antypoślizgowej wymiana kuchni gazowej w sali dydaktycznej
6.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 17 Specjalnych ul. Urzędnicza 16 Kielce		Dostosowanie łazienki dla osób niepełnosprawnych, stanowiska komputerowe przystosowane do ćwiczeń logopedycznych i rewalidacji dzieci na wózkach inwalidzkich, zorg. suchego basenu dla małych dzieci, zakup sprzętu do gimnastyki korekcyjnej i rehabilitacji (atlas wielostanowiskowy, rowerek treningowy,

			stepper, bieżnia elektryczna, materace, wiosła, stół do masażu) zakup instrumentarium muzycznego o charakterze rehabilitacyjnym
7.	Ośrodek Rehabilitacyjno –Edukacyjno - Terapeutyczno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem ul. Mieszka I- go 79 Kielce		Ogrodzenie placu zabaw i boisk szkolnych Wyposażenie sali ćwiczeń ruchowych i stymulacyjnych Sprzęt do ćwiczeń metodą Integracji Sensorycznej Instrumenty muzyczne i przedmioty stymulacji słuchowej Zajęcia hipoterapii
8.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Dębno Ożarów		Likwidacja barier architektonicznych – budowa barierek i podjazdów, remont łazienek z odpowiednim wyposażeniem dla osób niepełnosprawnych, wymiana stolarki okiennej, zakup samochodu dla niepełnosprawnych
9.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Sulejów Tarłów 27-515		Modernizacja placówki – remont ciągów pieszych, dróg dojazdowych likwidacja barier architektonicznych – schodów i wybudowanie podjazdów
10.	Zespół Szkół Specjalnych w Zakładzie Rehabilitacyjno-Opiekuńczym dla Dzieci z Zespołem Neurologicznym ul. Iłżecka 31 Ostrowiec Św.		Zakup sprzętu komputerowego do rewalidacji osób niepełnosprawnych

Źródło informacji: W/w placówki

Zgłoszone potrzeby dotyczą likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych oraz innych zadań inwestycyjnych dla celów rehabilitacji i kształcenia.

Nauczanie indywidualne

Dzieciom i młodzieży z dysfunkcją narządu ruchu uniemożliwiającą lub utrudniającą uczęszczanie do szkoły lub przedszkola, przewlekle chorym i innym stale lub okresowo niezdolnym do nauki i wychowania w warunkach szkolnych i przedszkolnych organizuje się indywidualne nauczanie i wychowanie. Dziecko objęte indywidualnym nauczaniem i wychowaniem pozostaje uczniem (wychowankiem) danej szkoły (przedszkola), która organizuje to nauczanie i wychowanie.

Organizacja nauki odbywa się w miejscu pobytu dziecka w szczególności: w domu rodzinnym dziecka, w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo - wychowawczej, a także w zakładzie opieki zdrowotnej i domu pomocy społecznej, jeżeli nie ma możliwości zapewnienia innej formy nauki. W szczególnie uzasadnionych przypadkach indywidualne nauczanie i wychowanie może być organizowane na terenie szkoły.

W indywidualnym nauczaniu i wychowaniu realizuje się program nauczania szkoły ogólnodostępnej (przedszkola) i dostosowuje się go do możliwości ucznia, określonych przez publiczną poradnię psychologiczno - pedagogiczną lub inną poradnię specjalistyczną, a w odniesieniu do dziecka upośledzonego umysłowo i niesłyszącego - odpowiedni program nauczania szkoły (przedszkola) specjalnej.

Do nauczania w trybie indywidualnym, specjalnym bądź integracyjnym może być skierowane dziecko posiadające orzeczenie publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej.

Uczeń niepełnosprawny ma prawo do: korzystania z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu na zajęcia do szkół podstawowych i gimnazjów lub specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży z głębokim upośledzeniem umysłowym realizację obowiązku szkolnego (art. 17 ust. 3a Ustawy o systemie oświaty, Dz. U. Nr 67, poz. 329 z 1996 r., z późn. zm.),

- nieodpłatnego zakwaterowania w internacie specjalnego ośrodka szkolno - wychowawczego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1993 r. w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości pomocy materialnej dla uczniów, Dz. U. Nr 74, poz. 350 z 1993 r., z późn. zm)

- odpowiedniego wyposażenia i oprzyrządowania stanowiska ucznia (Zarządzenie Nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 1993 r., Dz. Urz. MEN Nr 9, poz. 36)

- pomocy psychologiczno - pedagogicznej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114 z 2003r.)

- o dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia w momencie, kiedy poradnia psychologiczno - pedagogiczna lub inna poradnia specjalistyczna stwierdza u ucznia specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych, Dz. U. Nr 29, poz. 323 z 2001 r., z późn. zm.)

- przystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego oraz egzaminu maturalnego w formie dostosowanej do jego dysfunkcji (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych, Dz. U. Nr 29, poz. 323 z 2001 r., z późn. zm.)

- zwolnienia z nauki drugiego języka obcego, w przypadku kiedy cierpi na wadę słuchu lub głęboką dysleksję rozwojową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych, Dz. U. Nr 29, poz. 323 z 2001 r., z późn. zm.)

- wydłużenia każdego etapu edukacyjnego przynajmniej o jeden rok (Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, Dz. U. Nr 15, poz. 142 z 2002 r., z późn. zm.).

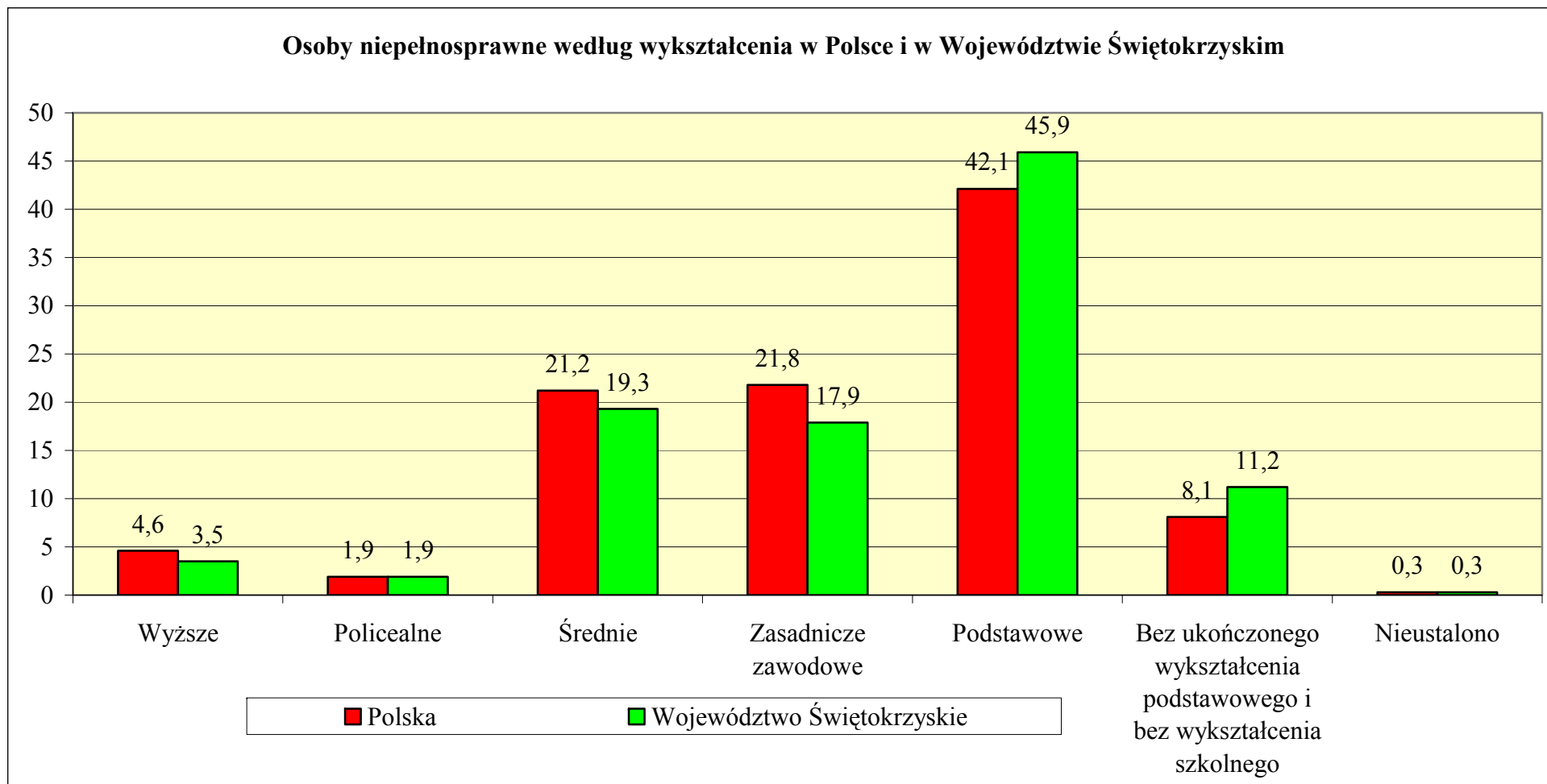
7.2. Wykształcenie osób niepełnosprawnych

Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych określono na podstawie informacji z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności przeprowadzonego w roku 2002, w którym to podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu było uzyskane świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły: dziennej, wieczorowej, zaocznej czy eksternistycznej. Ze względu na nowy system szkolnictwa, wprowadzony reformą oświaty w dniu 1 stycznia 1999 roku, poziom wykształcenia został ustalony dla osób w wieku 13 lat i więcej.

W spisie zastosowano następującą klasyfikację poziomu wykształcenia:

- **wykształcenie wyższe**
 - ze stopniem naukowym co najmniej doktora,
 - z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym,
 - z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty,
- **policealne**
 - z maturą (pomaturalne),
 - bez matury,
- **średnie**
 - ogólnokształcące z maturą,
 - zawodowe z maturą,
 - ogólnokształcące bez matury,
 - zawodowe bez matury,
- **zasadnicze zawodowe,**
- **podstawowe ukończone,**
- **podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.**

Wykres 35.

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

Porównując poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych w kraju i w Województwie Świętokrzyskim dostrzegamy niekorzystne różnice dla naszego regionu na etapie kształcenia średniego i wyższego.

Tabela 65.

Poziom wykształcenia	Polska			Województwo Świętokrzyskie		
	Ogółem	Miasto	Wieś	Ogółem	Miasto	Wieś
Wyższe	4,6	6,99	1,2	3,5	6,9	0,9
Policealne	1,9	2,66	0,8	1,9	3,4	0,8
Średnie	21,2	28,9	9,96	19,3	32,3	9,6
Zasadnicze zawodowe	21,8	22,9	20,1	17,9	19,5	16,7
Podstawowe	42,1	33,2	55	45,9	32,1	56,1
Bez ukończonego wykształcenia podstawowego i bez wykształcenia szkolnego	8,1	4,8	12,8	11,2	5,4	15,4
Nieustalono	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,4

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

Śladowa liczba osób niepełnosprawnych dysponuje wykształceniem wyższym i policealnym. Na poziomie wykształcenia średniego i zawodowego odnotowano już większe liczby. Stosunkowo niekorzystnie kształtują się wskaźniki dotyczące osób niepełnosprawnych z wykształceniem podstawowym oraz bez ukończonego wykształcenia podstawowego i bez wykształcenia szkolnego. W zdecydowanie gorszej sytuacji jest młodzież ze środowisk wiejskich, która to może sugerować ograniczony dostęp do instytucji wspierających rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi jak również instytucji wspomagających rozwój tych dzieci. W tych warunkach na obszarach wiejskich niezwykle ważnym może być rozwój wolontariatu oraz organizacji pozarządowych. Wśród czynników mających niekorzystny wpływ na faktyczną sytuację może mieć niepopularność i niewiedza w zakresie kształcenia specjalnego oraz niewłaściwe postawy samych rodziców dzieci niepełnosprawnych, którzy w swoich stereotypach często ograniczają ich możliwości edukacyjne.

Tabela 66. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, i płci.

Wyszczególnienie			Ogółem	Poziom ukończonego wykształcenia						
				Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	Nieustalone
Ogółem	M+K	Polska	5307660	244486	100464	1123762	1156371	2239736	428782	14059
		Województwo	182576	6321	3476	35200	32728	83858	20373	620
	M	Polska	2482440	140595	29462	516987	730617	910935	147732	6112
		Województwo	86885	3598	989	17027	21548	36537	6888	298
	K	Polska	2825220	103891	71002	606775	425754	1328801	281050	7947
		Województwo	95691	2723	2487	18173	11180	47321	13485	322
Miasta	M+K	Polska	3126596	218736	83297	906419	718665	1039446	150235	9798
		Województwo	77641	5337	2607	25087	15161	24999	4186	264
	M	Polska	1438652	125738	24135	409272	443300	384111	47935	4161
		Województwo	36520	3061	698	11991	9652	9734	1261	123
	K	Polska	1687944	92998	59162	497147	275365	655335	102300	5637
		Województwo	41121	2276	1909	13096	5509	15265	2925	141
Wieś	M+K	Polska	2181064	25750	17167	217343	437706	1200290	278547	4261
		Województwo	104935	984	869	10113	17567	58859	16187	356
	M	Polska	1043788	14857	5327	107715	287317	526824	99797	1951
		Województwo	50365	537	291	5036	11896	26803	5627	175
	K	Polska	1137276	10893	11840	109628	150389	673466	178750	2310
		Województwo								

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

8. Możliwość uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych

Według danych statystycznych za 2004 rok opublikowanych przez GUS, poziom przystosowania wybranych instytucji kultury dla osób niepełnosprawnych w poszczególnych województwach jest zróżnicowany i zawiera się w przedziale 7,86%-21,92%.

Tabela 67.

Województwa	Wybrane Instytucje ogółem (biblioteki publiczne, galerie, kina, muzea)	W tym przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	Odsetek instytucji przystosowanych dla osób niepełnosprawnych %
Polska	10140	1635	16,12
Dolnośląskie	779	159	20,41
Kujawsko-pomorskie	525	85	16,19
Lubelskie	696	89	12,79
Lubuskie	307	51	16,61
Łódzkie	683	83	12,15
Małopolskie	987	148	14,99
Mazowieckie	1223	237	19,38
Opolskie	353	36	10,20
Podkarpackie	776	61	7,86
Podlaskie	313	37	11,82
Pomorskie	438	96	21,92
Śląskie	962	197	20,48
Świętokrzyskie	347	45	12,97
Warmińsko-mazurskie	406	76	18,72

Źródło informacji: Główny Urząd Statystyczny

W Województwie Świętokrzyskim relacja instytucji dostępnych dla osób niepełnosprawnych do ogółu funkcjonujących wynosi 12,97%, co sytuuje nasz region na 10 miejscu w kraju.

Przedstawione dane nie zawierają informacji dotyczących wszystkich typów instytucji kultury, w szczególności domów i ośrodków kultury, najliczniejszej obok bibliotek publicznych grupy instytucji oraz teatrów i instytucji muzycznych.

W tabeli poniżej prezentowany jest poziom przystosowania obiektów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich w 2004 roku w Województwie Świętokrzyskim.

Tabela 68.

Wyszczególnienie	Liczba instytucji ogółem	Obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach	
		Liczba	%
Biblioteki i filie	304	28	9,21
Kina stałe	17	13	76,47
Muzea i oddziały	22	3	13,64
Teatry i instytucje muzyczne	3	2	66,67
Galerie i salony sztuki	4	1	25,00
Ogółem	350	47	13,43

Źródło informacji: Wojewódzki Urząd Statystyczny

Najniższy stopień przystosowania dotyczy bibliotek. Najkorzystniej sytuacja wygląda w kinach stałych.

Informacje zawarte w tabelach powyżej nie określają rodzaju dostosowania. Jednak niski ogólny wskaźnik dostępnych obiektów potwierdza, że niewiele obiektów posiada podjazdy dla osób z dysfunkcją narządu ruchu, odpowiednio przystosowane toalety, bezprogowe wejścia, urządzenia umożliwiające pokonywanie schodów, windy itp. Nieliczne instytucje dysponują rozwiązaniami technicznymi pozwalającymi na samodzielne korzystanie z dóbr i usług kultury osobom niedowidzącym bądź niedosłyszącym.

Aktualnie w Województwie Świętokrzyskim nie prowadzi się bazy danych w zakresie dostępności obiektów kultury dla potrzeb niepełnosprawnych. W związku z tym niezbędne są działania zmierzające do powstania rzetelnej i aktualizowanej ewidencji w tym zakresie we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego. Informacje o stopniu dostosowania obiektów kultury winny być także publikowane na stronach internetowych gospodarzy obiektów.

Brak jest również informacji o stopniu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym. Instytucje nie prowadzą dokumentacji dotyczącej udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich organizowanych imprezach artystycznych i rozrywkowych.

Dane w tym zakresie ograniczają się do ilości uczestników imprez realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z dotacji z budżetu państwa, samorządów terytorialnych i innych organizatorów konkursów oraz wykazu uczestników zajęć stałych.

Wsparcie osób niepełnosprawnych w dostępie do dóbr i usług w sferze kultury wiąże się także z opracowaniem i wdrożeniem systemu zniżek w opłatach za wstęp i korzystanie z oferty kulturalnej.

Niestety w prezentowanych założeniach programowych nie można odnieść się do jakiegokolwiek diagnozy aktywności kulturalnej osób niepełnosprawnych w Województwie Świętokrzyskim. Brak jest szczegółowych opracowań statystycznych w tym zakresie, jak również rzetelnych danych od organizatorów działań kulturalnych. W trakcie realizacji programu konieczne jest, więc zgromadzenie i opracowanie niezbędnych materiałów informacyjnych celem rozpoznania i zbilansowania potrzeb kulturalnych osób niepełnosprawnych, jak i oceny stopnia ich zaspokojenia.

9. Sport, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych

9.1. Sport osób niepełnosprawnych

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej stanowi, iż osoby niepełnosprawne korzystają z równego prawa do różnych form kultury fizycznej. Z uwagi na wysoki poziom, jaki sport osób niepełnosprawnych osiągnął w ostatnich latach, dokonał się podział na sport wyczynowy wymagający od uczestników systematycznego treningu pod opieką wyspecjalizowanych trenerów oraz sport rekreacyjny jako jedna z odmian rekreacji. Najczęściej wśród osób niepełnosprawnych lansowane są następujące dyscypliny sportowe: lekkoatletyka, pływanie, gry zespołowe, narciarstwo biegowe i zjazdowe, tenis stołowy, dwubój siłowy, szachy, łucznictwo, które to dyscypliny są modyfikowane stosownie do możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych, zakwalifikowanych do określonych grup startowych i klas sportowych. W Polsce sport osób niepełnosprawnych organizowany jest dla niewidomych, niesłyszących, z amputacjami kończyn, z uszkodzeniami rdzenia kręgowego, innymi uszkodzeniami narządu ruchu, uszkodzeniami centralnego układu nerwowego oraz z upośledzeniem umysłowym w różnym stopniu. Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego tworzą warunki prawno-organizacyjne i ekonomiczne dla rozwoju kultury fizycznej (art. 4.). Jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania w zakresie kultury fizycznej jako zadania własne.

Zasady uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne określają przepisy statutów i regulaminów organizacji krajowych i międzynarodowych zajmujących się sportem osób niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 35 a. Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych samorzady powiatowe dofinansowują zadania w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środków PFRON. Na realizację tych zadań w 2002 roku powiaty zawarły 45 umów, co stanowiło 93,8% złożonych wniosków - na kwotę 107 819,00 zł., w 2003 roku 87 umów, co stanowiło 73,7% złożonych wniosków - na kwotę 401 458,00 zł. W 2005 roku na cele sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych samorzady powiatowe wykorzystały kwotę 521.858,00 zł. tj. 96,2% środków zaplanowanych (542.287,00 zł.).

9.1.1. Dostępność obiektów sportowych

Treningi i zawody sportowe z udziałem osób niepełnosprawnych odbywają się w obiektach sportowych przeznaczonych dla ogółu sportowców. Prawie wszystkie obiekty wybudowane w województwie przed 1994 r. nie są przystosowane do możliwości lokomocyjnych osób niepełnosprawnych. Większość z nich ze względu na istniejące bariery architektoniczne –schody, brak podjazdów zarówno w obiektach kubaturowych jak i otwartych, wąskie drzwi, brak wyznaczonych miejsc na trybunach, nieprzystosowane sanitariaty, jest nadal niedostępna dla osób poruszających się na wózkach. Art. 51 ustawy o kulturze fizycznej stanowi, że w założeniach budowlanych oraz modernizacyjnych obiektów sportowych uwzględnia się wymagania bezpieczeństwa i higieny oraz warunki umożliwiające korzystanie z tych obiektów przez osoby niepełnosprawne.

Ze względu na brak środków inwestycyjnych bardzo powoli odbywa się proces modernizacji obiektów już istniejących w dostosowaniu do korzystania przez osoby niepełnosprawne. Pozytywnym przykładem może w tym miejscu być ośrodek łuczniczy Klubu Sportowego „Stella”. W Województwie Świętokrzyskim od 1995 roku realizowany jest przez samorzady lokalne i Sejmik Województwa program rozwoju bazy sportowej, przy udziale środków specjalnych z Totalizatora Sportowego. Ustawa „Prawo budowlane” z dnia 7 lipca 1994 roku reguluje i zobowiązuje wszystkich inwestorów, aby każda dokumentacja była dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Do chwili obecnej na terenie Regionu powstało 51 sal gimnastycznych przyszkolnych, 10 hal sportowych, 7 krytych pływalni. Wszystkie te obiekty są dostosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

W Czarnieckiej Górze powstała przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji kryta pływalnia przystosowana do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych i organizacji zawodów pływackich dla inwalidów.

9.1.2. Zaopatrzenie w sprzęt dla niepełnosprawnych sportowców

Sport osób niepełnosprawnych charakteryzuje się stosowaniem sprzętu specjalistycznego. Osoby z amputacjami kończyn startują w profesjonalnych protezach, które umożliwiają biegi, skoki, obroty; wózki inwalidzkie wykorzystywane w sporcie mają specjalne konstrukcje przeznaczone do wyścigów, do gry w koszykówkę, tenisa itp.; w grach zespołowych niewidomych stosuje się piłki z dzwoneczkami, w sportach zimowych saneczki zaopatrzone w narty biegowe, łyżwy, na których mogą startować osoby z uszkodzeniami rdzenia kręgowego lub z wysokimi amputacjami kończyn. Obiekty sportowe funkcjonujące na terenie województwa nie są wyposażone w tego rodzaju sprzęt pomocniczo - ortopedyczny.

9.2. Turystyka osób niepełnosprawnych w Województwie Świętokrzyskim

9.2.1. Organizatorzy turystyki osób niepełnosprawnych w Województwie Świętokrzyskim

Ważną rolę w promowaniu turystyki wśród osób niepełnosprawnych odgrywają: Zrzeszenie Sportu i Rehabilitacji „Start” - organizator Ogólnopolskiego Integracyjnego Rajdu Pieszego po Górach Świętokrzyskich, Oddziały Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego oraz Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej.

Specyficzną formę turystyki oferują specjalizujące się w hipoterapii ośrodki turystyki jeździeckiej między innymi:

„MAAG” w Kielcach

„Kaczyn” w Kaczynie

„MANOAH” w Wiączyce Kapkaczach

Do powyższej grupy możemy zaliczyć również Wojewódzki Ośrodek Rehabilitacji Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Czarnieckiej Górze, gdzie obok innych form rehabilitacji funkcjonuje również ośrodek hipoterapii. Przy Oddziale Świętokrzyskim PTTK działa między innymi Koło Głuchoniemych „Biruta” propagujące turystykę wśród osób głuchoniemych. Koło zrzesza 35 osób, w 2005 roku obchodziło 30-lecie swojej działalności. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w ramach obchodów Europejskiego Roku Osób

Niepełnosprawnych w marcu 2003 r. zorganizowało Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy pod hasłem „Razem z PTTK będzie sprawniej”. Spotkanie to wniosło wiele do diagnozy istniejącego stanu, jak również pomogło wyznaczyć kierunki dalszego działania na rzecz rozwoju turystyki wśród osób niepełnosprawnych.

9.2.2. Dostępność bazy noclegowej

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych i rozporządzenia wykonawcze do niej w tym rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. z 2004 r. Nr 188, poz. 1945 oraz z 2006 r. Nr 5, poz.29) reguluje minimalne wymagania w zakresie dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. W obiektach nowych i przebudowanych, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane po 1 kwietnia 1995 r. zastrzeżone zostały wymagania dotyczące ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jedynie obiekty wpisane do rejestru zabytków lub wykazu zabytków architektury i budownictwa oraz obiektów, których charakter zabytkowy jest oczywisty mogą zostać zwolnione z obowiązku spełniania wymogów dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W odniesieniu do poszczególnych rodzajów obiektów hotelarskich dane na temat ich dostępności dla osób niepełnosprawnych przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 69. /stan na 31.07.2004 r./

Obiekty hotelarskie w województwie	Liczba obiektów	Liczba obiektów przystosowanych	Odsetek obiektów przystosowanych
Hotele	29	28	97 %
Motele	11	5	45 %
Pensjonaty	7	4	57 %
Kempingi	5	3	60 %
Schroniska młodzieżowe	14	0	0 %

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny

Do świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych najlepiej są przystosowane hotele i pensjonaty.

Brak jest informacji pozwalających określić stopnia przystosowania gospodarstw agroturystycznych do świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych. Szlaki turystyczne ze względu na ich specyfikę, są niedostępne dla osób z dysfunkcją ruchową.

Ciągle niezadawalająca dostępność bazy noclegowej, bazy żywieniowej, transportowej, obiektów kulturalnych oraz szeroko pojętej infrastruktury turystycznej sprawia, że dostępność do narodowych dóbr kultury i przyrody jest utrudniona.

11. Transport publiczny i komunikacja osób niepełnosprawnych

11.1. Pasażerowie specjalnej troski

Niepełnosprawnych w transporcie można podzielić na dwie zasadnicze grupy:

1. Pasażerowie wykazujący znaczną niesprawność lokomocyjną:

- a) osoby poruszające się na wózku inwalidzkim
- b) niewidomi

2. Pasażerowie ze sprawnością ogólną umiarkowanie ograniczoną:

- a) osoby z umiarkowaną dysfunkcją kończyn dolnych
- b) słabo widzący
- c) słabo słyszący
- d) osoby w wieku podeszłym
- e) kobiety ciężarne i matki z wózkiem dziecięcym
- f) osoby obciążone ciężkim bagażem ręcznym

W całokształcie obsługi podróżnych niepełnosprawnych dominującą rolę odgrywają odpowiednie wyposażenie środków transportu oraz dostępna infrastruktura transportowa.

Infrastruktura może być zaadaptowana do możliwości zdrowotnych osób niepełnosprawnych w stopniu podstawowym bądź rozszerzonym o usługi towarzyszące:

- **w zakresie funkcji podstawowych** - są to ułatwienia techniczne i organizacyjne dotyczące wejścia na dworzec i wyjścia oraz przemieszczania się w budynku i jego otoczeniu.
- **w zakresie funkcji towarzyszących** – jest to udostępnienie usług towarzyszących w stopniu odpowiadającym możliwościom wynikającym z wyposażenia technicznego i organizacyjnego dworca (usługi gastronomiczne, handlowe, pocztowo - telekomunikacyjne).

Powyższe funkcje określają zakres przystosowania dworców, który może być zróżnicowany ilościowo i jakościowo, w zależności od wielkości dworca. W ogólnej ocenie różnice te można przedstawić następująco:

- Parking-na dworcu dużym wystąpi z kilkoma wydzielonym i stanowiskami postojowymi dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne, na dworcach średnich i małych ich liczba będzie zmniejszona do 2-1 lub też może zostać wskazane miejsce do parkowania na placu przydworcowym,

- Informacja – obejmuje różne elementy oznakowania obiektów dworcowych i dróg dojścia do tych obiektów, przewiduje na dużym dworcu schematy ciągów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych, na dworcu średnim stanowisko informacyjne, a na małym dworcu tablicę informacyjną o miejscu obsługi osób niepełnosprawnych,
- Opieka zdrowotna – dotyczy możliwości zapewnienia pierwszej pomocy medycznej,
- Oczekiwanie osób niepełnosprawnych - na dworcu dużym i średnim przewiduje się udostępnienie wydzielonych miejsc w poczekalni, na małym dworcu oznakowanie miejsc w pomieszczeniu kasowym,
- Przejścia na peron – mogą być przewidziane pod opieką pracownika kolei, z wykorzystaniem przejść służbowych w poziomie torów, dodatkowo na dużych dworcach przy użyciu wind bagażowych, w warunkach zmodernizowanych ruchome schody, pochylnie z poręczami, dźwig osobowy,
- Korzystanie z budynku dworcowego i przemieszczanie się wewnątrz - tunele pochylniami, odpowiednie schody, windy, platformy ruchome, likwidacja progów, poszerzone drzwi, okienka kasowe, dostęp do sanitariatów, automaty biletowe,
- Usługi gastronomiczne i handlowe – dostępne w warunkach ogólnych z udogodnieniami technicznymi lub możliwością pomocy w obsłudze,
- Usługi pocztowo – telekomunikacyjne- na dworcach dużych stosowane w pełnym zakresie, na dworcach średnich w ograniczonym zakresie - skrzynki pocztowe, automaty telefoniczne, na dworcach małych udostępnia się osobom niepełnosprawnym aparat telefoniczny.

W sytuacji ograniczonych możliwości ekonomicznych, które niewątpliwie należy brać pod uwagę, wprowadzanie ułatwień w transporcie dla niepełnosprawnych pasażerów sprowadza się do takich, które dotyczą największej liczby pasażerów przy najmniejszym nakładzie finansowym. Niemniej obowiązujące rozwiązania legislacyjne w tej sferze zmierzają do poprawy sytuacji.

Działania podejmowane w tym zakresie w warunkach Województwa Świętokrzyskiego dotyczą komunikacji autobusowej, transportu kolejowego, lokalnego transportu samochodowego wraz z wszystkimi istotnymi elementami transportu tj.: dworce, tabor kolejowy, perony, autobusy, mikrobusy, przystanki autobusowe, rozkłady jazdy, kasy biletowe, automaty biletowe. Włączyć tu należy również problem likwidacji barier architektonicznych w otoczeniu budynków dworcowych.

10.2. Osoby niepełnosprawne w ruchu drogowym

W rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 poz. 430) zostały zawarte wymogi dla ułatwienia ruchu pieszych, w tym również osób niepełnosprawnych. Dotyczą one w szczególności przejść dla pieszych, m.in.:

- Wyniesienie krawężnika nie powinno być większe niż 2 cm,
- Przejście w obrębie wyspy albo pasa dzielącego powinno być w poziomie jezdni (dopuszcza się wykonanie rampy na szerokości przejścia o pochyleniu nie większym niż 15%),
- na połączeniu chodnika z jezdnią należy wykonać rampę o szerokości nie mniejszej niż 0,9 m i pochyleniu nie większym niż 15%.

Wyposażenie obiektów drogowych w urządzenia dla ruchu pieszego (m.in. schody i pochylnie) musi spełniać parametry określone w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 63 poz. 735).

Podstawową sieć powiązań komunikacyjnych w Województwie Świętokrzyskim, którymi odbywają się przewozy pasażerskie, stanowią drogi: krajowe (752 km), wojewódzkie (1040 km), oraz wybrane spośród ogólnej długości 5633 km, odcinki dróg powiatowych. Obszarem, na którym występuje największa koncentracja przewozów pasażerskich są Kielce,

gdzie skupiony jest najszerszy w województwie zakres usług publicznych i komercyjnych poziomu regionalnego i krajowego.

W tabeli poniżej prezentowane są wskaźniki dotyczące prac remontowo-budowlanych wykonanych w latach 1999 – 2004 I półr. w celu poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej dróg wojewódzkich z zachowaniem norm budowlanych dotyczących udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 70. Remonty i budowa chodników przy drogach wojewódzkich realizowane przy współudziale zainteresowanych gmin w latach 1999 – 2004 /w mb./

Rok	Rodzaj robót	
	Remont	Budowa
1999	4941	2040
2000	9276	4546
2001	10599	4967
2002	5657	8052
2003	3480	7591
2004 (plan)	7400	10835

Źródło informacji: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Przy budowie chodników był przestrzegany wymóg obniżania krawężnika na przejściach dla pieszych, a pochylenie chodników nie przekraczało 6%.

10.3. Przystosowanie transportu samochodowego

Przyjęta w 2001 roku i obowiązująca w krajach UE dyrektywa „Autobusy i autokary” dotycząca specjalnych warunków dla pojazdów używanych do przewozu pasażerów, które zawierają więcej niż osiem miejsc siedzących oprócz miejsca dla kierowcy, miała zagwarantować dostęp do wszystkich nowych autobusów w obszarach miejskich osobom o ograniczonych możliwościach poruszania się, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Nakłada wymóg by we wszystkich autobusach miejskich było zamontowane oprzyrządowanie specjalne i wydzielone miejsca siedzące dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, miejsce dla psa przewodnika oraz specjalne wyróżniki kolorystyczne dla osób niedowidzących. Na terenie Województwa świętokrzyskiego tylko nieliczni przewoźnicy dysponują środkami transportu przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych.

Tabela 71. Wyposażenie przewoźników w pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych według stanu na I półrocze 2004 r.

Lp.	Przewoźnik	Posiadane pojazdy		
		Ogółem	Niskopodłogowych	
		Liczba	Liczba	%
1.	PKS S.A. Kielce,	93	-	0
2.	PKS S.A. Busko Zdrój	131	-	0
3.	PKS S.A. Jędrzejów	122	1	0,8
4.	PKS "Iwopol" Sp.z.o.o. w Skarżysku – Kamiennej	53	-	0
5.	PKS S.A. Starachowice	78	1	1,28
6.	PKS Sp. z. o.o. Staszów	91	1	1,1
7.	PKS S.A. Końskie	82	-	0
8.	PKS S.A. Ostrowiec Świętokrzyski	146	1	0,7
9.	MPK Sp.z.o.o. Kielce	171	30	17,5
10.	PGKIM Sandomierz	11	-	0
11.	MZK Sp.z.o.o. Starachowice	45	-	0
12.	MKS Sp.z.o.o Skarżysko-Kamienna	39	3	7,7
13.	Prywatni przedsiębiorcy /Kazimierza - W. Pierzchnica	300	2	0,7

Źródło informacji: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

W świetle danych prezentowanych powyżej możliwości swobodnego przemieszczania się osób niepełnosprawnych są ograniczone.

Należy zaznaczyć fakt, że 7 przewoźników w minionym czasie podejmowało próby nawiązania współpracy i pozyskania środków finansowych z PFRON w celu poprawy dostępu osób niepełnosprawnych do środków transportowych i tylko w 2 przypadkach współpraca ta została zakończona pozytywnie. Przewoźnicy podejmują inicjatywy związane z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – PKS S.A. Starachowice prowadzi warsztaty terapii zajęciowej, PGKIM Sandomierz organizuje darmowe przejazdy uczestnikom warsztatów terapii zajęciowej, współpracują z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w sferze problemów osób niepełnosprawnych.

Według stanu na 2004 r. świętokrzyskie dworce autobusowe w 80% nie spełniają wymogów, które pozwoliłyby na należyłą obsługę osób niepełnosprawnych. Wiąże się to z faktem, że większość z nich wybudowana została w latach 50-70, kiedy przepisy budowlane nie stawały odpowiednich wymogów w tym zakresie.

Tabela 72. Dotychczasowe przystosowanie dworców PKS do potrzeb osób niepełnosprawnych w miastach powiatowych
Województwa Świętokrzyskiego /stan na I półrocze 2004/

Lp.	Dworzec PKP	Elementy wyposażenia dworca								
		Parkingi (miejsca zarezerwowane dla inwalidów)	Ciągi piesze z pochylniami	Kasy	WC	Oznakowanie dworca	Wózek inwalidzki	Windy bagażowe	Automat telefoniczny	Szczególne zarządzenia dla obsługi
1.	Kielce	+	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Skarżysko- Kamienna	+	-	-	-	-	-	-	-	+
3.	Włoszczowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Jędrzejów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Sandomierz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Ostrowiec Świętokrzyski	+	+	+	+	+	-	-	+	-
7.	Busko-Zdrój	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Kazimierza Wielka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Pińczów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Końskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Staszów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Opatów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Starachowice	-	-	-	-	-	-	-	-	-

„+” element wyposażenia dworca udostępniony osobom niepełnosprawnym

„-” brak dostępności

Jedynym dworcem przystosowanym do użytku przez osoby niepełnosprawne jest zmodernizowany przy finansowym wsparciu PFRON obiekt w Ostrowcu Świętokrzyskim. Osobnym dylematem, ale mającym duży wpływ na przewóz osób z dysfunkcją narządu ruchu jest niedostateczny stan infrastruktury przystankowej -zatonki, podjazdy, która to w zdecydowanej większości nie jest przystosowana do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich.

10.4. Przystosowanie transportu kolejowego

W transporcie kolejowym zagadnienia związane z dostosowaniem obiektów oraz pojazdów szynowych dla potrzeb osób niepełnosprawnych znalazły wyraz w pracach projektowych na początku lat 90 - tych. Wiązało się to z podjętą w 1985 r. Rezolucją Europejskiej Konferencji Ministrów Transportu inicjującą program dostosowania całego transportu do obsługi osób niepełnosprawnych. Szczególny nacisk na realizację tych postanowień nastąpił po 1991 r., kiedy podpisany został w Brukseli Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczypospolitą Polską a Europejską Wspólnotą Gospodarczą. W 1993 r. Komisja Europejska przyjęła „**Wspólnotowy program działań na rzecz dostępności środków transportu**”.

Na terenie Województwa Świętokrzyskiego obsługą podróżnych zajmuje się od 1999 r. Świętokrzyski Zakład Przewozów Regionalnych z siedzibą w Kielcach, zaś budynki dworcowe są własnością Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Lublinie. Sieć kolejowa PKP w Województwie Świętokrzyskim zawiera 81 punktów odpraw, w tym:

- a) 44 przystanki kolejowe osobowe
- b) 37 stacji kolejowych.

Każdego dnia jest na trasie ponad 100 pociągów osobowych i pociągów pospiesznych. Z całego posiadanego taboru zaledwie 2 nowe pojazdy przystosowane są do przewozów osób niepełnosprawnych. Posiadają one w swoim wyposażeniu zdejmowany podest dla wózków inwalidzkich, specjalne miejsce do przypięcia wózka i pasażera pasami bezpieczeństwa, odpowiednio przystosowaną łazienkę. Dla osób niewidzących i głuchoniemych zainstalowano systemy nawigacji wizualno – dźwiękowej z informacjami o kolejnych przystankach.

Głównym zadaniem każdego dworca PKP jest umożliwienie osobie niepełnosprawnej przejście (przejazd) ze strefy miejskiej do kolejowej i zapewnienie niezbędnego zakresu usług komunikacyjnych. Od kilku lat PKP podejmuje starania mające na celu lepsze dostosowanie infrastruktury kolejowej do przewozu osób niepełnosprawnych. W 1994 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Dyrekcją Generalną PKP a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dotyczące długofalowej współpracy w kierunku likwidacji barier transportowych, które nie spowodowało zasadniczych pożądaných zmian. W 2005 roku w marcu zostało zawarte porozumienie pomiędzy miastem Kielce, a PKP w sprawie modernizacji budynku kieleckiego dworca. Zakłada się, że planowany remont w znacznym stopniu poprawi warunki dla obsługi osób niepełnosprawnych.

Tabela 73. Dotychczasowe przystosowanie największych dworców PKP w Województwie Świętokrzyskim do potrzeb osób niepełnosprawnych

Lp.	Dworzec PKP	Elementy wyposażenia dworca								
		Parkingi (miejsca zarezerwowane dla inwalidów)	Ciągi piesze z pochylniami	Kasy	WC	Oznakowanie dworca	Wózek inwalidzki	Windy bagażowe	Automat telefoniczny	Szczególne zarządzenia dla obsługi
1.	Kielce	+	-	+	+	+	+	-	+	+
2.	Skarżysko- Kamienna	+	+	-	-	-	-	-	+	+
3.	Włoszczowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Jędrzejów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Sandomierz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Ostrowiec Świętokrzyski	-	-	-	-	-	-	-	-	-

„+” element wyposażenia dworca udostępniony osobom niepełnosprawnym
 „-” brak dostępności

Bezspornym jest, że aktualnie w Województwie Świętokrzyskim, żaden z dworców kolejowych nie jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwłaszcza poruszających się na wózkach inwalidzkich. Do takiego stanowiska upoważnia ocena w szczególności:

- Przygotowania budynków dworcowych;
- Przygotowania infrastruktury;
- Zainstalowania informacyjnych znaków graficznych na zewnątrz i wewnątrz budynku.

Wg stanu na 2004 r. tylko 2 obiekty tj. w Kielcach i Skarżysku-Kamiennej są częściowo zaadaptowane do potrzeb komunikacyjnych osób niepełnosprawnych. Nadmienia się, że większość budynków wybudowana została w latach 50-70, kiedy to nie podejmowano tej problematyki w przepisach budowlanych. Do bezpośredniego wprowadzenia wózka osoby niepełnosprawnej do wagonu bądź pociągu i wyprowadzenia służą podnośniki peronowe. W posiadaniu Świętokrzyskiego Zakładu Przewozów Regionalnych jest tylko 1 sztuka i znajduje się ona na stacji Kielce. Obsługą podnośników zajmują się odpowiednio przeszkolone osoby, które w sposób ciągły tj. 24 godziny na dobę służą pomocą osobom niepełnosprawnym, po wcześniejszym zgłoszeniu. Podnośniki peronowe dopuszczane są corocznie do eksploatacji przez Kolejowy Dozór Techniczny. Dotychczas od chwili pozyskania podnośnika tj. około 4 lata był on wykorzystany zaledwie 3 razy.

Istotną przeszkodą realizacji przedsięwzięć adaptacyjnych dla osób niepełnosprawnych na dworcach PKP jak i PKS jest zła sytuacja finansowa przedsiębiorstwa. Z uwagi na fakt, że generalnie są to budynki stare, niejednokrotnie pewne adaptacje nie są możliwe do wykonania bez zburzenia części dworca. W intencji zarządzających jest systematyczne poprawianie warunków dla lepszej obsługi niepełnosprawnych.

Zmiany konstrukcyjne wprowadzane będą w ramach remontów, modernizacji i przy wznoszeniu nowych obiektów. Należy sądzić że działania dostosowawcze potrwać jeszcze wiele lat, gdyż wymagają one znacznych nakładów finansowych. Pomimo tego, że stan faktyczny w zakresie dostępu i obsługi osób niepełnosprawnych w krajowym, regularnym przewozie osób, jak wynika z w/w informacji nie jest właściwy, to nie odnotowano w Oddziale Transportu Departamentu Infrastruktury UM w tym zakresie żadnych skarg i uwag ze strony podróżujących.

10.5. Podstawowe uprawnienia osób niepełnosprawnych

10.5.1. Karty parkingowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczenia na drogach (Dz. U. Nr 220 poz. 2181) na obszarach gdzie wyznacza się miejsca do parkowania, należy przewidzieć stanowiska przeznaczone dla samochodów osób niepełnosprawnych.

Miejsce takie oznacza się liniami poziomymi P-18 uzupełnionym symbolem P-24 na jezdni "miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej" i ewentualnie znakiem pionowym D – 18 „parking” z tabl. T-29. Tak oznakowane miejsce zastrzeżone jest dla pojazdu osoby niepełnosprawnej o ograniczonej sprawności ruchowej oraz kierującego pojazdem przewożącego taką osobę. Powyższe unormowania prawne są przestrzegane przy zatwierdzaniu projektów organizacji ruchu, opracowywanych dla dróg wojewódzkich oraz w trakcie realizacji tych zadań. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, osoby z niepełnosprawnością, która prowadzi do ograniczenia w poruszaniu się i instytucje, które organizują przewóz tych osób mają prawo do otrzymania specjalnych kart parkingowych. Karty te uznawane są wzajemnie przez wszystkie kraje Unii Europejskiej.

Tabela 74. Liczba kart parkingowych wydanych przez starostów dla osób niepełnosprawnych i instytucji zajmujących się przewozem osób niepełnosprawnych.

Lp.	Powiaty	Liczba wydanych kart parkingowych		
		2002	2003	2004 /I półr./
1.	Busko -Zdrój	104	108	39
2.	Jędrzejów	29	14	16
3.	Kazimierza Wielka	8	17	13
4.	Kielce	63	103	47
5.	Końskie	Brak informacji		
6.	Opatów	28	22	9
7.	Ostrowiec Świętokrzyski	102	98	37
8.	Pińczów	15	24	7
9.	Sandomierz	216	114	57
10.	Skarżysko – Kamienna	22	56	27
11.	Starachowice	57	39	24
12.	Staszów	43	37	27
13.	Włoszczowa	21	23	6
14.	Miasto Kielce	Brak informacji		
Razem		708	655	309

Źródło informacji: Samorządy powiatowe

Liczba wydawanych kart parkingowych niewątpliwie stanowi przesłankę do wyznaczania miejsc parkingowych dla samochodów osób niepełnosprawnych, nadzoru nad respektowaniem tych uprawnień oraz uwrażliwianiem na nie innych kierowców.

10.5.2. Ulgi komunikacyjne

Poza rozwiązaniami technicznymi w ramach likwidacji barier transportowych funkcjonują uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów dla osób niepełnosprawnych i w niektórych przypadkach, ich opiekunów. Zwolnienia i ulgi od opłat za przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego (pociągi i autobusy) przysługują dzieciom, młodzieży i dorosłym oraz ich rodzicom i opiekunom. Różnice w zwolnieniach lub ulgach wynikają z rodzaju i stopnia niepełnosprawności, a także zależą od rodzaju środka transportu i celu korzystania z przejazdu. Opłaty komunikacyjne uregulowane są w niżej wymienionych przepisach.

Tabela 73. Ulgi przysługujące w przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego wg ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 175 poz. 1440 z późniejszymi zmianami)

Osoby uprawnione	Rodzaj Ulgi	Przejazdy kolejowe	Przejazdy autobusowe
Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji (bilety jednorazowe)	95%	X	X
Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne (bilety jednorazowe i miesięczne) Jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych (bilety jednorazowe)	78%	X	X
Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji (bilety jednorazowe w pociągach osobowych i komunikacji autobusowej zwykłej)	49%	X	X
Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji (bilety jednorazowe w pociągach innych niż osobowe i komunikacji autobusowej innej niż zwykła)	37%	X	X
Osoby niewidome, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji (bilety jednorazowe i miesięczne)	37%	X	X

W myśl ustawy, jeżeli jest mowa o:

- Osobach niezdolnych do samodzielnej egzystencji- należy przez to rozumieć osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albo posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, bądź inwalidów I grupy, jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidzkiej nie utraciło mocy;
- Dzieciach i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych – należy przez to rozumieć dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24 roku życia oraz studentów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych do ukończenia 26 roku życia;

- Opiekunach lub przewodnikach- należy przez to rozumieć jedną osobę pełnoletnią, a w przypadku przewodnika osoby niewidomej, osobę, która ukończyła 13 lat albo psa przewodnika.

Tabela 75. Ulgi przysługujące w przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego według ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 9 poz. 87).

Osoby uprawnione	Rodzaj ulgi	Przejazdy kolejowe	Przejazdy autobusowe
Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży inwalidzie wojennemu zaliczonemu do I grupy inwalidów (bilety jednorazowe)	95%	X	X
Inwalida wojenny zaliczony do I grupy inwalidów (bilety jednorazowe)	78%	X	X
Inwalida wojenny (bilety jednorazowe)	37%	X	X

Tabela 76. Ulgi przysługujące w przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego wg ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42 poz. 371)

Osoby uprawnione	Rodzaj Ulgi	Przejazdy kolejowe	Przejazdy autobusowe
Kombatant i inna osoba uprawniona-emeryt, rencista i inwalida oraz osoba pobierająca uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne (bilety jednorazowe)	37%	X	X

Terenowe organy administracji samorządowej stanowią akty prawa miejscowego, które na ogół mają charakter powszechnie obowiązujący. Przepisy te mogą dotyczyć wprost lub pośrednio również osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie danej gminy, powiatu lub Województwa i między innymi mogą dotyczyć zwolnień i ulg w opłatach za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego. W uchwałach rad gminnych, rad miejskich przyjmuje się również zróżnicowane uprawnienia.

Tabela 77. Uchwały dotyczące ustalania opłat za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego oraz zasad stosowania systemu taryfowego i uprawnień do ulg

Miasta/gminy, w których podjęte zostały przedmiotowe uchwały	Liczba uchwał
Kielce	3
Sandomierz	1
Skarżysko-Kamienna	1
Starachowice	2
Jędrzejów	1

Z pięciu miast w Województwie Świętokrzyskim w czterech likwidacja barier transportowych znalazła odzew w przepisach prawa miejscowego.

10. 5. 3. Dotacje celowe ze środków PFRON dla organizatorów edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych

W ramach likwidacji barier transportowych Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowuje jednostkom organizacyjnym prowadzącym rehabilitację zawodową, leczniczą i społeczną osób niepełnosprawnych zakup pojazdów konstrukcyjnie przeznaczonych do przewozu osób niepełnosprawnych o obniżonej sprawności ruchowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Tabela 78. Liczba osób poruszających się na wózkach inwalidzkich zamieszkałych w poszczególnych powiatach i gminach Województwa Świętokrzyskiego według stanu na półrocze 2004 r.

L p.	Gmina	Liczba osób na wózkach inwalidzkich			
		Wiek 0-15 lat	Wiek 16 lat i więcej		
	Ogółem		Kobiety lat 16-60	Mężczyźni lat 16-65	
	Powiat Busko-Zdrój	25	38	13	25
1.	Miasto i Gmina Busko-Zdrój	20			
2.	Gmina Gnojno	2	9	5	4
3.	Gmina Nowy Korczyn	-	5	0	5
4.	Gmina Pacanów	1	10	3	7
5.	Gmina Solec-Zdrój	-	6	3	3
6.	Gmina Stopnica	2	8	2	6

7.	Gmina Tuczępy				
8.	Gmina Wiślica				
Powiat Jędrzejów		40	81	40	41
9.	Miasto i Gmina Jędrzejów	14	19	9	10
10.	Miasto i Gmina Małogoszcz	13	12	4	8
11.	Miasto i Gmina Sędziszów	4	30	18	12
12.	Gmina Imielno				
13.	Gmina Nagłowicie				
14.	Gmina Oksa	-	6	3	3
15.	Gmina Słupia Jędrzejowska	1	6	4	2
16.	Gmina Sobków	8	8	2	6
17.	Gmina Wodzisław				
Powiat Kielce Ziemski		57	181	76	105
18.	Miasto i Gmina Bodzentyn	3	11	4	7
19.	Miasto i Gmina Chęciny	1	26	11	14
20.	Miasto i Gmina Chmielnik				
21.	Gmina Bieliny	15			
22.	Gmina Daleszyce	6	21	10	11
23.	Gmina Górno	5	15	4	11
24.	Gmina Łągow	4	9	3	6
25.	Gmina Łopuszno	5	4	-	4
26.	Gmina Masłów	2	8	4	4
27.	Gmina Miedziana Góra	2	7	3	4
28.	Gmina Mniów	5	12	4	8
29.	Gmina Morawica				
30.	Gmina Nowa Słupia				
31.	Gmina Piekoszów	-	14	6	8
32.	Gmina Pierzchnica	-	10	1	9
33.	Gmina Raków	3	30	19	11
34.	Gmina Sitkówka Nowiny	1	2	-	2
35.	Gmina Strawczyn	3	9	4	5
36.	Gmina Zagnańsk	2	4	3	1
Powiat Kazimierza Wielka		5	17	9	8
37.	Miasto i Gmina Kazimierza Wielka	3	9	5	4
38.	Miasto i Gmina Skalbmierz	1	-	-	-
39.	Gmina Bejsce	-	4	3	1
40.	Gmina Czarnocin	1	2	-	2
41.	Gmina Opatowiec	-	2	1	1
Powiat Końskie		32	57	20	37
42.	Miasto i Gmina Końskie	15	25	14	11
43.	Miasto i Gmina Stąporków				
44.	Gmina Falków				
45.	Gmina Gowarczów	-	5	1	4
46.	Gmina Radoszyce	13	8	2	6
47.	Gmina Ruda Maleniecka	1	11	2	9
48.	Gmina Słupia Konecka	-	3	1	2
49.	Gmina Smyków	3	5	0	5

Powiat Opatów		11	57	24	33
50.	Miasto i Gmina Opatów	0	9	2	7
51.	Miasto i Gmina Ożarów	3	21	12	9
52.	Gmina Baćkowice	4	-	-	-
53.	Gmina Iwaniska	1	4	1	3
54.	Gmina Lipnik				
55.	Gmina Sadowie	-	-	-	-
56.	Gmina Tarłów	3	18	8	10
57.	Gmina Wojciechowice	0	5	1	4
Powiat Ostrowiec Świętokrzyski		13	60	23	37
58.	Miasto Ostrowiec Świętokrzyski	5	25	10	15
59.	Miasto i Gmina Ćmielów	1	10	6	4
60.	Miasto i Gmina Kunów	1	7	1	6
61.	Gmina Bałtów	-	5	2	3
62.	Gmina Bodzechów	5	11	3	8
63.	Gmina Waśniów	1	2	1	1
Powiat Pińczów		10	55	31	24
64.	Miasto i Gmina Pińczów	8	24	12	12
65.	Miasto i Gmina Działoszyce	-	1	-	1
66.	Gmina Kije	-	6	3	3
67.	Gmina Michałów	2	24	16	8
68.	Gmina Złota				
Powiat Sandomierz		16	86	42	44
69.	Miasto Sandomierz	4			
70.	Miasto i Gmina Zawichost	0	7	3	4
71.	Gmina Dwikozy	-	6	2	4
72.	Gmina Klimontów	1	2	1	1
73.	Gmina Koprzywnica	1	3	1	2
74.	Gmina Łoniów	-	5	2	3
75.	Gmina Obrazów				
76.	Gmina Samborzec	10	56	30	26
77.	Gmina Wilczyce	-	7	3	4
Powiat Skarżysko-Kamienna		20	92	37	55
78.	Miasto Skarżysko-Kamienna	5	24	13	11
79.	Miasto i Gmina Suchedniów	5	23	8	15
80.	Gmina Bliżyn	3	16	6	10
81.	Gmina Łączna	5	13	5	8
82.	Gmina Skarżysko-Kościelne	2	16	5	11
Powiat Starachowice		24	126	62	64
83.	Miasto Starachowice	18	102	52	50
84.	Miasto i Gmina Wąchock				
85.	Gmina Brody	3	19	7	12
86.	Gmina Mirzec	3	5	3	2
87.	Gmina Pawłów				
Powiat Staszów		28	78	28	50
88.	Miasto i Gmina Staszów	12	18	8	10
89.	Miasto i Gmina Osiek	5	11	3	8

90.	Miasto i Gmina Połaniec	2	5	3	2
91.	Gmina Bogoria	0	11	6	5
92.	Gmina Łubnica	-	6	2	4
93.	Gmina Oleśnica	3	7	3	4
94.	Gmina Rytwiany	5	10	3	7
95.	Gmina Szydłów	1	10	-	10
Powiat Włoszczowa		14	29	9	20
96.	Miasto i Gmina Włoszczowa	2	12	4	8
97.	Gmina Kluczewsko				
98.	Gmina Krasocin	10	10	4	6
99.	Gmina Moskorzew	2	2	1	1
100.	Gmina Radków	-	-	-	-
101.	Gmina Secemin	-	5	-	5
102.	Miasto Kielce	19	122	50	72
Razem		314	1079	464	615

Źródło informacji: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Ogółem rozpoznano 1393 osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich w tym 314 osób w przedziale wieku 0-15 lat, dorosłych 1079 w tym 464 kobiety, 615 mężczyzn. Najwięcej osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich w przedziale wieku 0-15 lat zamieszkuje na terenie powiatów: Kielce Ziemiński, Jędrzejów, Końskie, Staszów, Starachowice, Busko-Zdrój, Skarżysko-Kamienna. W przedziale wieku 16-65 największe wartości odnotowano w powiatach: Kielce Ziemiński, Starachowice, Miasto Kielce, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz, Jędrzejów. Wśród osób dorosłych w wieku aktywności zawodowej większą grupę stanowią mężczyźni. Nie otrzymano informacji z 17 jednostek samorządowych na poziomie miast i gmin.

Do wszystkich gmin wystąpiono z zapytaniem czy na ich terenie gminy istnieje możliwość skorzystania z transportu specjalnego dla celów rehabilitacyjnych i edukacyjnych, którym to dysponują niżej wymienione podmioty? Poniżej prezentuje się pozyskane informacje w tym zakresie z gmin Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 79. Liczba pojazdów transportowych dla osób niepełnosprawnych posiadanych przez różne jednostki organizacyjne w poszczególnych gminach Województwa Świętokrzyskiego

Lp.	Gminy	Wyszczególnienie dysponentów pojazdami specjalnymi									
		Zarząd miasta /gminy	Organizacja pozarządowa	Dom pomocy społecznej	Jednostka ochrony zdrowia	Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	Szkoły specjalne integracyjne	Ośrodki r rehabilitacyjno-wychowawcze	Zakłady pracy chronionej	Inne	Razem
Powiat Busko-Zdrój				4	1	2				1	8
1.	Miasto i Gmina Busko-Zdrój	-	-	-	1	2	-	-	-	1 -wtz	4
2.	Gnojono	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
3.	Nowy Korczyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.	Pacanów	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
5.	Solec-Zdrój	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
6.	Stopnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Tuczępy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Wiślicka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Jędrzejów				1		1				1	3
9.	Miasto i Gmina Jędrzejów	-	-	1	-	1	-	-	-	1	3

10.	Miasto i Gmina Małogoszcz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Miasto i Gmina Sędziszów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Gmina Imielno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Gmina Nagłowicie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Gmina Oksa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Gmina Słupia Jędrzejowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Gmina Sobków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Gmina Wodzisław	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Kielce Ziemski		-	-	2	-	-	-	-	1	1	4
18.	Miasto i Gmina Bodzentyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Miasto i Gmina Chęciny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Miasto i Gmina Chmielnik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Gmina Bieliny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Gmina Daleszyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Gmina Górnio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Gmina Łagów	-	-	-	-	--	-	-	-	-	-
25.	Gmina Łopuszno	-	-	-	-	-	-	--	-	-	-
26.	Gmina Masłów	-	-	-	-	-	-	--	-	-	-
27.	Gmina Miedziana Góra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Gmina Mniów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Gmina Morawica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Gmina Nowa Słupia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Gmina Piekoszów	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
32.	Gmina Pierzchnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

33.	Gmina Raków	-	-	-	-	-	-	-	1		1
34.	Gmina Sitkówka Nowiny	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2
35.	Gmina Strawczyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Gmina Zagnańsk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Kazimierza Wielka		-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
37.	Miasto i Gmina Kazimierza Wielka	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
38.	Miasto i Gmina Skalbmierz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Gmina Bejce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Gmina Czarnocin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Gmina Opatowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Końskie		1	-	1	1	1	-	1	-	-	5
42.	Miasto i Gmina Końskie	-	-	1	1	1	-	1- w t z	-	-	4
43.	Miasto i Gmina Stąporków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Gmina Fałków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45.	Gmina Gowarczów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46.	Gmina Radoszyce	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
47.	Gmina Ruda Maleniecka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48.	Gmina Słupia Konecka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49.	Gmina Smyków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Opatów		1		2	1	2				2	8
50.	Miasto i Gmina Opatów	-	-	-	-	-	-	-	-	2 wtz	2
51.	Miasto i Gmina Ożarów	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
52.	Gmina Baćkowice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

53.	Gmina Iwaniska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54.	Gmina Lipnik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55.	Gmina Sadowie	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
56.	Gmina Tarłów	1	-	-	1	1	,	,	,	,	3
57.	Gmina Wojciechowice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Ostrowiec Świętokrzyski		3	-	-	-	-	-	-	-	1	4
58.	Miasto Ostrowiec Świętokrzyski	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
59.	Miasto i Gmina Ćmielów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60.	Miasto i Gmina Kunów	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
61.	Gmina Bałtów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62.	Gmina Bodzechów	-	-	-	-	-	-	-	-	1 GZGKiM	1
63.	Gmina Waśniów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Pińczów		-	-	1	-	1	-	-	-	2	4
64.	Miasto i Gmina Pińczów	-	-	1	-	1	-	-	-	1 wtz	3
65.	Miasto i Gmina Działoszyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
66.	Gmina Kije	-	-	-	-	-	-	-	-	1 wtz	1
67.	Gmina Michałów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68.	Gmina Złota	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Sandomierz		1	2	1	-	-	-	4	-	2	10
69.	Miasto Sandomierz	-	2	1	-	-	-	3 NGOs	-	-	6
70.	Miasto i Gmina Zawichost	-	-	-	-	-	-	-	-	1 wtz	1
71.	Gmina Dwikozy	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
72.	Gmina Klimontów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73.	Gmina Koprzywnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

74.	Gmina Łoniów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
75.	Gmina Obrazów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
76.	Gmina Samborzec	-	-	-	-	-	-	-	-	1 wtz	1
77.	Gmina Wilczyce	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Powiat Skarżysko-Kamienna		-	-	-	-	2	-	-	-	2	4
78.	Miasto Skarżysko-Kamienna	-	-	-	-	2	-	-	-	2 wtz	4
79.	Miasto i Gmina Suchedniów	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-
80.	Gmina Bliżyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.	Gmina Łączna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
82.	Gmina Skarżysko-Kościelne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Starachowice		-	-	1	-	1	1	1	-	2	6
83.	Miasto Starachowice	-	-	1	-	1	1	1	-	1 wtz 1 zaz	6
84.	Miasto i Gmina Wąchock	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
85.	Gmina Brody	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-
86.	Gmina Mirzec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
87.	Gmina Pawłów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Staszów		-	-	1	-	-	-	-	-	1	2
88.	Miasto i Gmina Staszów	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
89.	Miasto i Gmina Osiek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90.	Miasto i Gmina Połaniec	-	-	-	-	-	-	-	-	1 wtz	1
91.	Gmina Bogoria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92.	Gmina Łubnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
93.	Gmina Oleśnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
94.	Gmina Rytwiany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

95.	Gmina Szydłów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Włoszczowa		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
96.	Miasto i Gmina Włoszczowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
97.	Gmina Kluczewsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
98.	Gmina Krasocin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
99.	Gmina Moskorzew	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
100.	Gmina Radków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
101.	Gmina Secemin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
102.	Miasto Kielce	3 umowy z WKTS z 1994 r.	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Razem		9	2	14	3	11	1	6	1	15	62

Źródło informacji: Samorządy terytorialne /Gminy/

Dotacje
PFRON

Ze 102 jednostek samorządowych w województwie na szczeblu miast, miast-gmin i gmin otrzymano informacje z 85 jednostek tj. 83,3%.

Na terenie 30 jednostek samorządowych (wykaz szczegółowy w tabeli powyżej) istnieje możliwość skorzystania z transportu specjalnego tj.

35,3%. Na 62 pojazdy ogółem, 31 tj. 50% zostało zakupionych z dotacji celowej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych. Poza powiatem włoszczowskim we wszystkich powiatach istnieje możliwość skorzystania z transportu specjalnego przy

współpracy różnych jednostek organizacyjnych z poszczególnych gmin. Najwięcej pojazdów posiadają warsztaty terapii zajęciowej tj. 24,2%;

domy pomocy społecznej – 22,6%; specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 17,7%; zarządy gmin/miast – 14,5%;

ośrodki rehabilitacyjno-wychowawcze – 9,7 %.

Tabela 80. Dostęp do transportu specjalnego w poszczególnych powiatach

Województwa Świętokrzyskiego /stan na I półr. 2004/

Tabela 80. Dostęp do transportu specjalnego w poszczególnych powiatach	Liczba pojazdów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych	Liczba osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich	Dostęp do transportu specjalnego
Województwa Świętokrzyskiego /stan na I półr. 2004/			
Powiaty			
1	2	3	3:2
Busko –Zdrój	8	63	7,9
Jędrzejów	3	121	40,3
Kazimierza Wielka	1	22	22,0
Kielce Ziemski	4	238	59,5
Końskie	5	89	17,8
Opatów	8	68	8,5
Ostrowiec Świętokrzyski	4	73	18,3
Pińczów	4	65	16,3
Sandomierz	10	102	10,2
Skarżysko – Kamienna	4	112	28,0
Starachowice	6	150	25,0
Staszów	2	106	53,0
Włoszczowa	-	43	-
Miasto Kielce	3	141	47,0
Razem Województwo Świętokrzyskie	62	1393	22,5

Źródło informacji: Samorzady terytorialne

Na zidentyfikowanych 1393 osoby ze znaczną dysfunkcją narządu ruchu przypadają 62 pojazdy, konstrukcyjnie przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych, będące w dyspozycji różnych instytucji z dziedziny pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, wśród których obecne są organizacje pozarządowe. Najkorzystniejsze warunki do transportu osób niepełnosprawnych z uszkodzeniem funkcji ruchu, biorąc pod uwagę liczbę osób przypadających na 1 pojazd w powiecie są w powiecie Busko - Zdrój, Opatów, Sandomierz. Największa ilość osób niepełnosprawnych przypadających na jeden środek transportu odnotowano w powiatach: Kielce Ziemski, Miasto Kielce, Jędrzejów, Staszów. Wszystkie miasta na terenie Województwa Świętokrzyskiego dysponują pojazdami konstrukcyjnie przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych

11. Rozwój dialogu obywatelskiego na rzecz osób niepełnosprawnych

11.1. Grupowa aktywność obywatelska

W toku współpracy z samorządami terytorialnymi na dzień 30.07.2004 r. zidentyfikowano 1001 wszystkich organizacji pozarządowych ogółem, co daje 7,75 organizacji na 10.000 mieszkańców. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje 447 tj. 44,7% ogółu zidentyfikowanych organizacji pozarządowych, w tym 114 tj. 25,5% organizacji z sektora pomocy społecznej zajmuje się problemami osób niepełnosprawnych.

Tabela 82. Rozkład terytorialny organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych w poszczególnych powiatach Województwa Świętokrzyskiego.

Lp.	Powiaty	Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na rzecz osób niepełnosprawnych	Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na rzecz osób niepełnosprawnych Na 10 tys. ludności
1.	Kielce Miasto	30	1,42
2.	Kielce Ziemiński	5	0,25
3.	Kazimierza Wielka	2	0,55
4.	Końskie	5	0,59
5.	Ostrowiec Świętokrzyski	13	1,11
6.	Pińczów	2	0,47
7.	Starachowice	11	1,15
8.	Staszów	7	0,94
9.	Skarżysko-Kamienna	13	1,60
10.	Włoszczowa	3	0,63
11.	Busko-Zdrój	4	0,54
12.	Jędrzejów	6	0,67
13.	Opatów	1	0,17
14.	Sandomierz	12	1,45
15.	Razem	114	0,88

Źródło informacji: Samorzady terytorialne

Największe zaangażowanie społeczne w rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych obserwuje się na terenie miasta Kielce oraz w powiatach: skarżyskim, sandomierskim, starachowickim, ostrowieckim. Najmniejsze wskaźniki aktywności obywatelskiej odnotowano w powiatach opatowskim i kieleckim ziemskim. Ogółem na terenie województwa na 10 000 mieszkańców przypada 0,88 organizacji działających w sferze rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. Działalność organizacji pozarządowych wspierana jest pracą wolontariuszy. W Świętokrzyskim Centrum Wolontariatu zarejestrowanych jest 1300 wolontariuszy.

11.2. Współpraca Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi

Zgodnie z zapisami wielu ustaw sektorowych do dialogu społecznego zapraszane są organizacje pozarządowe, który to dialog określany jest mianem dialogu obywatelskiego. Podstawowe cele prowadzenia dialogu obywatelskiego zawierają się w zapisach **DOKUMENTU PROGRAMOWEGO RZĄDU PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W DNIU 22 PAŹDZIERNIKA 2002 R. „ZASADY DIALOGU SPOŁECZNEGO”**:

Uspołecznienie mechanizmów podejmowania decyzji,

Równoważenie społecznych interesów, w celu zagwarantowania, że dialog społeczny służy realizacji interesu publicznego,

Poprawa jakości rządzenia i przygotowanie lepszych rozwiązań społeczno-gospodarczych,

Uzupełnienie tradycyjnych form kontroli administracji publicznej.

W realizacji w/w celów pozycję organizacji pozarządowych umacnia Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która to nałożyła na organy administracji publicznej obowiązek realizacji zadań ze sfery publicznej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wśród wielu obszarów współpracy w art. 4 ust.1, pkt 6 wyodrębnia się problemy osób niepełnosprawnych. Dla samorządu województwa podstawę do organizowania tej współpracy stanowi uchwalony przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego **Zintegrowany Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2004 – 2006** - Uchwała Nr XIX/172/04 z dnia 5 lipca 2004 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r., Zarządzeniem Nr 84/03 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 lipca 2003 r powołano Wojewódzką Społeczną Radę Ds. Osób Niepełnosprawnych. Radę tworzą przedstawiciele organizacji społecznych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, samorządów terytorialnych, oraz administracji rządowej. Instytucja Wojewódzkiej Rady Społecznej obserwuje i ocenia warunki, jakie niepełnosprawnym stwarza społeczeństwo oraz inicjuje działania, przedstawia propozycje, których realizacja umożliwi poprawę w dziedzinach związanych z warunkami życia osób niepełnosprawnych. Obsługę Wojewódzkiej Społecznej Rady Ds. Osób Niepełnosprawnych prowadzi Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

11.2.1. Wspieranie osób i rodzin dysfunkcyjnych

W latach 1999 – 2000 dotacje dla organizacji pozarządowych udzielane były ze środków przekazywanych z Budżetu Państwa przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadań własnych Samorządu Województwa. W następnym okresie czasu tj. w latach 2001 – 2003 województwo nie otrzymywało subwencji z budżetu państwa na cele współpracy z NGOs, stąd ze względu na ograniczone możliwości budżetowe podejmowano pozafinansowe formy współpracy tj. organizowanie konferencji edukacyjnych w przebiegu targów rehabilitacji sanatoriów i uzdrowisk, które corocznie odbywają się w Centrum Targowym w Kielcach w miesiącu wrześniu oraz w ramach programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Tabela 83. Dotacje celowe przyznane z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w latach 1999-2003 dla NGOs wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych w dziedzinie pomocy społecznej.

Rok	Liczba złożonych wniosków o dotację			Liczba zawartych umów			Łączna kwota udzielonych dotacji w zł.		
	Pomoc społeczna	Niepełnosprawność		Pomoc społeczna	Niepełnosprawność		Pomoc społeczna	Niepełnosprawność	
		Liczba	Liczba		%	Liczba		Liczba	%
1999	81	11	13,6	31	11	35,5	152 495	21 600	14,2
2000	22	9	40,9	19	8	42,1	130 900	27 900	21,3
2001	29	5	17,2	-	-	-	-	-	-
2002	30	4	13,3	-	-	-	-	-	-
2003	9	6	66,7	-	-	-	-	-	-
2004	8	-	-	6	-	-	20 000	-	-

11.2.2. Animowanie działań kulturalnych na rzecz osób niepełnosprawnych

Szczególną aktywność w zakresie upowszechniania kultury wśród osób niepełnosprawnych wykazują, m.in. oddziały: Polskiego Związku Niewidomych i Polskiego Związku Głuchych oraz liczne fundacje i stowarzyszenia, m.in. Świętokrzyskie Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski, Świętokrzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym “Nasz Kącik”, Związek Harcerstwa Polskiego oraz organizacje charytatywne.

Przy Wojewódzkim Domu Kultury działa Krajowe Centrum Kultury Polskiego Związku Niewidomych, które organizuje szereg działań artystycznych aktywizujących osoby niewidome i niedowidzące z całego kraju. Każdego roku Centrum realizuje imprezy cykliczne o charakterze doskonalącym (warsztaty literackie, muzyczne, plastyczne, taneczne), promocyjnym i wydawniczym (nagrania płyt, wydawnictwa literackie) oraz prezentacje dorobku artystycznego (Spotkania Muzyczne Niewidomych “Widzieć Muzyką”, “Biesiada Literacka”). Rocznie w imprezach organizowanych przez KCK PZN bierze udział ponad 1.000 osób.

11.2.3. Organizatorzy sportu, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych

Animatorami kultury fizycznej i sportu osób niepełnosprawnych w Województwie Świętokrzyskim są: Zrzeszenie Sportu i Rehabilitacji „Start”, Stowarzyszenie Olimpiad Specjalnych „Polska” w Skarżysku Kamiennej i Jędrzejowie, Towarzystwo Sportowe „Sprawni Razem”, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Cross”, Polski Związek Głuchych. Wymienione stowarzyszenia otrzymują dotacje celowe z budżetu województwa na organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych wg ogólnych procedur przyjętych w programie współpracy z NGOs. Najwięcej środków z budżetu samorządu województwa w skali roku otrzymuje Stowarzyszenie „Start” – 40 tys. zł.

Tabela 83. Dotacje z budżetu samorządu województwa na działania z zakresu sportu osób niepełnosprawnych w latach 1999 - 2004.

Rok	Liczba podmiotów, które złożyły wnioski na dofinansowanie działań z zakresu sportu osób niepełnosprawnych	Liczba organizacji pozarządowych, którym przyznano dotacje z budżetu województwa na działania w zakresie sportu osób niepełnosprawnych	Liczba zawartych umów	Liczba osób uczestniczących w organizowanych inicjatywach	Łączna kwota udzielonych dotacji
1999	2	2	6	350	34.500,00
2000	2	2	5	340	33.000,00
2001	1	1	6	250	32.000,00
2002	1	1	6	650	30.000,00
2003	3	3	10	1000	46.500,00
2004	4	4	4	600	45.500,00

Przedmiotem udzielanych dotacji w minionym okresie były następujące zadania: zakup sprzętu sportowego; szkolenia sportowe w różnych dyscyplinach sportowych dla osób niepełnosprawnych, organizowanie zawodów sportowych, obozów sportowych, imprez turystycznych. Obok wymienionych wyżej organizacji pozarządowych organizacją zajęć sportowych i rekreacyjnych na terenie województwa zajmują się specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, warsztaty terapii zajęciowej, domy opieki społecznej oraz inne organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji osób niepełnosprawnych.

Z osobami niepełnosprawnymi zajęcia prowadzą absolwenci Akademii Wychowania Fizycznego oraz grupy wolontariuszy. Zawodnicy kieleckiego „Startu”, Olimpiad Specjalnych, czy Towarzystwa „Sprawni Razem” odnoszą sukcesy na arenie międzynarodowej i ogólnopolskiej zdobywając wiele medali w różnych dyscyplinach sportu. Łuczniectwo Z S P i R „Start” należy do najlepszych w kraju.

Kalendarze imprez poszczególnych organizacji na dany rok uwzględniają imprezy i zawody o charakterze masowym, jak również rywalizacji sportowej w randze Mistrzostw Polski, Europy, Świata i Igrzysk Paraolimpijskich.

ROZDZIAŁ 2. ANALIZA SWOT

Posługując się kategoriami analizy, SWOT, która dotyczy ukazania słabych i mocnych stron województwa a także szans i zagrożeń, jakie z tego układu wynikają dla procesów integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w regionie, należy zwrócić uwagę na następujące okoliczności:

Słabe strony

- Brak dokładnej diagnozy problemów osób niepełnosprawnych na szczeblu powiatowym
- Brak zaangażowania powiatów w realizację programów na rzecz osób niepełnosprawnych, które by uwzględniały działania ponadstandardowe
- Brak aktywności samorządów w realizacji projektów ze środków EFS na działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Słabo przystosowane środowisko fizyczne dla potrzeb osób niepełnosprawnych – bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej, w tym w instytucjach pomocy społecznej,
- Ograniczenia środowiskowe do mobilności terytorialnej osób niepełnosprawnych - liczne bariery transportowe i komunikacyjne
- Brak obligatoryjnych przepisów odnośnie zakupu przez przewoźników autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.
- Brak dostępu lub ograniczony dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa
- Brak standardowych norm zatrudnienia pracowników socjalnych w instytucjach pomocy społecznej do prowadzenia aktywizujących metod pracy z niepełnosprawnym klientem
- Brak zainteresowania ofertą edukacyjną Policealnej Szkoły Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej w celu rozwoju zasobów kadrowych instytucji wsparcia społecznego osób niepełnosprawnych
- Obciążenie budżetu samorządów gminnych na pasywne formy pomocy społecznej
- Zróżnicowana terytorialnie aktywność obywatelska na rzecz osób niepełnosprawnych
- Bariery techniczne w infrastrukturze edukacyjnej
- Słabo przygotowana kadra do rozwiązywania problemów niepełnosprawnych dzieci w systemie szkolnictwa ogólnodostępnego

- Brak systemu badania przydatności zawodowej niepełnosprawnej młodzieży i zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego
- Niewystarczające wyposażenie placówek edukacyjnych w specyficzne urządzenia i sprzęt dydaktyczny dla potrzeb nauczania osób niepełnosprawnych
- Nierówności w dostępie do edukacji na niekorzyść dla osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich w szczególności do kształcenia na poziomie średnim i wyższym
- Niepełna dostępność w aspekcie terytorialnym do placówek rehabilitacji medycznej, społecznej zawodowej dla mieszkańców wsi
- Niedobory kwalifikowanych kadr medycznych dla celów rehabilitacji leczniczej - lekarzy, magistrów rehabilitacji ruchowej
- Brak zainteresowania lekarzy specjalizacją rehabilitacji medycznej
- Brak dokładnej diagnozy w zakresie oceny stopnia przystosowania obiektów ochrony zdrowia do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Ograniczony dostęp doświadczeń rehabilitacji medycznej kardiologicznej wczesnej oraz w warunkach ambulatoryjnych, do świadczeń rehabilitacji specjalistycznej niesklasyfikowanej odrębnie w warunkach stacjonarnych i dziennych
- Deficyty w zaopatrzeniu w sprzęt ortopedyczno - pomocniczy
- Starzejąca się infrastruktura obiektów uzdrowiskowych
- Brak wyodrębnionej statystyki medycznej uwzględniającej zakres świadczeń medycznych dla osób niepełnosprawnych
- Niska świadomość osób niepełnosprawnych o przysługujących im uprawnieniach z tytułu leczenia i rehabilitacji
- Niekorzystna sytuacja w strukturze wykształcenia osób niepełnosprawnych
- Ograniczone zasoby finansowe samorządów terytorialnych do edukacji ustawicznej kadr pracujących i współpracujących z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną
- Niewystarczająca wiedza pracowników administracji samorządowej, decydentów i społeczności lokalnej do podejmowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych - wiedza o instytucjach, programach i możliwych źródłach finansowania
- Wysoka stopa bezrobocia ogółem w tym rosnąca liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych

- Brak zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych
- Małe zainteresowanie pracodawców doskonaleniem zawodowym niepełnosprawnych pracowników
- Niski poziom świadomości pracodawców z otwartego rynku pracy w zakresie finansowych korzyści płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych
- Niedostosowanie stanowiska pracy do potrzeb i możliwości pracowników niepełnosprawnych
- Niewystarczająca komunikacja między instytucjami we wspólnych działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
- Brak przygotowania organizacyjno – technicznego oraz finansowego do aplikowania środków pomocowych z Unii Europejskiej

Mocne strony

- Sieć instytucji wsparcia społecznego na rzecz osób niepełnosprawnych
- Dobrze rozwinięta i równomierne rozmieszczona terytorialnie sieć placówek pomocy społecznej
- Funkcjonujące na terenie województwa instytucje kształcenia zawodowego i ustawicznego kadr do pracy z osobami niepełnosprawnymi
- Organizowanie się osób niepełnosprawnych i ich rodzin w ramach rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego
- Gotowość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa do brania udziału w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
- Rzecznictwo organizacji pozarządowych w samorządach terytorialnych tj. Wojewódzka i Powiatowe Społeczne Rady Ds. Osób Niepełnosprawnych
- Zaplanowany dalszy rozwój infrastruktury pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych w ramach działań inwestycyjnych
- Świętokrzyskie Centrum Wolontariatu
- Gotowość samorządów terytorialnych do współpracy z organizacjami pożytku publicznego, na szczeblu województwa Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami pozarządowymi na lata 2004 - 2006
- Dobrze rozwinięty system podstawowej opieki zdrowotnej

- Stale rozwijająca się sieć gabinetów fizykoterapii w poszczególnych gminach Województwa Świętokrzyskiego
- Rozwój sieci niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej z szerokim spektrum świadczeń medycznych
- Infrastruktura lecznictwa onkologicznego i kardiologicznego
- Dobrze rozwinięta baza zakładów przyrodoleczniczych, sanatoriów, szpitali uzdrowiskowych, ośrodków wypoczynkowo –sanatoryjnych oraz pensjonatów i kwater prywatnych w miejscowościach uzdrowiskowych oraz dobrze przygotowana kadra lekarska i pomocnicza
- Dostępność środków masowego przekazu w celu przekazywania informacji o możliwościach rehabilitacji społecznej, zawodowej i medycznej
- Uregulowania prawne dotyczące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Istnienie systemu edukacji i rehabilitacji obejmującego dzieci i młodzież niepełnosprawną
- Uregulowania prawne w sprawie przystosowania obiektów ochrony zdrowia do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Gotowość partnerów społecznych do współdziałania w zakresie rozwiązywania problemów rynku pracy
- Dobrze rozwinięta sieć poradnictwa i doradztwa zawodowego w strukturach powiatowych urzędów pracy
- Uregulowania prawne stwarzające możliwość likwidacji barier komunikacyjnych, transportowych i architektonicznych
- Sukcesywne wdrażanie przez samorządy terytorialne do praktyki działania ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym jako podstawy prawnej do udzielania pomocy osobom zagrożonym trwałym wykluczeniem społecznym
- Stosunkowo dobry poziom akceptacji społecznej dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i wzrost świadomości społecznej w aspekcie zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych

Szanse

- Wzmocnienie administracji samorządowej dla celów projektowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE

- Uczestnictwo samorządów terytorialnych w programach PFRON z możliwością otrzymania wsparcia finansowego w różnych sferach aktywności osób niepełnosprawnych – edukacji, aktywizacji zawodowej, modernizacji środowiska, rekreacji itp,
- Pomoc finansowa w postaci funduszy strukturalnych przeznaczonych na cele zatrudnienia i integracji społecznej oraz rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury w różnych sektorach
- Priorytetowy charakter polityki zatrudnienia w krajach europejskich
- Rosnące znaczenie koordynacji polityki rynku zatrudnienia i reintegracji społecznej na poziomie UE
- Przyjęcie większości dokumentów krajowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych
- Promowanie i wdrażanie aktywnej polityki rynku pracy przez różne instytucje polityki społecznej
- Konsekwentna realizacja narodowych dokumentów strategicznych w dziedzinie polityki społecznej w szczególności ukierunkowanych na rozwój zatrudnienia, potwierdzona wolą polityczną poprawy sytuacji na rynku pracy
- Wymiana informacji i doświadczeń na temat wdrażanych polityk integracji społecznej w tym w zakresie rozwoju różnych form i metod rehabilitacji osób niepełnosprawnych na płaszczyźnie medycznej, społecznej i zawodowej w drodze współpracy zagranicznej

Zagrożenia

- Polityka społeczna państwa zmierzająca do ograniczania wydatków publicznych, w tym szczególnie na rehabilitację społeczną,
- Brak kontynuacji działań strategicznych w sytuacjach zmian kadrowych w ośrodkach władzy i decydentów,
- Rotacja kadr w sytuacji zmian politycznych, która niejednokrotnie prowadzi do odpływu z instytucji społecznych kadry wyposażonej w wiedzę i umiejętności niezbędne do wdrażania programów krajowych i pomocowych
- Powszechność występowania barier architektonicznych i transportowych
- Załamanie się systemu finansującego rehabilitację osób niepełnosprawnych
- Zmiana zasad finansowania lecznictwa uzdrowiskowego przez Narodowy Fundusz Zdrowia
- Słaba kondycja finansowa jednostek samorządów terytorialnego ogranicza możliwości partycypowania w kosztach realizacji działań wynikających z określonych programów, co stanowi obowiązującą regułę w wielu programach UE i PFRON

ROZDZIAŁ 3. PROGRAM NA LATA 2006 – 2013

CEL GŁÓWNY: ZAPOBIEGANIE RYZYKU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEMU	
Cele strategiczne	Zadania priorytetowe
Kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej o prawie osób niepełnosprawnych do ochrony przed dyskryminacją.
	Przedstawianie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych i wkładu, jaki osoby niepełnosprawne wnoszą w życie społeczeństwa jako całości.
	Uświadamianie różnym grupom społecznym zróżnicowania występującego między osobami niepełnosprawnymi oraz różnych form dyskryminacji, na które są narażone.
	Stymulowanie samodzielności i aktywności osób niepełnosprawnych w ich naturalnym środowisku społecznym.
Wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej	Bezpośrednia pomoc interwencyjna poprzez gwarantowane ustawowo świadczenia pomocy społecznej oraz profesjonalną pracę socjalną.
	Stymulowanie samodzielności i aktywności osób niepełnosprawnych w ich naturalnym środowisku społecznym
	Wspomaganie rodzin osób niepełnosprawnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i zapewnienie opieki osobom samotnym
	Zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną na rzecz osób niepełnosprawnych.
Zwiększenie aktywności i mobilności społecznej osób niepełnosprawnych	Poprawa dostępności i jakości do świadczeń z zakresu rehabilitacji medycznej.
	Dostosowanie oferty usługowej transportu do potrzeb i możliwości zdrowotnych osób niepełnosprawnych.
Stworzenie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Doskonalenie systemu diagnozy i selekcji w zakresie wczesnej interwencji psychopedagogicznej.
	Poprawa warunków umożliwiających prowadzenie procesu edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnych w placówkach specjalnych na poziomie porównywalnym ze szkolnictwem ogólnodostępnym.

	Poprawa warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach zapewniających edukację i całodobową opiekę.
	Likwidacja barier w placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie i komunikowanie się.
	Likwidacja barier transportowych utrudniających lub uniemożliwiających naukę niepełnosprawnym uczniom/wychowankom.
	Wdrażanie idei wychowania i kształcenia integracyjnego na wszystkich poziomach zreformowanego systemu oświatowego.
	Poprawa możliwości zdobywania informacji oraz samokształcenia poprzez upowszechnianie nowoczesnych technik informacyjnych wśród uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Ograniczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dostępie do usług świadczonych na rzecz ogółu obywateli	Zwiększenie dostępu dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym
	Upowszechnianie rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych jako formy rehabilitacji zdrowotnej oraz promowanie ogólnodostępnych dyscyplin sportu.
Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych	Rozwój różnych form rehabilitacji społecznej i zawodowej.
	Pozyskiwanie aktualnej wiedzy na temat problemów osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej w kierunku doskonalenia standardu tego rodzaju działań oraz poprawy ich efektywności.
	Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem niepełnosprawnych pracowników oraz kształtowanie dobrego klimatu społecznego i pozytywnego nastawienia środowisk pracowniczych do współpracy z osobami niepełnosprawnymi.
	Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi w zakresie metod i form aktywizacji zawodowej i społecznej
	Zwiększanie zdolności i umiejętności osób niepełnosprawnych do samodzielnego poruszania się na otwartym rynku pracy oraz adaptacji i integracji w środowisku pracy w kierunku utrzymania się w zatrudnieniu.
	Zwiększenie zdolności otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi do programowania i wdrażania zadań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
	Zwiększenie możliwości osób niepełnosprawnych w zakresie uzyskiwania, podnoszenia i aktualizacji

	<p>kwalifikacji zawodowych oraz innych ich umiejętności niezbędnych do zatrudniania i trwałej integracji na otwartym rynku pracy</p>
<p>Tworzenie regionalnej wiedzy i potencjału dla wdrażania nowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Opracowanie i aktualizacja bazy danych na temat osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie województwa oraz posiadanych zasobów instytucjonalnych i kadrowych dla celów organizowania wsparcia społecznego, rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej.</p>

1. Cele, zadania, wskaźniki

Cel strategiczny 1

Kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych

Zadanie 1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej o prawie osób niepełnosprawnych do ochrony przed dyskryminacją oraz do pełnego i równego korzystania z ich podstawowych praw człowieka.

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Opracowywanie i wydawanie publikacji, w tym na nośnikach elektronicznych, służących przybliżaniu problematyki niepełnosprawności oraz podnoszeniu świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, a także propagujących sprawdzone rozwiązania w dziedzinie rehabilitacji oraz informujących o dostępnych usługach w zakresie transportu, komunikacji, turystyki i wypoczynku.

Wskaźniki:

- Liczba opracowanych i wydanych publikacji
- Nakład poszczególnych publikacji
- Nakład rozkolportowany poszczególnych publikacji
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji tego rodzaju przedsięwzięć

- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa zaangażowane na realizację zadania

2. Organizowanie kampanii edukacyjnych w celu upowszechniania informacji i wiedzy na temat niepełnosprawności we wszystkich środowiskach politycznych, zawodowych i społecznych.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych form edukacji publicznej (konferencje prasowe oraz dla animatorów lokalnych działań integracyjnych, warsztaty/ szkolenia, festyny, koncerty, debaty, imprezy sportowe, programy telewizyjne i radiowe i inne)
- Liczba uczestników zrealizowanych działań edukacyjnych
- Wykorzystane nośniki informacji publicznej – ilość materiałów wyprodukowanych i rozdyskrebowanych
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji tego rodzaju przedsięwzięć
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa zaangażowane na realizację zadania

Zadanie 2. Przedstawianie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych i wkładu jaki osoby niepełnosprawne wnoszą w życie społeczeństwa jako całości.

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Organizowanie targów, wystaw i innych imprez o charakterze wystawienniczym promujących aktywność i osiągnięcia osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych inicjatyw i liczba uczestników
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji tego rodzaju przedsięwzięć
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa zaangażowane na organizację w/w imprez

2. Inspirowanie programów radiowych i telewizyjnych w celu propagowania w środkach masowego przekazu osiągnięć naukowych i zawodowych osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba zaangażowanych mediów

- Liczba i zasięg zorganizowanych działań medialnych z udziałem osób niepełnosprawnych / szacunkowa oglądalność, słuchalność,/
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach zrealizowanych działań i koszty tych działań
- Rynkowe koszty emisji programów

Zadanie 3. Uświadamianie różnym grupom społecznym różnicowania występującego między osobami niepełnosprawnymi oraz różnych form dyskryminacji, na które są narażone.

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Organizowanie szkoleń dla kadr z różnych instytucji społecznych ze szczególnym uwzględnieniem obsługi w obiektach użyteczności publicznej z zakresu potrzeb osób niepełnosprawnych oraz specyfiki współpracy z niepełnosprawnym klientem.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji tego rodzaju przedsięwzięć
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach zrealizowanych działań
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

2. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększania ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie rehabilitacji.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji tego rodzaju przedsięwzięć
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach zrealizowanych działań

- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

Zadanie 4. Stymulowanie samodzielności i aktywności osób niepełnosprawnych w ich naturalnym środowisku społecznym

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Prowadzenie terapii psychologicznej dla osób, które stały się niepełnosprawne w stopniu znacznym lub umiarkowanym, w celu łagodzenia stresu spowodowanego niepełnosprawnością.

Wskaźniki:

- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
 - Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
 - Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania
2. Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, mających na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, w tym w szczególności obejmujących naukę orientacji w przestrzeni i wykonywania czynności dnia codziennego poprzez osoby ociemniałe, zwiększających mobilność osób niepełnosprawnych ruchowo, ogólnie usprawniających osoby ze znacznym upośledzeniem ruchu i mowy, rozwijających umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, a także ogólnie usprawniających zaburzone funkcje organizmu i ograniczających deficyty rozwojowe osób z upośledzeniem umysłowym.

Wskaźniki:

- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
 - Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
 - Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania
3. Rozwój systemu informacji obywatelskiej i poradnictwa specjalistycznego

Wskaźniki:

- Relacja jednostek pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym prowadzących specjalistyczne poradnictwo do wszystkich jednostek pomocy społecznej
- Liczba gmin i powiatów, w których prowadzone są ośrodki informacji lub biura porad obywatelskich

- Liczba osób korzystających z informacji i poradnictwa
- Liczba złożonych ofert współpracy na realizację zadania
- Liczba zawartych umów na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

Cel strategiczny 2

Wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej

Zadanie 1. Zapewnienie osłony socjalnej w sytuacjach kryzysowych i niskich standardów materialnych

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Bezpośrednia pomoc interwencyjna poprzez gwarantowane ustawowo świadczenia pomocy społecznej oraz profesjonalną pracę socjalną

Wskaźniki:

- Relacja wydatków na cele pomocy społecznej do ogółu wydatków w budżetach samorządów terytorialnych
- Relacja wydatków na świadczenia pomocy społecznej udzielane z powodu niepełnosprawności do ogółu wydatków w budżetach gmin na cele pomocy społecznej
- Relacja osób i rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności do ogólnej liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
- Liczba zawartych kontraktów socjalnych z klientem pomocy społecznej
- Liczba kontraktów zakończonych aktywizacją klientów pomocy społecznej
- Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w rejonach opiekuńczych gminnych ośrodków pomocy społecznej

2. Ustawiczna edukacja kadr instytucji pomocy społecznej:

2.1. Szkolenie osób pracujących z niepełnosprawnym klientem pomocy społecznej

2.2. Szkolenie osób tworzących lokalne strategie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba szkoleń zorganizowanych dla pracowników pomocy społecznej

- Liczba przeszkolonych pracowników
- Relacja pracowników socjalnych ze specjalizacją w zawodzie pracownika socjalnego do wszystkich zatrudnionych pracowników socjalnych
- Liczba słuchaczy w Policealnej Szkole Służb Społecznych w Skarżysku Kamiennej na kierunkach kształcących do pracy z niepełnosprawnym klientem
- Relacja pracowników socjalnych z II - gim stopniem specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego do wszystkich zatrudnionych pracowników socjalnych
- Środki finansowe w budżetach samorządów województwa i powiatowych przeznaczone na cele szkoleń

3. Stosowanie modelowych rozwiązań w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych w ramach integracji z UE

Wskaźniki:

- Liczba samorządów terytorialnych uczestniczących w konkursach ogłaszanych przez instytucje wdrażające SPO – RZL
- Liczba przygotowanych projektów
- Relacja projektów zakwalifikowanych do finansowania do ogółu przygotowanych projektów
- Wysokość pozyskanych środków i środków własnych samorządów zaangażowanych do realizacji projektów
- Liczba uczestników realizowanych projektów tj. beneficjentów ostatecznych

4. Wspieranie tworzenia centrów integracji społecznej oraz sieci klubów integracji społecznej.

Wskaźniki:

- Liczba zaopiniowanych wniosków o utworzenie CIS
- Wysokość środków finansowych w budżecie województwa przeznaczonych na wyposażenie i działalność CIS
- Liczba jednostek organizacyjnych CIS i KIS
- Liczba uczestników programu zatrudnienia socjalnego
- Liczba uczestników programu zatrudnienia tymczasowego
- Relacja uczestników usamodzielnionych do wszystkich uczestników realizowanych programów

Zadanie 2. Wspomaganie rodzin osób niepełnosprawnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi oraz zapewnienie opieki osobom samotnym.

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Doskonalenie infrastruktury domów pomocy społecznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem nowych form pomocy tj. domów dziennego pobytu oraz rodzinnych domów pomocy społecznej

Wskaźniki:

- Relacja dps określonego typu przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych do wszystkich dps w województwie
- Relacja dps dla niepełnosprawnych, które zrealizowały programy naprawcze w kierunku standaryzacji usług do wszystkich dps dla niepełnosprawnych
- Relacja miejsc w dps przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych do wszystkich miejsc w dps
- Relacja miejsc w dps określonego typu dla osób niepełnosprawnych do wszystkich miejsc w dps dla osób niepełnosprawnych
- Relacja niepełnosprawnych mieszkańców dps do wszystkich mieszkańców dps
- Relacja osób niepełnosprawnych oczekujących na przyznanie miejsca w dps do wszystkich osób oczekujących
- Odsetek wykorzystanych miejsc w dps dla osób niepełnosprawnych

2. Rozwój środowiskowych usług opiekuńczych w tym specjalistycznych

Wskaźniki:

- Relacja osób, którym przyznano decyzją świadczenia do wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych
- Relacja kwoty świadczeń na usługi opiekuńcze do ogólnej kwoty wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych gmin

3. Rozwój sieci wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźniki:

- Liczba ośrodków wsparcia – środowiskowych domów samopomocy
- Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia
- Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia
- Liczba mieszkań chronionych
- Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych
- Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych

4. Prowadzenie rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w różnych typach placówek.

Wskaźniki:

- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

5. Wspieranie tworzenia grup wsparcia psychospołecznego, edukacyjnego i instrumentalnego dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych .

Wskaźniki:

- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

Zadanie 3. Zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną na rzecz osób niepełnosprawnych.

Metody realizacji i wskaźniki

1. Inspirowanie samorządów terytorialnych do opracowania i wdrażania programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Liczba gmin, które w gminnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniły problemy osób niepełnosprawnych
- Liczba powiatów, które w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniły problemy osób niepełnosprawnych

- Liczba powiatów, które opracowały i wdrażały programy celowe na rzecz osób niepełnosprawnych
- Środki finansowe w budżetach samorządów terytorialnych przeznaczone na realizację opracowanych i wdrożonych programów

2. Promowanie dialogu obywatelskiego jako formy partycypacji w realizacji zadań publicznych

Wskaźniki:

- Liczba zainicjowanych konkursów ofert współpracy ogółem z organizacjami pozarządowymi
 - Liczba zainicjowanych konkursów ofert współpracy ze strony organizacji pozarządowych
 - Relacja organizacji, które złożyły oferty współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych do wszystkich organizacji, które złożyły oferty współpracy
 - Relacja umów o współpracy zawartych z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych do wszystkich umów zawartych z organizacjami pozarządowymi
 - Relacja zawartych umów do złożonych ofert współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych
 - Relacja środków finansowych zaangażowanych na cele współpracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych do ogółu wydatków na cele współpracy z organizacjami pozarządowymi
 - Liczba uczestników zrealizowanych projektów
 - Liczba pozafinansowych form współpracy
- ## 3. Wspieranie tworzenia centrów wolontariatu i punktów informacyjnych szerzących idee wolontariatu, akcji promocyjnych służących wzmocnieniu roli wolontariatu w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania

Cel strategiczny 3

Zwiększenie aktywności i mobilności społecznej osób niepełnosprawnych

Zadanie 1. Poprawa dostępności i jakości do świadczeń z zakresu rehabilitacji medycznej

Metody realizacji wskaźniki:

1. Rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji medycznej osób niepełnosprawnych

1.1. Realizacja programów dostosowawczych przez obiekty ochrony zdrowia zgodnie z

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, (Dz. U. Nr 116, poz.985).

Wskaźniki:

- Relacja zakładów ochrony zdrowia kompleksowo przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych do wszystkich zakładów ochrony zdrowia na terenie województwa
- Liczba jednostek ochrony zdrowia, które zrealizowały programy dostosowawcze w celu ich udostępnienia osobom niepełnosprawnym
- Liczba zadań i opis przedsięwzięć wykonanych w ramach opracowanych programów naprawczych
- Środki finansowe przeznaczone na zadania zrealizowane w ramach programów dostosowawczych

1.2. Rozwój ambulatoryjnych, dziennych i stacjonarnych placówek rehabilitacji medycznej

Wskaźniki:

- Liczba oddziałów rehabilitacyjnych
- Liczba łóżek w oddziałach rehabilitacyjnych
- Wskaźnik wykorzystania łóżek na oddziałach rehabilitacji medycznej w (%)
- Liczba dziennych oddziałów rehabilitacji medycznej

- Liczba poradni rehabilitacyjnych
- Wskaźnik udzielonych porad w poradniach rehabilitacyjnych na 100 000 ludności

2. Rozwój oferty świadczeń rehabilitacji medycznej w ramach ubezpieczenia zdrowotnego /kontrakty z NFZ/

Wskaźniki:

- Liczba świadczeniodawców poszczególnych rodzajów rehabilitacji medycznej
- Liczba zakontraktowanych świadczeń poszczególnych rodzajów rehabilitacji medycznej
- Relacja kosztów realizacji świadczeń rehabilitacji medycznej ogółem, do całkowitego kosztu realizacji wszystkich świadczeń zdrowotnych
- Relacja kosztów świadczeń rehabilitacji medycznej w poszczególnych jej rodzajach i w różnych formach do całkowitych kosztów świadczeń rehabilitacji medycznej
- Liczba świadczeniodawców rehabilitacji medycznej w szpitalach uzdrowiskowych
- Liczba świadczeń rehabilitacji medycznej w szpitalach uzdrowiskowych
- Liczba świadczeniodawców rehabilitacji medycznej w sanatoriach
- Liczba świadczeń rehabilitacji medycznej w sanatoriach
- Relacja zrealizowanych skierowań na leczenie uzdrowiskowe do liczby skierowań wystawionych przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego
- Relacja zrealizowanych skierowań na leczenie uzdrowiskowe do liczby skierowań zaakceptowanych przez NFZ
- Relacja zrealizowanych skierowań na leczenie sanatoryjne do liczby skierowań wystawionych przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego
- Relacja zrealizowanych skierowań na leczenie sanatoryjne do liczby skierowań zaakceptowanych przez NFZ

2.1.. Zwiększenie dostępności lecznictwa uzdrowiskowego

Wskaźniki:

- Średni czas oczekiwania na miejsce w szpitalu uzdrowiskowym
- Najdłuższy czas oczekiwania na miejsce w szpitalu uzdrowiskowym

- Najkrótszy czas oczekiwania na miejsce w szpitalu uzdrowiskowym
- Średni czas oczekiwania na miejsce w sanatorium
- Najdłuższy czas oczekiwania na miejsce w sanatorium
- Najkrótszy czas oczekiwania na miejsce w sanatorium

3. Wyposażenie obiektów służących rehabilitacji medycznej w niezbędne urządzenia, aparaturę i sprzęt rehabilitacyjny

Wskaźniki:

- Liczba obiektów ochrony zdrowia, w których zrealizowano projekty lub dokonano zakupu urządzeń, aparatury i sprzętu dla celów rehabilitacji medycznej
- Ilość zakupionych urządzeń, sprzętu i aparatury dla celów rehabilitacji medycznej
- Środki finansowe przeznaczone na zakup urządzeń, sprzętu i aparatury dla celów rehabilitacji medycznej

4. Rozwój zasobów kadrowych dla potrzeb rehabilitacji medycznej, na poziomie średnim i wyższym, w tym magistrów rehabilitacji ruchowej, techników fizjoterapii wyspecjalizowanych lekarzy rehabilitacji medycznej, we wszystkich typach placówek rehabilitacyjnych

Wskaźniki:

- Liczba lekarzy zatrudnionych w poradniach rehabilitacyjnych
- Liczba porad na 1 lekarza w poradniach rehabilitacyjnych
- Liczba lekarzy zatrudnionych w stacjonarnych oddziałach rehabilitacji medycznej
- Liczba osób leczonych na 1 lekarza w stacjonarnych oddziałach rehabilitacji medycznej

5. Zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze umożliwiające im samodzielne funkcjonowanie w środowisku bytowym

Wskaźniki:

- Relacja zrealizowanych wniosków o zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczno -pomocniczy do liczby wniosków złożonych ogółem
- Całkowity koszt realizacji wniosków o zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczno pomocniczy

Zadanie 2. Dostosowanie oferty usługowej transportu do potrzeb i możliwości zdrowotnych osób niepełnosprawnych

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Kompleksowa adaptacja dworców do obsługi niepełnosprawnych pasażerów w większych węzłach komunikacyjnych, zarówno PKP jak i PKS.

Wskaźniki:

- Relacja przystosowanych dworców PKP i PKS do ogólnej liczby dworców,
- Ocena przystosowania poszczególnych obiektów według przyjętej modelowo skali /wykonane prace adaptacyjne/.

2. Wykonanie podstawowych zabiegów technicznych i organizacyjnych na mniejszych stacjach kolejowych i autobusowych ułatwiających podróżowanie osobom niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Relacja przystosowanych dworców PKP i PKS do ogólnej liczby dworców;
- Ocena przystosowania poszczególnych obiektów według przyjętej modelowo skali /wykonane prace adaptacyjne/.

3. Zwiększenie do stałej eksploatacji taborów transportowych pojazdów przystosowanych do przewozu osób z ograniczoną sprawnością ruchową, głównie na liniach uzdrowiskowych i wypoczynkowych.

Wskaźniki:

- Relacja przewoźników posiadających pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych do ogólnej liczby przewoźników,

- Liczba pojazdów wykorzystywanych do przewozu osób niepełnosprawnych w tym przystosowanych do przewozu osób na wózkach inwalidzkich, posiadanych przez przewoźników,
 - Relacja linii komunikacji miejskiej obsługiwanych pojazdami przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych do ogólnej liczby linii komunikacji miejskiej,
 - Liczba przedsiębiorców prywatnych świadczących usługi transportowe dla osób prywatnych,
 - Liczba pojazdów wykorzystywanych do przewozu osób niepełnosprawnych w tym pojazdów przystosowanych do przewozu osób na wózkach inwalidzkich, posiadanych przez przedsiębiorców prywatnych
 - Liczba taborów kolejowych z wagonami dostosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych
 - Liczba wagonów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych
 - Liczba linii kolejowych obsługiwanych taborami z wagonami dostosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych
 - Relacja linii kolejowych obsługiwanych taborami z wagonami dostosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych do wszystkich linii kolejowych.
4. Analiza połączeń komunikacyjnych z Kielc do miejscowości uzdrowiskowych i wypoczynkowych oraz spowodowanie, aby w rozkładzie jazdy PKP lub komunikacji autobusowej zapewnione zostały połączenia bezpośrednie do tych miejscowości wraz ze skomunikowaniem tego rodzaju pociągów dalekobieżnych z komunikacją lokalną, na wszystkich możliwych liniach PKP i PKS.
- Wskaźniki:
- Liczba bezpośrednich pociągów i autobusów dalekobieżnych z Kielc do miejscowości uzdrowiskowych
 - Ocena stopnia skomunikowania transportu lokalnego z dalekobieżnym na podstawie rozkładów jazdy PKP i PKS
5. Uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych w trakcie zatwierdzania projektów organizacji ruchu (parkingi, chodnik, przejścia)
- Wskaźniki:
- Liczba zgłoszonych projektów organizacji ruchu

- Liczba zatwierdzonych projektów
- Długość wybudowanych i wyremontowanych chodników przy drogach wojewódzkich
- Liczba nowych miejsc w strefach płatnego parkowania przeznaczonych na parkowanie oznakowanych pojazdów konstrukcyjnie przeznaczonych do przewozu osób niepełnosprawnych o obniżonej sprawności ruchowej lub pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową;
- Liczba kart parkingowych wydanych przez starostwa powiatowe

6. Propagowanie idei integracji w przepisach prawa lokalnego dotyczącego komunikacji osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Liczba gmin, w których podjęte zostały uchwały dotyczące likwidacji barier transportowych dla osób niepełnosprawnych w komunikacji lokalnej.
7. Informacja i edukacja społeczna na temat dostępnych usług, ulg, uprawnień i wszelkich ułatwień w zakresie transportu i komunikacji osób niepełnosprawnych.
- Uruchomienie telefonicznego punktu lub wykorzystanie dotychczasowej informacji w zakresie udzielania pełnych informacji osobom niepełnosprawnym o możliwych sposobach i metodach ich podróżowania
 - Uruchomienie lokalnej strony internetowej z informacjami o pociągach, taryfach i ulgach
 - Zamieszczanie w rozkładzie jazdy informacji o środkach transportowych przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych
 - Udział w organizowanych kampaniach edukacyjnych.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych inicjatyw edukacyjnych i informacyjnych
- Liczba uczestników, do których adresowano określone inicjatywy

8. Poprawa bazy transportowej różnych instytucji społecznych w tym wojewódzkich jednostek ochrony zdrowia dla celów leczniczych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych.

Wskaźniki:

- Liczba wojewódzkich jednostek organizacyjnych uczestniczących w programach celowych PFRON, w których priorytetem jest likwidacja barier transportowych
- Liczba przygotowanych projektów
- Liczba zrealizowanych projektów

- Liczba zakupionych środków transportu w ramach zrealizowanych projektów
- Ilość miejsc w zakupionych pojazdach dla osób niepełnosprawnych
- Ilość miejsc w zakupionych pojazdach przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.

Cel strategiczny 4.

Stworzenie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Zadanie 1. Doskonalenie systemu diagnozy i selekcji w zakresie wczesnej interwencji psychopedagogicznej

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Organizowanie różnych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli oraz pracowników poradni psychologiczno- pedagogicznych w zakresie rozpoznawania zaburzeń rozwojowych u dzieci i młodzieży
2. Organizowanie konferencji naukowych i popularnych oraz seminariów na tematy związane z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba przeszkolonych nauczycieli i pedagogów
- Liczba zorganizowanych konferencji i seminariów
- Liczba prelegentów uczestniczących w konferencjach i seminariach
- Liczba osób i instytucji uczestniczących w konferencjach i seminariach
- Liczba umów zawartych w związku z organizowaniem szkoleń, konferencji, seminariów /wynajem sali, prelegenci, wykładowcy/
- Środki finansowe wydatkowane na cele szkolenia zawodowego oraz imprez edukacyjnych

Zadanie 2. Poprawa warunków umożliwiających prowadzenie procesu edukacji dzieci

i młodzieży niepełnosprawnych w placówkach specjalnych na poziomie porównywalnym ze szkolnictwem ogólnodostępnym

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Wyposażenie bazy dydaktycznej i rehabilitacyjnej placówek specjalnych

1.1. Zaopatrzenie w materiały i pomoce dydaktyczne niezbędne w procesie nauczania dzieci niepełnosprawnych i niepełnosprawnej młodzieży

1.2. Zaopatrzenie pracowni szkolnych w sprzęt umożliwiający naukę dzieciom i młodzieży stosownie do potrzeb wynikających z rodzaju ich niepełnosprawności (urządzenia wspomagające słyszenie, sprzęt elektroniczny umożliwiający pracę i naukę osobom niewidomym i inne)

1.3. Wyposażenie i doposażenie sal rehabilitacyjnych

Wskaźniki:

- Liczba placówek edukacji specjalnej, które zostały wyposażone w nowe materiały, pomoce, sprzęt i urządzenia niezbędne do modernizacji procesu dydaktycznego i poprawy jego skuteczności
- Ilość zakupionych materiałów, pomocy, sprzętu i urządzeń niezbędnych dla potrzeb nauczania i rehabilitacji w placówkach specjalnych
- Środki finansowe w budżetach samorządów terytorialnych i innych podmiotów prowadzących placówki specjalne przeznaczone na wyposażenie bazy dydaktycznej i rehabilitacyjnej

2. Organizowanie szkoleń dla kadr zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i placówkach oświatowych na temat możliwych działań i metod wzmacniających, kompensacyjnych i substytucyjnych stosowanych w kształceniu i wychowaniu osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba nauczycieli, którzy ukończyli szkolenia
- Liczba samorządów gminnych, z których rekrutowali się uczestnicy szkoleń
- Liczba zawartych umów dla potrzeb zorganizowania szkoleń
- Środki finansowe wydatkowane na cele szkoleniowe

Zadanie 3. Poprawa warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach zapewniających edukację i całodobową opiekę.

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Wyposażenie lub doposażenie infrastruktury socjalno-bytowej placówek specjalnych zapewniających całodobową opiekę dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym - wyposażenie pomieszczeń mieszkalnych w tym świetlic, sal telewizyjnych, pokoi cichej nauki i innych mieszkalnych.

Wskaźniki:

- Liczba placówek edukacji specjalnej, które zostały wyposażone w nowy sprzęt i urządzenia socjalno-bytowe
- Ilość zakupionego sprzętu i urządzeń w celu poprawy infrastruktury socjalno-bytowej w placówkach specjalnych
- Wydatki w budżetach samorządów terytorialnych i innych podmiotów prowadzących placówki specjalne poniesione z tytułu zakupu sprzętu i urządzeń infrastruktury socjalno-bytowej.

Zadanie 4. Likwidacja barier w placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie i komunikowanie się.

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Adaptacja pomieszczeń polegająca na likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się na terenie placówek specjalnych i integracyjnych oraz zakup odpowiednich urządzeń i sprzętu stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności uczniów i wychowanków

Wskaźniki:

- Liczba placówek edukacyjnych, w których zostały wykonane prace adaptacyjne
- Liczba szkół /placówek wyposażonych w sprzęt specjalistyczny,
- Ilość zakupionego sprzętu i urządzeń dla celów komunikacyjnych w placówkach edukacyjnych

- Powierzchnia zmodernizowanych szkół specjalnych /integracyjnych/ specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
- Powierzchnia wybudowanych łazienek,
- Liczba założonych wind/drzwi
- Powierzchnia zmodernizowanych placów zabaw,
- Liczba zainstalowanych „urządzeń” dla osób niepełnosprawnych
- Wydatki w budżetach samorządów terytorialnych i innych podmiotów prowadzących placówki edukacji poniesione z tytułu likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się niepełnosprawnych uczniów

Zadanie 5. Likwidacja barier transportowych utrudniających lub uniemożliwiających naukę niepełnosprawnym uczniom/wychowankom

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Zakup pojazdów służących do przewozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – mikrobusów-pojazdów 9 osobowych i autobusów

Wskaźniki:

- Liczba podmiotów dysponujących środkiem transportu przystosowanym do przewozu niepełnosprawnych uczniów
- Liczba pojazdów dysponowanych przez samorzady terytorialne do przewozu niepełnosprawnych uczniów
- Liczba miejsc w dysponowanych pojazdach
- Liczba podmiotów organizujących edukację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, które dokonały zakupu pojazdów
- Liczba zakupionych pojazdów
- Liczba miejsc w zakupionych pojazdach do przewozu osób niepełnosprawnych

Zadanie 6. Wdrażanie idei wychowania i kształcenia integracyjnego na wszystkich poziomach zreformowanego systemu oświatowego

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Upowszechnianie wiedzy o możliwościach wsparcia różnych instytucji i osób fizycznych zainteresowanych edukacją osób niepełnosprawnych na wszystkich etapach kształcenia.

Wskaźniki:

- Liczba przedszkoli specjalnych
- Liczba przedszkoli integracyjnych
- Liczba szkół specjalnych
- Liczba szkół integracyjnych
- Liczba specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych
- Liczba specjalnych ośrodków wychowawczych
- Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do przedszkoli
- Liczba niepełnosprawnych uczniów realizujących obowiązek kształcenia w różnych formach
- Relacja niepełnosprawnych uczniów realizujących obowiązek kształcenia w wyżej wymienionych formach kształcenia do ogólnej liczby uczniów niepełnosprawnych.

Zadanie 7. Poprawa możliwości zdobywania informacji oraz samokształcenia poprzez upowszechnianie nowoczesnych technik informacyjnych wśród uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Wskaźniki:

- Liczba projektów opracowanych i wdrożonych przez instytucje społeczne wskazane jako beneficjenci ostateczni w ramach Działania 2.1. SP0 RZL:
Schemat b) Zwiększenie dostępu do edukacji poprzez zakup specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wyposażenie internetowych centrów informacji multimedialnej w sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem.
- Liczba programów zrealizowanych przy udziale finansowym PFRON i osób uczestniczących w tych programach
- Liczba placówek oświatowych uczestniczących w programach
- Liczba uczniów niepełnosprawnych w placówkach, które zrealizowały projekty

Cel strategiczny 5

Ograniczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dostępie do usług świadczonych na rzecz ogółu obywateli

Zadanie 1. Zwiększenie dostępu dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Przystosowanie obiektów kultury dla osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych

Wskaźniki:

- Relacja obiektów kultury dostosowanych pod względem architektonicznym dla potrzeb osób niepełnosprawnych do ogólnej liczby obiektów instytucji kultury w Województwie Świętokrzyskim
- Środki finansowe wydatkowane na usuwanie barier architektonicznych w obiektach kultury

2. Zapewnienie usług i urządzeń technicznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym korzystania z różnych form kultury

Wskaźniki:

- Liczba usług uruchomionych w instytucjach kultury dla celów udostępniania dóbr kultury osobom niepełnosprawnym
- Liczba urządzeń technicznych w obiektach kultury wspomagających udostępnianie kultury osobom niepełnosprawnym
- Środki finansowe wydatkowane na realizację usług dla osób niepełnosprawnych i zakup urządzeń technicznych w obiektach kultury

3. Promowanie aktywności kulturalnej osób niepełnosprawnych oraz inicjatyw o charakterze integracyjnym

Wskaźniki:

- Liczba instytucji kultury i organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury realizujących zadania statutowe na rzecz osób niepełnosprawnych
- Liczba imprez kulturalnych zorganizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych

- Kwota wydatków poniesionych przez samorządowe instytucje kultury na realizację stałych form działalności kulturalnej na rzecz osób niepełnosprawnych
- Liczba organizacji pozarządowych, które ubiegały się o dotacje na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych
- Kwota dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych
- Liczba uczestników – osób niepełnosprawnych – imprez kulturalnych współfinansowanych z dotacji
- Liczba zespołów artystycznych skupiających osoby niepełnosprawne, w tym zespołów integracyjnych

4. Tworzenie ewidencji obiektów kultury przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba podmiotów prowadzących ewidencję obiektów kultury przystosowanych dla osób niepełnosprawnych
- Liczba obiektów wpisanych do ewidencji

5. Publikowanie informacji o zakresie przystosowania obiektów kultury dla potrzeb niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba podmiotów publikujących informacje o zakresie przystosowania obiektów dla osób niepełnosprawnych

6. Podnoszenie kwalifikacji kadry instruktorskiej kultury w zakresie współpracy z osobami niepełnosprawnymi w sferze kultury

Wskaźniki:

- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach w zakresie współpracy z osobami niepełnosprawnymi
7. Opracowanie systemu zniżek dla niepełnosprawnych uczestników imprez kulturalnych

Wskaźniki:

- Liczba instytucji kultury, które wprowadziły system zniżek oraz rodzaj stosowanych zniżek dla osób niepełnosprawnych

Zadanie 2. Upowszechnianie rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych jako formy rehabilitacji zdrowotnej oraz promowanie ogólnodostępnych dyscyplin sportu

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Poprawa istniejącego oznakowania szlaków i tras turystycznych, oraz ich dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba organizacji pozarządowych, które złożyły wnioski o dofinansowanie działań,
- Liczba organizacji pozarządowych, którym przyznano dotacje z budżetu województwa,
- Liczba zawartych umów,
- Łączna kwota udzielonych dotacji,
- Liczba odnowionych i przystosowanych szlaków (w kilometrach).

2. Współdziałanie przy organizacji imprez turystycznych

Wskaźniki:

- Liczba organizacji pozarządowych, które złożyły wnioski o dofinansowanie imprez,
- Liczba organizacji pozarządowych, którym przyznano dotacje z budżetu województwa,
- Liczba zawartych umów,
- Łączna kwota udzielonych dotacji,
- Liczba osób uczestniczących we współfinansowanych imprezach,
- Liczba zorganizowanych imprez.

3. Budowa bazy danych, która będzie służyła upowszechnianiu informacji o dostępnych udogodnieniach dla niepełnosprawnych w podróży i turystyce.

Wskaźniki:

- Liczba podmiotów biorących udział w projekcie,
 - Uruchomione bazy danych,
 - Ilość informacji dotyczących ułatwień dla osób niepełnosprawnych w stosunku do całej istniejącej bazy /np. hotelowej, restauracyjnej/.
4. Stworzenie warunków pełnej dostępności sportowców niepełnosprawnych do obiektów, sprzętu i urządzeń sportowo –rekreacyjnych

Wskaźniki:

- Liczba wniosków zgłoszonych do realizacji w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej w Województwie Świętokrzyskim
 - Liczba zrealizowanych wniosków w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej w Województwie Świętokrzyskim
 - Kwota wydatków przeznaczonych na realizację Programu Rozwoju Bazy Sportowej w Województwie Świętokrzyskim
 - Kwota wydatków przeznaczonych na modernizację obiektów sportowych w celu udostępnienia ich osobom niepełnosprawnym
 - Relacja obiektów sportowych przystosowanych pod względem technicznym w celu umożliwienia użytkowania ich przez osoby niepełnosprawne do wszystkich funkcjonujących obiektów sportowych na terenie województwa
 - Ilość zakupionego specjalistycznego sprzętu sportowego
 - Kwota wydatków przeznaczonych na zakup specjalistycznego sprzętu sportowego
5. Szkolenie oraz doskonalenie zawodowe trenerów, instruktorów i menedżerów dla potrzeb rozwoju sportu osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba szkoleń zorganizowanych dla trenerów, instruktorów i menedżerów zainteresowanych rozwojem sportu osób niepełnosprawnych
- Liczba przeszkolonych trenerów, instruktorów i menedżerów zainteresowanych rozwojem sportu osób niepełnosprawnych

- Kwota wydatków w budżetach samorządów terytorialnych przeznaczonych na szkolenie kadr trenerskich i menedżerów zainteresowanych rozwojem sportu osób niepełnosprawnych

6. Wsparcie działań mających na celu organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych i turystycznych

- Liczba zorganizowanych imprez sportowo- rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych w tym wspieranych finansowo z budżetu samorządów terytorialnych
- Liczba niepełnosprawnych uczestników zorganizowanych imprez sportowo- rekreacyjnych i turystycznych
- Kwota wydatków przeznaczonych na organizację imprez sportowo- rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 6

Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Zadanie 1. Rozwój różnych form rehabilitacji zawodowej społecznej osób niepełnosprawnych

Metody:

1. Realizacja obligatoryjnych zadań samorządów terytorialnych dofinansowanych ze środków PFRON

Wskaźniki:

- Budżet województwa na zadania rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Budżet powiatów na zadania rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Liczba wnioskodawców w określonych kategoriach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

- Liczba złożonych wniosków w określonych kategoriach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Relacja zawartych umów do złożonych wniosków w określonych kategoriach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez samorządy terytorialne

Zadanie 2. Pozyskiwanie aktualnej wiedzy na temat problemów i oczekiwań osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej w kierunku doskonalenia standardu tego rodzaju działań oraz poprawy ich efektywności.

Metody i wskaźniki realizacji:

- 1.Badania i ekspertyzy w obszarze rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- 2.Badania dotyczące specyficznych potrzeb różnych grup osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności związanych z przystosowaniem ich do zatrudnienia i trwałej integracji na rynku pracy.
- 3.Badania z zakresu rozpoznawania zapotrzebowania na pracę osób niepełnosprawnych, w tym na pracę z wykorzystaniem nowych form organizacji pracy
- 4.Badania dotyczące nowych form rehabilitacji zawodowej i metod pracy z osobami niepełnosprawnymi.
- 5.Badania warunków trwałej integracji zawodowej osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba przygotowanych i wdrożonych projektów badawczych
- Liczba osób objętych badaniami
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach realizowanych projektów badawczych
- Wysokość środków finansowych w budżecie województwa zaangażowanych w celu przygotowania i realizacji projektów badawczych

Zadanie 3. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem niepełnosprawnych pracowników oraz kształtowanie dobrego klimatu społecznego i pozytywnego nastawienia środowisk pracowniczych do współpracy z osobami niepełnosprawnymi.

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Kampanie informacyjno-promocyjne skierowane do pracodawców, pracowników oraz do społeczności lokalnych i decydentów

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych konferencji prasowych i uczestniczących w niej dziennikarzy
- Liczba zorganizowanych konferencji edukacyjnych i seminariów oraz liczba uczestników
- Liczba zorganizowanych akcji ulicznych, festynów i ich uczestników
- Liczba zorganizowanych debat i liczba uczestników
- Ilość wyprodukowanych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych /plakaty, billboardy, inserty, broszurki, informatory, gadzety, płyty CD etc. /
- Liczba zaangażowanych mediów
- Liczba i zasięg zorganizowanych działań medialnych z udziałem osób niepełnosprawnych / szacunkowa oglądalność, słuchalność, poziom czytelnictwa/
- Rynkowe koszty emisji /koszty standardowe emisji spotu, publikacji w prasie, procesu insertowania/
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach realizowania działań kampanii i koszty zrealizowanych działań

Zadanie 4. Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi w zakresie metod i form aktywizacji zawodowej i społecznej

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Szkolenia i warsztaty dla służb medycyny pracy, kadry zarządzającej i pracowników jednostek samorządu terytorialnego w tym pomocy społecznej w zakresie pracy z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną.

2.Szkolenia dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne lub zamierzających je zatrudnić w celu uzyskania wiedzy i umiejętności w zakresie organizacji stanowisk pracy, oraz warunków i środowiska pracy dla niepełnosprawnych pracowników.

3.Szkolenia dla pracodawców zatrudniających lub zamierzających zatrudnić osoby niepełnosprawne podnoszące umiejętność współpracy z osobami niepełnosprawnymi w tym umiejętności w zakresie rozumienia specyficznych potrzeb niepełnosprawnych pracobiorców .

4.Szkolenia dla pracowników współpracujących w środowisku pracy z osobami niepełnosprawnymi zwiększające umiejętności w zakresie współpracy z niepełnosprawnymi partnerami.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba osób objętych działaniem i liczba osób, które ukończyły szkolenie
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w ramach organizowanych szkoleń
- Wysokość środków finansowych w budżecie województwa zaangażowanych na zorganizowanie szkoleń

Zadanie 5. Zwiększanie zdolności i umiejętności osób niepełnosprawnych do samodzielnego poruszania się na otwartym rynku pracy oraz adaptacji i integracji w środowisku pracy w kierunku utrzymania się w zatrudnieniu

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Rozwój i promocja usług dla osób niepełnosprawnych /poradnictwo, usługi doradcze, opracowanie materiałów metodycznych i informacyjnych/ służących integracji osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy

Wskaźniki:

- Liczba zgłoszonych projektów
- Liczba projektów zakwalifikowanych do współfinansowania
- Liczba zawartych i zrealizowanych umów

- Kwoty wydatków przeznaczonych na realizację przedmiotowych projektów
- Oferty usług, które zafunkcjonowały w ramach zrealizowanych projektów
- Liczba osób korzystających z uruchomionych usług

Zadanie 6. Zwiększenie zdolności otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi do programowania i wdrażania zadań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

Metody realizacji i wskaźniki:

1. Rozwój i promocja usług doradczych dla organizacji pozarządowych i innych usługodawców dla działań zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, w tym z zakresu organizowania stanowisk pracy i środowiska pracy dla osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- Liczba zgłoszonych projektów
- Liczba projektów zakwalifikowanych do współfinansowania
- Liczba zawartych i zrealizowanych umów
- Liczba przeszkolonych liderów organizacji pozarządowych i innych osób reprezentujących różnych usługodawców
- Kwoty wydatków przeznaczonych na realizację przedmiotowych projektów

Zadanie 7. Zwiększenie możliwości osób niepełnosprawnych w zakresie uzyskiwania, podnoszenia i aktualizacji kwalifikacji zawodowych oraz innych ich umiejętności niezbędnych do zatrudnienia oraz trwałej integracji na otwartym rynku pracy

Metody i wskaźniki realizacji:

1. Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy
2. Szkolenia zawodowe
3. Programy szkolenia realizowane w specjalistycznych ośrodkach szkoleniowo-rehabilitacyjnych

Wskaźniki:

- Liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na szkolenia przez powiatowe urzędy pracy

- Liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje lub je zmieniły w efekcie odbytych szkoleń
- Liczba osób, które rozwinęły swoje zdolności interpersonalne, organizacyjne, analityczne czy osobiste w wyniku odbytych szkoleń
- Liczba osób, które uzyskały zatrudnienie w wyniku odbytych szkoleń
- Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z usług w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz doradztwa organizacyjno-prawnego i ekonomicznego w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej, oferowanych przez powiatowe urzędy pracy
- Liczba placówek prowadzących specjalistyczne programy szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej
- Liczba osób objętych specjalistycznym programem szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej
- Odsetek osób, w opinii, których uczestnictwo w programie przyniosło im korzyści
- Liczba osób, które w wyniku ukończenia programu podjęły pracę

Cel strategiczny 7

Tworzenie regionalnej wiedzy i potencjału dla wdrażania nowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Zadanie 1. Opracowanie i aktualizacja bazy danych na temat osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie województwa oraz posiadanych zasobów instytucjonalnych i kadrowych dla celów organizowania wsparcia społecznego, rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej.

Metody i wskaźniki:

1. Gromadzenie danych statystycznych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie województwa oraz charakterystyki tej populacji we współpracy z samorządami terytorialnymi, organizacjami pozarządowymi oraz różnymi instytucjami społecznymi reagującymi na problemy osób niepełnosprawnych .
2. Opracowanie informatorów o stanie zasobów instytucjonalnych i kadrowych dla celów rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- Baza danych opracowana w ramach zadań własnych samorządu województwa przez właściwe komórki merytoryczne
- Liczba złożonych ofert współpracy w celu realizacji zadania
- Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania
- Środki finansowe w budżecie województwa przeznaczone na realizację zadania
- Uruchomione bazy danych
- Liczba opracowanych i upowszechnionych informatorów w wersji drukowanej i elektronicznej
- Liczba opracowanych i upowszechnionych kategorii informacji

ROZDZIAŁ 4. INSTRUMENTY FINANSOWE

Sposoby i źródła finansowania **Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2006 -2013** określane będą na każdy rok budżetowy według obowiązujących regulacji prawnych dotyczących opracowania projektu uchwały budżetowej Samorządu Województwa:

- Rozdział 5 - „Finanse samorządu województwa” ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.)

- Dział IV „Budżet jednostki samorządu terytorialnego” ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, ze zm. Dz. U. Nr 169 poz. 1420)
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz zasad i terminów rocznych rozliczeń i wpłat do budżetu (Dz. U. Nr 23, poz. 190)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 209, poz. 2132 z późn. zm.)
- Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej województwa

Realizacja celów programu może być finansowana w szczególności z:

- 1. Publicznych funduszy krajowych**, tj. środków budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych środków jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych,
- 2. Publicznych środków wspólnotowych**, a także z innych źródeł zagranicznych, w tym:
 - w ramach funduszy strukturalnych
 - w ramach inicjatyw wspólnotowych
- 3. Środków prywatnych** obejmujących również kredyty i pożyczki, także poręczone lub gwarantowane przez uprawnione podmioty do udzielania poręczeń lub gwarancji.

Proponowane instrumenty służące będą zapewnieniu dostępu do środków finansowych w celu:

- współfinansowania projektów zasilanych ze środków unijnych
- prefinansowania projektów zasilanych ze środków unijnych
- finansowania projektów i działań, dla których zasilenia z funduszy unijnych nie przewiduje się.

Tabela 84. Źródła finansowania działań zaplanowanych do realizacji w ramach programu

Cele programu	Źródła finansowania											
	Publiczne środki krajowe							Środki UE				Środki własne organizacji pozarządowych
	Środki budżetu państwa			Budżet jednostek samorządu terytorialnego			Inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych	Mechanizm finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy	EQUAL	Europejski Fundusz Społeczny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
	Państwowe fundusze Celowe											
PFRON	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)	Gmina	Powiat	Województwo								
Kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych		X	X	X	X	X	X			X		X
Wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej		X	X	X	X	X	X			X		X
Zwiększenie aktywności i mobilności społecznej osób niepełnosprawnych		X		X	X	X	X	X			X	X
Stworzenie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	X	X		X	X	X	X					
Ograniczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dostępie do usług świadczonych na rzecz ogółu obywateli	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych		X			X	X			X	X		X
Tworzenie regionalnej wiedzy i potencjału dla wdrażania nowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych				X	X	X	X			X		X

ROZDZIAŁ 5. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2006 - 2013

INSTYTUCJE REALIZUJĄCE

**Samorząd
Województwa
Świętokrzyskiego**

**Urząd
Marszałkowski
Województwa
Świętokrzyskiego**

Departament Zdrowia i
Polityki Społecznej

Departament Edukacji,
Kultury, Sportu i Turystyki

Departament Infrastruktury

Departament Rozwoju
Regionalnego
i Współpracy
z Zagranicą

**Jednostki organizacyjne
Samorządu
Województwa
Świętokrzyskiego**

Ochrona zdrowia

- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji
- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Morawicy
- Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc
- Świętokrzyskie Centrum Onkologii
- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy
- Wojewódzki Szpital Zespolony
- Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Neuropsychiatrycznej
- Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego
- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy

Kultura

- Muzeum Narodowe
- Muzeum Wsi kieleckiej
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna
- Wojewódzki Dom Kultury
- Państwowy Teatr im. Stefana Żeromskiego
- Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga

Nauka i oświata

- Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka

Inne

- Wojewódzki Urząd Pracy

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

Instytucje Wdrażające
Politykę UE

Państwowy Fundusz Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych

Samorządy terytorialne

Wojewódzka Społeczna Rada Ds.
Osób Niepełnosprawnych

Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa
Ruchu

Powiatowe Społeczne Rady
Ds. Osób niepełnosprawnych

Organizacje Pozarządowe

Media

ROZDZIAŁ 6. PROMOCJA PROGRAMU

Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych pozostaje w kompetencjach Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej. Działania te będą prowadzone we współpracy z instytucjami polityki społecznej na szczeblu centralnym, regionalnym, powiatowym i gminnym oraz z organizacjami pozarządowymi. Do działań promocyjnych zaproszone zostaną media. Celem tych działań będzie upowszechnianie społecznego modelu niepełnosprawności w środowiskach lokalnych oraz dostarczanie wiedzy na temat możliwości finansowania założonych celów i zadań.

Instrumenty działań promocyjnych:

1.Szkolenia i spotkania informacyjne w tym w zakresie realizacji strategicznych projektów operacyjnych w ramach absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego na etapie ogłaszania konkursów przez instytucje wdrażające

2.Konferencje tematyczne

3.Umieszczenie programu na stronie internetowej Samorządu Województwa Świętokrzyskiego /BIP/

4.Współpraca z mediami w kierunku upowszechniania dobrych praktyk oraz informowania o możliwościach składania projektów w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych – audycje telewizyjne i radiowe, komunikaty prasowe.

5.Seminaria

6.Festyny integracyjne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin

7.Forum organizacji pozarządowych podejmujących problematykę osób niepełnosprawnych

8. Wojewódzki festiwal twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych.

ROZDZIAŁ 7. MONITOROWANIE I EWALUACJA

1. Pozyskiwanie i konsolidacja danych

Na podstawie przedmiotowej Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego właściwe merytorycznie departamenty będą gromadziły informacje sektorowe stosownie do dyscyplin wymienionych w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych i adekwatnie do celów i zadań założonych w programie wojewódzkim. Do pomiaru zrealizowanych działań stosowane będą wskaźniki jakościowe i ilościowe wytypowane jako standardowe do opisu sytuacji w fazie postępowania diagnostycznego oraz prezentowane w programie jako narzędzie potwierdzające wdrożenie określonego rodzaju działania. Dane monitoringowe uwzględniać będą bezpośrednie działania Samorządu Województwa, realizowane przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi a także z organizacjami pozarządowymi. Na tych samych zasadach gromadzone będą informacje z samorządów terytorialnych. Osobną kategorię informacji stanowić będzie wiedza na temat działań realizowanych przez różne instytucje społeczne uprawnione do roli beneficjentów środków pochodzących z funduszy strukturalnych UE. Tego rodzaju informacje pozyskiwane będą bezpośrednio z instytucji wdrażających programy UE i odnosić się będą do liczby wnioskodawców zarówno z sektora publicznego jak i prywatnego, liczby złożonych wniosków i wniosków zakwalifikowanych do finansowania oraz wysokości pozyskanych kwot i liczby uczestników zrealizowanego zadania. Wiedza ta zostanie sklasyfikowana według priorytetów i działań wyznaczonych w programach UE a następnie przyporządkowana celom i zadaniom niniejszego programu. W toku monitoringu upowszechniane będą dobre i innowacyjne praktyki podejmowane w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE.

2. Raporty z realizacji programu

Po zakończeniu każdego roku budżetowego poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, wskazane jako podmioty realizujące program, przygotowują na podstawie zebranych informacji raporty cząstkowe i przekażą do Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej, pełniącego funkcję koordynatora działań w zakresie realizacji Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu.

Dane zawarte w raportach muszą korespondować z wyjściowym opisem sytuacji według reguł wskazanych powyżej, umożliwiając w ten sposób ocenę skuteczności działań i weryfikację założonych celów. Raporty przygotowywane będą najpóźniej do 30 czerwca w roku następującym po roku bazowym, publikowane będą w BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Zakres merytoryczny raportu i struktura dokumentu odpowiadać będzie diagnozie sytuacji osób niepełnosprawnej sporządzonej dla celów opracowania programu.

3. Ocena programu

Ocena sytuacji osób niepełnosprawnych dokonywana będzie na podstawie ilościowej i jakościowej analizy danych pochodzących z monitoringu, dialogu prowadzonego z instytucjami realizującymi i wspierającymi program oraz ankiet i badań kierowanych do projektodawców i ostatecznych beneficjentów. Dotyczyć będzie przede wszystkim skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości działań. Obejmie również swym zakresem czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie w realizacji założonych działań oraz na osiągnięte wyniki.

Ewaluacja programu odnosić się będzie do redukcji ryzyka wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych definiowanego przede wszystkim jako brak instrumentów do aktywności społecznej i zawodowej, a więc przede wszystkim do wykreowanych możliwości zwiększenia dostępu do edukacji oraz uzyskanie zatrudnienia.